16 పేజీలు అణా: స్థాపితం 1930 R. No. M. 3152

జమీన్‌రైతు

"Zamin Ryot" Nellore.
(A National Kisan Weekly)

సంపాదకుడు:
నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు.

సంపుటం 12	శుక్రవారము : నెల్లూరు : 31—1—41	సంచిక 5

త్యాగరాజ సమారాధన:—

'తనగీతి అరవజాతిని పాటకులనుగాదిద్ది వర్ధిల్లిన తెలుగువాణి'

అని రాయప్రోలు సుబ్బరావు నెల్లూరులో గానంచేసినాడు. ఈసత్యానికి కారణం - గాయక సార్వభౌముడు - భక్తప్రకాండుడు - కవి శాశిల్పి - అరవదేశంలో పుట్టిపెరిగిన తెలుగుబిడ్డ కాకర్ల త్యాగరాజు ఆత్మచరితమే అవాల. ఈయన తెలుగువారికి 'తన పెరటిచెట్టుమందు' అయినారు. వీరి రచనలలో అర్థం తెలియకపోయినా, సంగీతానికి ముగ్ధులై అరవలు త్యాగయ్యను ఆరాధించారు. పేరుబెట్టి పిలవడం పాపమని "అయ్యర్‌వాళ్" అయ్యగారు అని మాటలో గౌరవించి - త్యాగబ్రహ్మఅని సంగీతంతో వుపాసించారు. తమిళుల స్వజాతీయభక్తులు - విద్వాంసులు - కనివిని ఎరుగని మహాస్థానం తమిళనాడులో త్యాగరాజు అనుభవించారు. అనుభవిస్తున్నారు. తెనుగువారిని ద్వేషించారుగాని త్యాగయ్యను పూజించారు. త్యాగయ్యకీర్తనలు రోదసి అంతా ముఖరితమగుతూ అరవల ద్వేషాలన్ని ఆర్పుతూ వచ్చిందేమో! అరవలకు త్యాగయ్య - సాక్షాత్కారంబొందిన భక్తుడు - నరరూపొందిన సరస్వతి. నేటికిని దేవుడుగా బ్రహ్మోత్సవాలతో పూజింపబడు భూతలదేవుడైనాడు. వారికి త్యాగయ్య ఆరాధనే దేవతారాధన - భక్తులకు - గాయకులకు తరణోపాయం! బిడ్డలకు పేరుబెట్టుకొని మురిసినారు. త్యాగరాజనామము 'వేలు' వలె సర్వసాధారణము. ఆహా! ఆంధ్రులుఎంత గర్వింపదగిన విషయము.

ఆంధ్రులమీద ద్వేషం త్యాగయ్యమీదకాదు, త్యాగయ్య వ్రాసిన తెలుగుకీర్తనలమీద బింబించింది. "అయ్యో! మా త్యాగయ్య అరవంలో ఒక కీర్తనైనా వ్రాయలేదే" అని ఆవేదనతో కంట తడిపెట్టే అరవలు చాలమందిగలరు! అరవకీర్తనల ఉద్యమం లేవదీసిరి, త్యాగరాజు మెట్లు రూపాంతరాలుపొందినవి. త్యాగయ్య విస్మృతిలో లీనమైపోయివుండును. కాని త్యాగయ్య అవతారపురుషుడు. జాతి మత భాషా ద్వేషాలు ఆయనను అంటవు.

భారతి జాతీయగీతాలు నేడు తమిళనాడులో మ్రోగిపోతున్నవి. పండితులు వారి సహజధోరణిలో స్వరాలుగట్టి శాస్త్రముద్ర అతికిస్తున్నారు. పోటీలు జరుపబడుతున్నవికాని, ఇది క్షణభంగురమైన ఉల్కాజ్యోతి. రాజకీయోత్సాహం చల్లారినవెంటనే మరల గాఢాంధకారము! సుబ్రహ్మణ్య భారతిగూడ కవితాలక్షణ భూషణుడే! కాబట్టే ఇంతవరకు అరవల మనసు చూరగొనగలిగినాడు. ఇక త్యాగయ్య ఇంతవరకు నిలువగలిగినాడంటే ఆయన కృతులసత్తా యే కారణం.

త్యాగయ్యేగాదు - అరవలైన - సంగీత విద్వాంసులు - గాయక కవులందరూ తెలుగు లోనే వాడిరి.

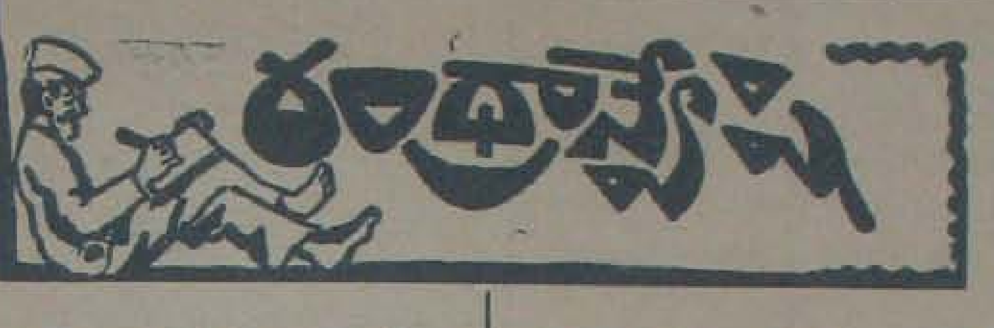

త్యాగయ్య సమకాలికుడు శ్యామశాస్త్రి కంచికామాక్షి ప్రసన్నమును బొంది గీతికలల్లినాడు. దీక్షితులుమాత్రమే సంస్కృతమున చెప్పిరి.

ఆతర్వాత పట్నంసుబ్రహ్మణ్యం - రామనాథపురం శ్రీనివాసఅయ్యంగార్ - మహావైద్యనాథయ్యర్ - వాణియంబాడి పంచనాథఅయ్యర్ -

ఆధునికులు హరికాతర నల్లూరు ముత్తయ్యభాగవతార్, కల్లడకుచ్చి వేదాంతభాగవతార్ మొదలయిన అందరూ తెలుగుకీర్తనలే వ్రాసినారు.

కన్నడులలో సదాశివరావు - బిడారం కృష్ణప్ప ప్రభృతులుగూడ తెలుగుకీర్తనల అల్లిరి.

నేటికిని అరవదేశమున ఇవే వ్యాప్తమునవున్నవి. కన్యాకుమారి దగ్గర మారుమూల పల్లెలోకూడ "ఎందుకూ పెదల" అనే వింటాము. యిదే తెలుగుభాషలో గల జీవం.

తిక్కన ప్రబంధమహాకవి శ్రేణిలో సగర్వముగ భుజములు ఒరసుకొంటూ నిలబడగలడు. గాని, తెలుగుసీమదాటి ఆయన కాంతిరేఖలు ప్రసరించలేదు. తెలుగునుండి సంస్కృతమునకు అనువదించబడి వసు 'చరిత్ర'కారుడు భట్టుమూర్తి ఒక కొత్త గౌరవమును పొందినాడు. పండితరాయలు యావత్ భారతమును దిగ్విజయం గావించినా ఆయనతోనే ఆనందడి మాటుమణిగింది. రసగంగాధరం మాత్రం పండితుల దస్తరాలలో నక్కున్నది. కాని త్యాగయ్యవలె ఆంధ్రేతర ప్రాంతాలలో అమరకీర్తి కాంచినవారు మరియొకరు లేరు. దక్షిణాపథమంతటా త్యాగయ్య గానమే నేటికిని అమృత స్వనముల నీనుతున్నది. ఈయన ఒక్కరే సర్వజనీనమైన అభిరుచినిగూర్చినారు. ఇది సిద్ధ పురుషులకు మాత్రమే సాధ్యమౌతుందేమో!

త్యాగయ్యను గాయకుడుగా ఎన్నుతున్నారే గాని, కవిగా గుర్తించుట అరవల పనిగాదు- తెలుగు వారికి పరిచయములేదు. యీయన కీర్తనలో ప్రతిదానియందు కవితా శిల్పము వెల్లివిరిసి వున్నది. ఇంతభావస్ఫురణమైన భాష చాలఅరుదు. భక్త్యావేశమును అర్థం చేసుకొన్నవారిని వూపివేస్తవి. తాము సాక్షాత్కరించుకొని, తన్మయుడై విన్నవారిని - చదివిన వారిని తన్మయులచేస్తాను.

ఇక భాష భావముననిటే పడిచి, సంగీతంలో లీనమైపోయింది. తెలుగు కవులలో పోతన ఒక్కడే త్యాగయ్య దగ్గర కూర్చుండగలడేమో యీగుణమున.

ఒకొక్కప్పుడు 'కలడు కలండనెడివాడు కలడో లేడో' అని పోతన నిరాశచెందినాడో గాని, త్యాగయ్య యీనిరుత్సాహ మెరుగడు. ఇంత విశ్వాసంగలభక్తుడు ఒక్క ప్రహ్లాదుడేమో! 'పట్టివిడువరాదు' అని భక్తపాలనమ జ్ఞప్తికి తెచ్చి, 'మీవల్ల గుణదోషమేమి - మావల్లనేగాని' అని భావపరిణత కేమికి చింతించి, 'శాంతములేక' అని సరిపెట్టుకొన్నారు. ఆతర్వాత 'అడుగుదాటి కదలనివ్వను' అని అమాయక సుదృఢ ఆకళంక ప్రేమను ప్రదర్శించినాడు.

త్యాగయ్యకు ఇట్టి ఆవేశాలు పలుమారువచ్చేవిగాబోలు! ఒక్క ఆవేశ సమయమునకే - మానసిక ప్రవృత్తిని - అడిబడ్డ అవస్థను - చరమకాంతిని కీర్తనలుగా గానముచేసినాడు.

'ఉండేది (ఉండెడివికాదు) రాముడొక్కడే' అన్న త్యాగయ్య 'శివుడనో - మాధవుడనో' అని, చివరకు 'శివశివ అనరాదా' అనిగూడా లోకానికి మహోపదేశం చేసినారు ఇదే భక్తి పరిణితావస్థ.

నాతుట్టుకునాకు క్షీరసాగర శయన - బ్రోచేవారెవరురా - శాంతములేక - యీపాటలు ఆత్మశాంతిని గూరుస్తవి.

ఈమహాపురుషుడు తంజావూరు సమీపంలో తిరువయ్యార్ (పంచనదీక్షేత్రం) లో రామసాయుజ్యం బొందినారు. ఈ కుగ్రామం నేడు మహాక్షేత్రమయింది. గాయక జనమంతా యిచట మూగి 10 దినాలు భజనలతో - సంగీతంతో యీయనను ఆరాధిస్తున్నారు. పూజించేదానికి పంచెములు వేసుకొన్నారు. మానవసహజమైన స్పర్థలున్నా అవి ఆరాధనను నిరోధించలేదు.

ఈసంవత్సరంగూడ మహావైభవంగా జరిగింది. విశేషము - చాలమంది మహమ్మదీయులుగూడ పాల్గొన్నారు. ప్రతిపట్టణంలో యీవుత్సవాలు జరుపబడుతున్నవి.

★

మనవూరినాడుగూడ యథోచితంగా యీవుత్సవం జరిపి వందనపాత్రులైనారు. కాని బందరు హరినాగ భూషణంగారు త్యాగయ్య వుత్సవాలలో శంకరుని జీవితం హరికథగా చెప్పి కొంత అలజడిని గూర్చడంమాత్రం బాగులేదు. ఆయన వాచాలతను సహించని నెల్లూరును, అతిథిగావచ్చి శపించడం అంతకంటే బాగులేదు. పాపం! తానే దీవించుకోని బాగుపడరాదా అప్రభావమే యీయనకుంటే! పానకంలో ఇదొక పుడక!

★

రాయజవీధి - పెద్దబండ్లు

రాజవీధిలో పెద్దబండ్లు నడువరాదని కమీషనర్ నరసింహం 20 రూ/- కర్చుపెట్టి బోర్డు వేయించారు. కాని ఇదిఒక్క నిమిషమైనా జరుగలేదు. అది ఆయనకాలంలోనే వుల్లంఘించబడింది. ఇక ఇప్పుడు లెక్కా. నిజంగా బండ్లు రావడం చాలాయిబ్బంది. ఇప్పటి కమీషనరైనా, యీపుణ్యం కట్టుకోవలనని కోరిక.

మిత్రుడు చంగన్న (మంకు చంగల్వరాయ శెట్టి. ఈ పేరు అసలు ఆయనకే తెలియదుగాబోలు) మునిసిపల్ వైస్‌ఛేర్‌మన్ అయినదానికి అభినందనాలు. ఉత్సాహి - యోగ్యుడు - ఇది తగిన పారితోషికమే! పేరుకు వైస్‌ఛేర్‌మన్ అయినా ఛేర్‌మన్‌గా పాలిస్తున్నారు. సత్యాగ్రహంపుణ్యాన చాలామందికి యీఅవకాశం దొరికింది. Thanks చంగన్న కోపమే ఎరుగడు - అనవా వచ్చినా ప్రమాదంకాదు. కాని, ఇంగ్లీషులో కోపంవస్తేమాత్రం కొంత సీరియస్‌గా వుండినట్లుంటుంది.

చంగన్నగారూ - యీ అభినందనాలు ఎందుకో తెలుసునా? రాజవీధికి పెద్దబండ్లు రాకుండా చేయాలనుమా!

గెలిటీదొర వాదం

గూడూరు కలెక్టరు గెలిటీదొరగారు సత్యాగ్రహులవల్ల యుద్ధప్రయత్నం భంగంకాలేదని - మొదటవాదించి, బోగ్ గారి రహస్యాలగోదితదనంతరంగూడ ఆదేరకం ధోరణిలోవున్నారు. ఆయన వాదం సమంజసమా? అనిపిస్తుంది - ఎందుకా—

పొన్నలూరు రాఘవరెడ్డిగారి సత్యాగ్రహంనాడు - నెల్లూరునుంచి, రేబాల పట్టాభిరామిరెడ్డి సోదరులు, దొడ్లా పరిదారెడ్డిగారు ఇంకా కొందరు పోయి, రాఘవరెడ్డిగారు 'యుద్ధానికి సహాయం చేయవద్దన్న' కేకలువిని, మరలా వూరు చేరినారు. ఈ మాటలవల్ల వారిలో ఏమీ మార్పు జరిగినట్లు కనుబడలేదు. కాబట్టి నేరంగాదు అని దొరగారివాదం గాబోలు. ముందుముందువేమైనా మార్పు వస్తుందేమో చూడాలి.

— హాలికుడు.

వదలబడిన సత్యాగ్రహుల సమావేశం

వదలబడిన సత్యాగ్రహులు (1) యాగంటి రామలింగం (2) మాదాసు వెంకటసామినాయుడు (3) పసని వెంకటకృష్ణయ్య (4) కనపూరు వెంకట్రమణారెడ్డి (5) తిరువెంగళం నాయుడు (6) బాబుసాహెబ్ (7) అప్పుకాయల విశ్వనాథం (8) మంజులూరు రాజా (9) అమరశివయ్య మున్నగువారంతా ఫిబ్ర. తేదీ 11 సం॥ లకు గూడూరులో సమావేశమై ముందు ప్రోగ్రాం నిర్ణయింతురు.

నాల్గు యుద్ధరంగములందు ఆఫ్రికాలో బ్రిటిష్ సేనలకు విజయపరంపర లభిస్తున్నది.

మార్షల్ గ్రేజియానీ పదచ్యుతుడైనాడు. ఆఫ్రికాలో ఇటలీ పరాజయానికి ఇతడే కారకుడని ముసోలినీ అభిప్రాయమట.

హాలిఫాక్సుప్రభువు అమెరికాకు రాయబారిగా ఇంగ్లండునుండి వెళ్లాడు.

జపాను — అమెరికాలమధ్య వాగ్యుద్ధం మళ్లీ చెలరేగింది.

రుమేనియాలో యిప్పటికి కొంచెం శాంతించిందట.

ఉత్తరాఫ్రికాలో బ్రిటిష్ సేనలతో పోరాటానికి ఫ్రెంచివారి ట్యూనీషియా కావలెనని హిట్లరు కోరినాడట.

ఈమధ్యలో వాళ్లు హిట్లరు - పెటైను రహస్య సంప్రతింపులు ప్రపంచదృష్టిని ఆకర్షించినవి. లావల్ ఇంకా ఫ్రెంచి మంత్రివర్గంలోకి తీసుకోబడలేదట.

ఇప్పుడు హిట్లరు కొత్తకోర్కె నొకదానిని కోరుచున్నాడట. ఉత్తరాఫ్రికాలోని ట్యూనీషియా కావలెనని. అవును యికమీద ఆఫ్రికాలో జర్మను సైనికులు హిట్లరు సైన్యం మీదనే ఆధారపడి యుంటవని. దక్షిణ ఇటలీలో జర్మను సైన్యం విడిదిచేసింది. ఆఫ్రికాకే సైన్యం ఇటలీ సైన్యంతో బాటుగా పోతుంది.

ఇటలీ జర్మన్ సైన్యాలకు రెంటికి జర్మన్ సేనానాయకత్వమే వుంటుందట. మేమదివరకే "యుద్ధపురాణం"లో సూచించినా మీసంగతి—ఏమైనా ప్రయోజనంవుంటే జర్మన్ సైనిక నాయకత్వంవల్ల కావలెకాని, సైన్యబృందం అధికమైనంత మాత్రాన లాభంలేదని. అట్లే జరుగుచున్నది.

మార్షల్ గ్రాజియానీ పదచ్యుతికి ఏమర్థం? అబిస్సీనియాలో మార్షల్ బడోగ్లియా చేతగాక ఆనపడితే గ్రాజియానీవెళ్లి క్రూరాతి క్రూర పద్ధతుల నవలంబించి అబిస్సీనియాను కబళించినాడు. అప్పుడు గ్రాజియానీ 'వీరపురుషుడు' అని ఆరాధింపబడినాడు. ఈనాడు వాడినే ముస్సోలినీ పదభ్రష్టుణ్ణి జేశాడు. అధికార్ల అనుగ్రహ మెంతలోనిది? ఆగ్రహ మెంతలోనిది?

జపాను - అమెరికా వాగ్యుద్ధం

కార్డెల్‌హల్ (అమెరికాప్రభుత్వ కార్యదర్శి) జపాను విదేశాంగ పాలసీని ఖండిస్తూ చేసిన ప్రకటన జపానుప్రభుత్వాన్ని మరింత రెచ్చగొట్టింది.

జపాను విదేశాంగమంత్రి మట్సుయోకా రెండు ప్రకటనలు గావించాడు. రెండింటిలోని సారాంశమిది.

పెసిఫిక్ సముద్రం - తూర్పుఆసియా - చైనా వ్యవహారాల అమెరికా జోక్యంపనికిరాదు. జపాను యొక్క ఆధిక్యత నంగీకరించబడవలెను.

జపాను పత్రికల్లో అమెరికాను దూషించడం విపరీతమైపోయింది.

జపాన్ - బ్రిటన్

చైనాలో అంతర్జాతీయ సెటిల్మెంటు షాంఘై నగరంలోని మున్సిపల్ కౌన్సిల్లో జపానీయులకు ఎక్కువస్థానాలు కావలెనని ఇటీవల ఆందోళన హెచ్చయినది. తత్ఫలితమే గాబోలు, మున్సిపలు కౌన్సిలు అధ్యక్షునిపై (బ్రిటిష్‌జాతి) జపానీయులు కొందరు కాల్చినారు. అట్లా ఎందుకుచేశారు మీవాళ్లు, వాళ్లనుపట్టి, తగినశిక్ష యిప్పించవలసింది- అని బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వం జపాన్ ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

జపాన్ - చైనా

చైనాలో 5 ఏండ్లుగా యుద్ధంసాగిస్తూకూడా ఇంకా పూర్తిజయం పొందనందుకు జవాబ్దారీ అంతాతన దేననిప్రధానిప్రిన్స్‌కోనో ప్రకటించాడు.

రుమేనియా

ఐరన్ గార్డుల అల్లరిని అణచడానికి ఆంటనెస్కూకు 5 రోజులు పట్టింది. ఇతడికి జర్మన్ సేనలు సహాయంజేశాయని ఒకవదంతి. జర్మన్ సేనలకు ఐరన్ గార్డులకు సంఘర్షణ కలిగింది అని ఒకవదంతి. ప్రముఖ ఐరన్ గార్డునాయకులు, ఆందోళనకారకులు అరెస్టయినారని తెలుస్తున్నది.

థాయిలాండ్ తగాదా తీరిపోయిందా?

థాయిలాండుకు, ఇండోచైనాకు మధ్య యుద్ధం ఇప్పుడు ఆగిపోయిందని జపానుకు మధ్యవర్తిగా వుంటుందని తెలుస్తున్నది.

ఐతే జపాను మధ్యవర్తిత్వంలో రెండుపిల్లులు కోతి సామెతఅవుతుందా?

అమెరికా - బ్రిటన్

బ్రిటిష్ రాయబారియైన హాలిఫాక్సు ప్రభువు అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజువెల్టు అన్నాపోలీస్ వరకు "కింగ్ జార్జి" యుద్ధనావలోవచ్చి, స్వాగతమిచ్చాడు. ఇది అసాధారణమైన దృశ్యం. అంటే బ్రిటన్‌కు అన్నివిధాలా సానుభూతి అమెరికా సంపూర్ణంగా జూపుతున్నదని సూచన.

కాని కర్నల్ లిండ్‌బెర్గ్ ప్రఖ్యాత అమెరికను పౌరుడు ఇంగ్లండులో అంతవిక్యం పొందవలసిన పని అమెరికాకేమీ లేదంటాడు. 10 వేల వేల పైటర్లు- న్యూఫౌండ్లాండ్, వెస్టిండీస్, హవాయి, అలాస్కా, కెనడా, ద. అమెరికాల్లో, గ్రీన్ లాండులో విమానాశ్రయాల్లోవుంటే మనమీదికి అట్లాంటిక్ మీదుగా దండయాత్ర అసంభవం కనక అనవ్యాహం తేసుకోక బ్రిటనుకు సాయపడవాలని ఉవ్విళ్లూరుతారే ఇదేమిటి అంటాడు లిండ్‌బెర్గ్. నీకు నియంతృత్వం కావాలా, ప్రజాస్వామ్యం కావాలాఅంటే ఉద్దేశ్యాలలో నాకు నిమిత్తంలేదు, ప్రజలేనాకు కావలసినవారు. కనక యుద్ధం సమాధాన పూర్వకంగా ముగిసినమాట్లె అయితే మంచిదిగాని లేకపోతే అంతా సర్వనాశనమౌతారు అని అంటాడాయన.

ఎవరెన్ని అన్నా, 1941 లో జరిగే నావికా సంగ్రామంలో బ్రిటన్‌కు పూర్తిగా తోడ్పడడానికి అమెరికా సిద్ధమవుతున్నది.

—

సుబాసు చంద్రబోసు కనుపడకుండుట

బాబు సుబాస్‌చంద్రబోస్ గారు 26 తేది రాత్రినుండి కనుపడుటలేదు. ఈమధ్య జైలునుండి వచ్చింది మొదలు యోగాభ్యాసానికి కోర్కె జాస్తి అయిందట. ఈమధ్య చుట్టు తెరగట్టుకొని కూర్చొని యోగాభ్యాసాదిసాధనలుచేస్తూ మౌనవహించి తనకు కావలసినవి చీటిర్వాసి వెలుపలవెయ్యడం, పాలు పండ్లుకూడా తెరలోపలికి పెట్టిపోవడం జరిగేదట. చివరదశ పాలు పండ్లు పెట్టినవి అట్లేఉండడం లోపలకు చీటిర్వాసి వేస్తే జవాబు రాకుండడంవల్ల బంధువులు లోన ప్రవేశించిచూస్తే బాబులేరు. ఎక్కడకు పోయి నాడో ఏమిటో? కోర్టులో నిల్వలోఉన్న కేసు వాయిదాకు హాజరుకావందుకు వారంటు యిచ్చి తే 3-2-41 నకి హాజరు పెట్టమన్నారు. కాని బంధువులు, పోలీసులు వెదకుతున్నారు. ఎక్కడా ఫికీరులేదు. గాంధిగారుకూడా ఆతురతతో వారి అన్నగారికి టెలిగ్రాంఇచ్చారు. ఆగవిందాశ్రమంలో, చంద్రనాగూరులోకూడా లేరట.

వెనుక విద్యాభ్యాసకాలంలో గూడా 8 మాసాలు కనుపడకుండావెళ్లి హిమాలయపర్వతాల్లో గురువును అన్వేషించుట జరిగిందట.

రాజకీయపు నత్తగుల్లనడక ఈమధ్యవారికి విసుగెత్తింది. బహుశా సన్యసించి ఉంటాడనీ, దక్షిణదేశ ఆశ్రమాల కెక్కడికైనా పోయి ఉంటాడనీ ఊహ. కాని ఏ ఆశ్రమంలో ఉన్నా యీవరకెప్పుడో బైలుపడడా? హిమాలయ ప్రాంతాలకువెళ్లాడో లేక రాజకీయంగా మరుగుపడ్డాడో చెప్పలేము. కాని సన్యసించే ఉంటాడనీ అందరిఊహ.

—

విషాలు - విరుగుళ్లు

చింతపండుకు పసుపు విరుగుడు.

ద్రాక్షకు పాదవత్రి విరుగుడు.

సైంధవ లవణానికి మునగచెక్క విరుగుడు.

ఉప్పుకు మొంగలిరసం విరుగుడు.

ఉలవలకు నూనె కలిసిన్ను విరుగుడు.

తాంబూలానికి పులుసు విరుగుడు.

మునగకాయకు బెల్లము, నెయ్యి, ఆవ, విరుగుళ్ళు.

వెల్లుల్లికి (తెల్లగడ్డకు) దానిమ్మ విరుగుడు.

ముల్లంగికి తేనె, ఆవాలు విరుగుళ్ళు.

దోసకాయకు ఉప్పు విరుగుడు.

అల్లానికి చందనం విరుగుడు.

కందిపప్పుకు, వాముకరక్కాయలు విరుగుడు

—

దొంగతనంగా పశువుల చర్మము తీయకుండా నిరోధించుటెట్లు?

జీవించియుండు పశువులను, జీవములను చర్మములకొరకు దొంగతనముగా ఘోరముగా చంపుచుండు విషయము ప్రతివారికి తెలిసినదేను. యీ ఘోరములగురించి ప్రభుత్వము క్రింది వ్రాసిన విధానముమేరకు చర్యజరిపిన పుస్తకకాలంలో యిట్టిఘోరములు జరుగకుండా చేయవచ్చును.

ఒక పసరముగాని జీవముగాని చనిపోయిన పిదప ఆవస్తువుయొక్క సొంతదారువద్దనుంచి చమారాలతోటి తాను యవరివద్దనుంచి కొన్నారో వారివద్దనుంచి ఒకచీటి తీసుకొనవలయును.

సదరు వస్తువు తీసుకున్నమనిషి గ్రామ పుర్యోగస్థులవద్దకు తీసుకొనిపోయి దాని విమర్శనలతోటి గ్రామాధికారులవల్ల సర్టిఫికేట్టు పొందవలెను. గ్రామాధికారులుకూడా పై విమర్శనలు యవరు యవరికి యెట్టివస్తువును ఇచ్చినది రిజిష్టరులో నమూదుపరిచియుంచవలెను.

మొదటి రెండుకలములలో నమూదు పరిచిన చర్య జరిపినపిదప సదరు చర్మమును పూనిగాని లేక పచ్చిచర్మమునుగాని చర్మముల వ్యాపారము చేయువారు గ్రామాధికారుల సర్టిఫికేటు వెంబడితోటి తీసుకొనిరానిదే కొనకూడదు.

కొనుగోలుచేసినవర్తకవ్యాపారస్థులు తాము కొనిన చర్మమును యేగ్రామమునుంచి యెవరు తీసుకొనివచ్చినది దాని వివరాలు పక పుస్తకములో వ్రాసియుంచవలసినది. వస్తువు తీసుకొనివచ్చినవానివద్దయున్న సర్టిఫికేటు వెంబడితోటి తన రిజిష్టరులో నమూదుచేసి సదరు సర్టిఫికేటును దాఖల్ వుంచవలెను.

దీనిపై పోలీసువారి తనిఖీ యుండవలెను.

—మేనకూరు బలరామిరెడ్డి.

—

ఉదయగిరితాలూకా కనియంపాడు విలేజి కోర్టు ఫయిల్ నెం 3/1940

1\. పేరచెర్ల చెంగయ్య తండ్రి మాలకొండయ్య సాకిన్ కనియంపాడు— వాది.

1\. రాతికింది తేమయ్య తండ్రి లక్ష్మయ్య సాకిన్ తెలియదు—ప్రతివాది

వాది ప్రతివాదిమీద తే 17-8-1940 దిను 29-2-8 ల ప్రాంసరీనోటు బాకీకిగాను దావా చేసియున్నాడు. ప్రతివాదికి సమ్మన్ చేయగా సాకిన్ గ్రామములో లేడనిన్ని ఎక్కడ నుండునది తెలియదనిన్ని రిటర్న్ చేయబడినది. విచారణ నిమిత్తం తే 10-2-1941 ది వాయిదా వేయబడియున్నది. ఈదావాకు సంబంధించిన వారెవరైనను సదరుతారీఖున హాజరై ఆక్షేపణలు తెలుపుకోవలసినది. లేనియెడల యక్స్‌పార్టీడిక్రీ ఇవ్వబడునని యిందుమూలముగ తెలియజేయడమైనది.

ఆంధ్ర చెంగారెడ్డి,
విలేజి మునసబ్.

డాక్టరు. కె. వి. నాయుడుగారి

పవనామృతం (Regd.)

నొప్పి, మూతి వంకరబోవుట, మాటకొతుకుగా నుండుట, కాలు, చెయ్యి పడిపోవుట, నడుము క్రిందభాగము చచ్చుపడుట మున్నగునాత వ్యాధులను గ్యారంటీగా నివారణచేయును.

వారం మందు వెల రు 5-0-0.

డాక్టర్. కె. వెంకయ్య నాయుడు,
శిఖరంవారివీధి, నెల్లూరు.

చైనాలో అంతఃకలహం ★

★ దాని పుట్టుపూర్వోత్తరాలు

చైనా జాతీయ సైన్యంలో కలతలు ఏర్పడినట్లు వార్త విన్నాం. 'కియాంగ్సు' నుండి 4-వ కమ్యూనిస్టు సైన్యాన్ని వెళ్లిపొమ్మని యిచ్చిన జాతీయ సేనాధ్యక్షుని ఆజ్ఞను ఆ సైన్యం తిరస్కరించినట్లు అందువల్ల ఆ సైన్యపు సేనాని అరెస్టు గావింపబడ్డట్లు తెలిసింది. ఏమిటీ గొడవంతా? ఇది కొత్తగా ఏర్పడ్డదా లేక పాత గొడవ యొక్క రూపాంతరమా? ఈవ్యాసం చదివితే ఆ విషయంతా స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

మనదేశంలోవలెనే చైనా జాతీయోద్యమములో మితవాద అతివాదకక్షులు బయలుదేరినవి. మొట్టమొదట రెండుకక్షులవారికీ సామరస్యము, స్నేహము కుదిరింది. ఆతర్వాత మైత్రి భగ్నమైనది. అంతఃకలహం అంతర్యుద్ధంగా మార్పుజెంది హోరాహోరీ 10 ఏండ్లు సాగింది. మళ్ళీ ఒకటైనారు రెండుపక్షాలవారు. ఇప్పుడు తిరిగీ అంతఃకలహపు సూచనలు. దీనిచరిత్ర యిది.

చైనా జాతీయోద్యమవ్యవస్థాపకుడు డాక్టర్ సన్యెట్ సేన్. క్రైస్తవుడు, అమెరికాలో ఉన్నత విద్యాభ్యాసం చేసినవాడు. పాశ్చాత్య వాఙ్మయం విశేషంగా చదివినవాడు స్వాతంత్ర్య పిపాసి వినాడు. చైనాకు తిరిగివచ్చి చైనాను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యదేశం గావింపవలెననే ఉద్దేశ్యంతో కూమింటాంగ్ (జాతీయప్రజాపార్టీ) ను స్థాపించాడు.

ఆకాలంలో ఫ్రెంచి, బ్రిటిష్, అమెరికన్, జపాన్ ప్రభుత్వాలన్నీ చైనా జాతీయోద్యమానికి బద్ధవిరోధులు. మనదేశంలో ఫ్రెంచి, డచ్చి, బ్రిటిష్ కంపెనీలవారు పోట్లాడుకుని, చివరకు బ్రిటిష్‌వారే గెల్చినందున ఒక బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికే మనమంతా బానిసలైనాం. చైనా లో అట్లాగాదు. యిరోపియ పెద్దప్రభుత్వాలు తలా కాస్త ముఖ్యప్రదేశాల్లో పంచుకుని కూర్చున్నవి. వాళ్ళను తరిమివేయడమంటే ఎంత కష్టసాధ్యమైనపని?

ఛిన్నా భిన్నమైన ఈగొప్ప చైనాదేశాన్ని ఏకం చేయడమెట్లా? ఎవరుమనకు దిక్కు? ఎక్కడనుంచి మనకు సహాయంవస్తుంది? అని ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు సన్యెట్ సేన్.

*

అది 1921 వ సంవత్సరం అప్పటికే 4 ఏండ్లు ముందుగనే ప్రక్కనున్న రష్యా అనే మరొక గొప్పదేశంలో లెనిన్ నాయకత్వాన ప్రజావిప్లవం గెల్చింది. రష్యా సగం యూరోపులో, సగం ఆసియాలోవున్నది. చైనా ఆసియాలో పీడిత ప్రదేశం. కనక సహజంగా పోరాడుమంకించే పీడిత ప్రజా నాయకబృందంతో రష్యా లో వి లెనిన్ బృందంవారు సానుభూతిని ప్రకటించి సహాయం చేస్తామన్నారు.

చైనా స్థితిగతులను గురించి విపులీకరించి చెప్పడానికి తనకు కుడిభుజంగా పనిచేస్తున్న చియాంగ్‌ను మాస్కోనగరానికి డాక్టర్ సేన్ పంపినాడు. అక్కడనుంచి తిరిగీ చైనా కు ఆడోల్ఫ్‌జాఫ్ 'జాతీయ చైనా రాయబారి' అనే హోదాలో వచ్చాడు.

గమనించినారా ఇందులో విశేషం! స్పెయినుదేశంలో చట్టరీత్యా, ప్రజాతంత్ర పద్ధతిప్రకారం ఏర్పడిన స్పెయిను ప్రభుత్వానికి, విద్రోహి ఫ్రాంకో సైన్యాలకు ఏర్పడిన సంఘర్షణలో ప్రజాతంత్ర యూరోపులో ఎవ్వరూ స్పెయిను ప్రభుత్వానికి సహాయం చేయలేక పోయినారు. రష్యా ఒకదేశమే చివరవరకు స్పెయిను ప్రజా ప్రభుత్వానికి సహాయం చేసింది. చైనాలో అంతకంటె మహాత్కార్యం చేసింది అని చెప్పవలె. జాతీయ చైనా ఇప్పటంత బలంపొందకముందే ఇంకా విప్లవం జయప్రదంగాకముందే, చైనాకు నిజమైన పాలకులు జాతీయ వాదులైన సన్యెట్‌సేన్ బృందంవారే అని ఒక ప్రభుత్వం గుర్తించడమంటే, అది అంతవరకు లోకంలో కని, విని ఎఱుగనిది.

ఐర్లండు విప్లవంలో అమెరికా సహాయం చేసిందికాని ఐరిష్ విప్లవకార్ల సంఘాన్నే నిజమైన ఐరిష్ ప్రభుత్వంగా గుర్తించడానికి అమెరికా ప్రభుత్వం సాహసించలేక పోయినది.

అనివార్యంగా రష్యాదేశపు పలుకుబడి చైనాలో వ్యాపించడానికి అవకాశం కలిగింది. అప్పటికే చైనాదేశంలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఒకటి ఏర్పడి వుండింది. రష్యా సహాయాన్ని అపేక్షించినందువల్ల, ఈపార్టీతో కూమింటాంగ్ వారు స్నేహముగా వుండవలసివచ్చింది. ఇరుపార్టీలవారుకలసి చైనా స్వాతంత్ర్యంకోసం పోట్లాడుదామనుకున్నారు.

కమ్యూనిస్టులకు కూమింటాంగ్‌లోని ధనాఢ్యులతత్వం గిట్టకపోయినా, స్వతంత్రదేశం అనేది లేకపోతే, కమ్యూనిజం అవలంబించడానికి ప్రదేశమేదది? అనే ఉద్దేశ్యంతో, ముందు ప్రదేశాన్ని అందరం కలసి సంపాదిస్తామని సరేనన్నారు.

★

సన్యెట్ సేన్ తదనంతరం చియాంగ్ ఆ స్థానాన్ని ఆక్రమించాడు. ఈయన రెండుపార్టీలవారికీ హితుడుగా వుండినాడు. రష్యానుండి సైనికశిక్షణ ఇవ్వడానికి వచ్చిన మార్షల్ బ్లూచర్, రాయబారి బోరోడిన్ వగైరాలతో చియాంగ్ కలసిమెలసి పనిచేసేవాడు. మిలిటరీ అకాడమీ (సైనిక విద్యాశాల) కి అధ్యక్షుడైనాడు.

సన్యెట్ సేను ఆకస్మాద్మరణంవల్ల, అతివాదపక్షంవారి పూర్తి మద్దతువల్ల, మితవాదకక్షుల్లో కల్లా గొప్పప్రతిభావంతుడై వుండడంవల్ల అనాయాసంగా జాతీయచైనాకు చియాంగు నాయకుడు కాగలిగినాడు.

★

1927 లో జాతీయచైనా విప్లవం చెలరేగింది 'హాంకౌ'లో ఏర్పడ్డప్రభుత్వంలో బోరోడిన్ బృందం ప్రధానస్థానం వహించింది.

క్రమంగా చైనా విప్లవవిజయంతోబాటుగా కమ్యూనిస్టుల పలుకుబడిప్రదేశం జనాభా విస్తారం కావడం ప్రారంభించింది. కూమింటాంగ్‌లోని మితవాదులకు కండ్లెర్రనైనవి. చియాంగ్ (చియాంగ్ కై షేకు ఈయనే) ను చెవులు మెరవేశారు. అక్కడపుట్టిందిచిక్కు.

★

'తనచే చేతయొనర్చినట్టి యొకపాత్రన్ ఏమను జూంకైన భగ్నమొనర్పనే' అని కవిగారన్నారు. కాని చియాంగ్ అంతపనీ చేశాడు, 'హాంకౌ'లోవున్న బోరోడిన్ బృందాన్ని ప్రభుత్వంలోనుండి పోట్లాడి తరిమేశివాడు. కాంటన్‌లో ఇంకాకొన్ని ముఖ్యపట్టణాల్లో కూడ యూనిట్ సైన్యానికి కమ్యూనిస్టు సైన్యానికి సంఘర్షణ కలిగింది.

ఎంతమైత్రితో వుండినారో, రెండుపక్షాలవారు అంత విరోధులైనారు. ఒకర్నొకరు సాధించుకోవడం ప్రయత్నించారు. కమ్యూనిస్టులను సర్వనాశనం చేసిందాకా నిద్రపోను అని, చియాంగ్ శపథం పట్టినాడు.

కమ్యూనిస్టులు కియాంగ్సీ, షెన్సీ, ప్రాంతాలకువెళ్లి, అక్కడ తమ ప్రత్యేకప్రభుత్వం స్థాపించుకొని, గొరిల్లా యుద్ధంచేసి, చియాంగ్ సేనలను కొన్నింటిని తమవంకకు త్రిప్పుకొనిపోరాడినారు అదొక చరిత్రాత్మకమైన ఉదంతం.

★

ఇట్లా పదేండ్లు గడిచింది. ఇంతలో జపాను ప్రభుత్వంమీదికి దుముకుతున్నది. దేశంలో అందరికీ అంతర్యుద్ధంతో ప్రాణాలు విసిగిపోయినవి.

మంచూరియాలో అధిపతిగావుండి జపానువారిచే భ్రష్టుడై చియాంగ్ రాజ్యంలోవుంటూ, అతనికి అత్యంత సహకారిగావున్న అంతర్యుద్ధం పోవలెనని చాంగ్‌కు సంకల్పంకలిగింది. ఆయన సంకల్పం నెరవేరింది. అదొకరమాకథ. వినండి

★

'సియాన్'లో కమ్యూనిస్టులతో పోరాడి, వాళ్ళను అక్కడినుంచితరిమివేయడానికి చాంగ్ నియమింపబడినాడు. అతడు ఎంత ప్రయత్నించినా విజయం పొందలేదు. పైగా, తనదేశస్థులనే తాను చంపుతున్నానే అనే చింత కలిగిందతనికి.

కమ్యూనిస్టు నాయకులను పిలిపించాడు మీకేంకావలెనో? అని అడిగాడు.

జపానువాళ్ళను తరిమివేయడానికి అందరం ఒకటి ఐతే చాలు మొదట. తర్వాత చైనాజాతీయతకు భంగంకాకుండా మాప్రత్యేకత రాజకీయంగా మాకు వుండనీయండి- అనివాళ్లు సమాధానం చెప్పారట.

తర్వాత చియాంగ్‌కు చాంగ్ వ్రాశాడు: వీళ్ళతో పోట్లాడడం నావల్లకాలేదు- కారు అని. దానితో, చియాంగే స్వయంగా సియాన్‌లో విమానంలో దిగినాడు- 1936 డిసెంబరు 7-వ తేదీన.

చాంగ్ చియాంగ్‌ను ప్రతిమాలుకున్నాడు- కమ్యూనిస్టులతో రాజీపడి, అందరంకలసి జపానుమీదికి దూకుతాం, అంగీకరించమని. కమ్యూనిస్టులతో రాజీయా! ఇంకేమైనావుందా! అన్నట్లు చియాంగ్ మాట్లాడాడు.

ఆతర్వాత తప్పనిసరి ఐపోయిందని చియాంగ్ నిర్బంధింపబడినాడు. 12 వ తేదీన తప్పించుకుందామని ప్రయత్నంచేశాడు. వల్లగాలేదు. 20 వ తేదీన సావమరదిసూంగ్ (ఆర్థికమంత్రి) వచ్చాడు 22 తేదీన తనయిల్లాలు, రాణీ యేలిక, స్వామిని బేగమ్ చియాంగు వచ్చింది.

చియాంగ్ బీబీకూడా పెంకిపిల్లనని పేరు. ఏతే వలపువచ్చింది. చియాంగ్ వలలో చిక్కాడు. చిక్కినా మొండిగావున్నాడు.

మొండితనం వదలుకొని రాజీకి రమ్మని బీబీ హితవుచెప్పింది భర్తకు.

చివరకు రాజీజరిగింది. అక్కడొక నాటకం జరిపించారు. చాంగ్ వెళ్లి మళ్లీ చియాంగ్‌ను ప్రతిమాలుకున్నాడు- నేను నిన్ను నిర్బంధించడం నేరం గనక శిక్షించమని. దానికి ఒక పిచ్చి తీర్పు అదంతా ఒక ఫార్సులెండి. దానిసంగతి మనకెందుకిప్పుడు.

—

హిట్లరుకు గాంధీజీ లేఖ

దానిగతి ఏమైంది?

అహింసా తత్వాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ గాంధీజీ ఒకలేఖను హిట్లరు పేరిట వ్రాసి, దాన్ని అ చిరునామాకు పంపవలసినదిగా ఇండియా గవర్నమెంటువారికి వ్రాసుకున్నారు.

ఆ లేఖను ఇండియా గవర్నమెంట్‌వారు అక్కడికి పంపలేదని తెలిసిన తర్వాత ఎందుకు పంపలేదు అనే ప్రశ్నవచ్చింది. "స్టేట్స్‌మన్" పత్రిక లక్నో విలేఖరి తత్కారణాలను గురించి ఇట్లా చెప్పినాడు.

ఆలేఖలో గాంధీగారు చెప్పిన సంగతులివి. ఇండియా అహింసా పద్ధతివల్లనే ప్రస్తుతం తనకు స్వేచ్ఛలేకుండా చేసేవారి సంకెళ్ళనుండి స్వేచ్ఛలేకుండా చేసేవారి సంకెళ్లనుండి విముక్తి పొందడానికి సిద్ధమాతున్నది. అంతేగాదు ఇంకమీద ఏ తరాయినా కైనాకూడా అట్లా ఈ దేశాన్ని బధించడానికి లేకుండా ఆపద్ధతివల్లనే ఇండియా తన్ను రక్షించుకుంటుంది.

ఈసంగతేకాక బ్రిటిష ప్రభుత్వంయొక్క పాలనవల్ల ఇండియాకుకల్గిన యిబ్బందులుకూడా ఆలేఖలో వివరింపబడినవని, గాంధీజీ వ్రాసిన తదితర విషయ సంబర్ధమునకు సంబంధం త్రెంచివేసి ఈసంగతులమాత్రం పైకిలాగితే, శత్రువు స్వప్రయోజనార్థం ప్రచారనిమిత్తం వాటిని వినియోగించుకోడానికి వీలౌతుంది అనే భయంవల్ల ఆలేఖను గమ్యస్థానానికి పంపకుండా ఇండియా గవర్నమెంటు వారిచే నిల్పుదల (సెన్సార్) చేయబడినది.

అంతేగాని మరొక కారణం వల్లగాదనీ, ఎవ్వరూ అన్యథా తలంచ నక్కరలేదనీ తెల్పబడుచున్నది.

—

జార్జి బెర్నార్డ్ షా-

బెర్నార్డ్‌షా ఏది వాదించినా, దాన్ని ఉదాహరణ పూర్వకంగా సమర్థిస్తాడు. అట్లా చెబితేనేగాని ఆయనకు సంతృప్తి వుండదు. వాదన ప్రారంభమైంది.

మనవూరిలో ఒక తపాలా బంట్రోతు కావాలనుకుందాం. చాలా మంది అభ్యర్థులు పోటీ చేస్తున్నారు ఆపదవిని పొందడానికి. మనం అందులో ఒకర్ని ఎన్నుకోవలెను. వీళ్ళందర్లోకి ఒక వ్యక్తి మన కంటికి ఆనుతాడు. ఏమంటే, ఆనేకసార్లు మనకు విందులు కుడిపించాడు, మద్యం తాగించాడు, మన పూలమొక్కల ప్రదర్శనానికి ఒక రూపాయచందాయిచ్చాడు, మన చిన్నపిల్లలు కనబడితే వారిని చాలా దయతో ఆదరిస్తాడు. ఇతని పరువు, చార్మికంద్రి, పూరింగాని మోటుబరీ రైతు (జమీందారు) తగవులాడుకున్నారు కనుక ఇతనిలో కూడా ఆపెద్దాయనకు తగవు. ఇది ఈయన సంగతి. ఈయన్ను మనం ఎన్నుకుంటాం. ఒక సైకిలు, ఉత్తరాలకట్ట చేతికిస్తాం.

ఎన్నికలోనైతే జయంపొందుతాడుగాని పని చేయడం తెలియదుగా! పదవిమీదవుండే కాంక్షవల్ల ఉద్యోగంకోసం ప్రాకులాడినాడు కాని తాను అందులో నెరవేర్చవలసిన విధంఏమిటో వాటిని గురించి ఎప్పుడూ ఆలోచించి వుండడు. ఇప్పుడు మరేంచేస్తాడు? తనకు చదువురాదాయె? కనక ఒక పిల్లవాణ్ణి పిలిచి వాడికి జీతమిచ్చి వాడిచేత చదివించుకుంటాడు. పిల్లవాడు మన కంటికే కనబడకుండా దాముకుని వుంటాడు. ఉత్తరాలేమో తపాలా బంట్రోతే యిస్తూవుంటాడు మనకందరికీ. ఎంతమంచి సేవకుడు అని మంతా ఆనందించి, ఆయనకు ఇనాములు వగైరాలు పండుగలువస్తే దండుగలుచేస్కుంటాము. క్రమేణ. ఈచదువురాని తపాలా బంట్రోతు పేరు ప్రతిష్ట సంపాదించుకుంటాడు. ఇతనివెనుకవుండే చదువుకున్నపిల్లవాడి సంగతి లోకానికి తెలియదు. అందువల్ల ఇతని తర్వాత మరొక తపాలా బంట్రోతును ఇతన్ని ఎన్నుకున్నట్టే ఎన్నుకుంటాం.

ఈలోగా ఆచదువువచ్చినపిల్లవాడు అక్కడ మునుగులో వుండనేవుంటాడు. పనంతా నిజంగా వాడేగదా చేసేది! కొన్నాళ్ళకు ఆ సంగతి తెలిసి పోతుంది. సరే తపాలా రవాణాకు పిల్లవాడ్నుకూడా అవసరమేనని మనమంతా గుర్తించి మనవూరి తపాలాఫీసులో పిల్లవాడికీ స్థానం ఏర్పరుస్తాము.

బెర్నార్డ్‌షా అభిప్రాయంలో ఆ పిల్లవాడు సివిల్ సర్వీస్ ఉద్యోగికి, తపాలా బంట్రోతు ఎన్నుకోబడ్డ మంత్రికి పోల్చదగినవారు. వీళ్లిద్దరికిగల తారతమ్యాలు (తాహతులోనూ, వ్యవహారకాండలోనూ) బహు రమ్యంగా వివరించి చెప్తాడు, వినండి

వీళ్ళిద్దరికిగల సంబంధం బాగానే పొసగి యుండవచ్చు. ఏమంటే, "చదువురాని" మన తపాలా బంట్రోతు గొప్పతాహతుగల వాడుగా వుండవచ్చు. చదివే పిల్లవాడు చదవటంకన్నా ఇంకేమీ ఎక్కువ చేతగానివాడుగావుండవచ్చు.

అయితే ఇది సాధారణంగా ఇట్లా వుండడం లేదు. అది ప్రజాస్వామ్యవాదుల యొక్క భ్రమ కాని నిజంగా అట్లావుండదు.

(3)

మనకిష్టమైన వాళ్లను ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకుని పరిపాలించమంటాం. మన కిష్టంలేనపుడు వారిని తొలగించే అధికారం మనమే వుంచుకుంటామనిగదూమీరనేది! సరే దానికిదిగో సమాధానం అంటాడు బెర్నార్డ్‌షా. చూదాం ఏం చెపుతాడో ఈయన—

ఎందుకంటే తనవల్ల నిత్యవ్యవహారం సాగిపోతున్నదని కనిపెట్టిన పిల్లవాడు కొంచెం పెద్దవాడైన తర్వాత, తన 'యజమాని' మీద సవారి చేయడంప్రారంభిస్తాడు. 'ఎందుకుచేయడు? మనం ఎన్నుకున్నవాడు నిజంగా పనిచేసేవాడు కాకపోయె? శాశ్వతంగా స్థైరాయించివున్న పిల్లవాడు (వుద్యోగి) చెప్పినట్లేవాడు చేయవలసినవాడాయె?

ఇప్పుడు ఇంగ్లండులో ఈ వుద్యోగుల శక్యలేనన్ని, కానవాలకంటె బలంగల్గినవైపోతున్నవి. ఇందులో కొన్ని ప్రజల యిబ్బందిని గూర్చి ఇందులో కొన్ని ప్రజల యిబ్బందిని గూర్చి యోచనలేకుండానే వుద్యోగుల సౌకర్యం, వీలు మాత్రమే చూచుకొని చేయబడినప్పటికి వాటికంత శక్తివున్నదీ దేశంలో.

అయితే ఈ ఉద్యోగులను నియమించే పద్ధతి ఏమిటి అంటారా? ఎక్కువడబ్బు ఖర్చుపెట్టగలిగి గొప్పచదువు చదువుకున్న వారిలోనుండే సెలెక్టు చేస్తారు. అంటే గవర్నమెంటులో ఒక ముఖ్యమైన అంగాన్ని ఒక విధమైన కేవలం 'వర్గ' పెత్తనం క్రింద పెడుతున్నారన్నమాట.

అయితే ఈ వుద్యోగులపైన ప్రజలకు ఎంతమాత్రం అధికారమున్నది? అనే విషయం ఇక బెర్నార్డ్‌షా చర్చిస్తాడు. వోట్లు, వాటిశక్తి, వాటిపలుకుబడి ఆ గొడవంతా వస్తుంది.

మన కందరికీ వోట్లున్నవి. నా వోటంటే ఎట్లా వుంటుందో చూదామని కొన్ని పర్యాయములు నేనూ ప్రయత్నించా. ఆకథవినండి చెప్తా.

ఎలెక్షను దగ్గరకు వస్తున్నదనగానే, ఇద్దరు ముగ్గురు వ్యక్తులు నాపేర ఉత్తరాలు వ్రాస్తారు. అందులో ఒకపోలింగ్ కార్డు, మీటింగులు ఏర్పాటైన ప్రదేశాలు, ఒకపట్టిక వుంటుంది. దానితో కూడా మీవోటు నాకేయివ్వండి అని విన్నపం. ఎన్నికల్లో తనపక్షంగా వాదించే ఒక ప్రణాళిక.

ఈ ప్రణాళికల్లో ఒకటి 'మార్నింగ్ పోస్టు' పత్రికలోవుండే ఒకవ్యాసాన్ని పోలివుంటుంది, దానిమీదయూనియన్ జాక్ ముద్రణ వుంటుంది.

ఇంకొకటి "డైలీన్యూస్" లేక "మాంచెస్టర్ గార్డియన్" పత్రికలో వ్యాసంవలె వుంటుంది. వీటి మొత్తం ప్రతులే వందఏండ్లనాటి ఎలెక్షను ప్రణాళికలుండే చిత్తుకాగితాలబుట్టలో నులభంగా దొరుకుతవి.

ఇక మూడవది చాలా ఆధునికంగా భాష కొంచెం రాగా అగమ్యమయ్యేట్లువుంటుంది. చదవగానే, ఇది లేబర్‌పార్టీ కార్యాలయంలో వ్రాయింపబడినదని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

నాల్గవది అన్నిటిలోకి అధ్వాన్నంగా వుండేది ...1848 వ సం॥పు కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికలో వుండే కొన్ని విషయాల ఇంగ్లీషు లక్షణాను కర్గి వుంటుంది.

ఇందులో ఏ ఒక్కటీ అభ్యర్థి చేతనే వ్రాయబడినది అని చెప్పడానికే వీలులేదు.

ఆప్రణాళికలవల్ల అభ్యర్థుల రాజకీయ తాహతుగాని, గుణగణములుగానీ ఏమీమనకు తెలియవు. 20 ఏండ్లక్రింద తీస్కున్న తమ ఫోటోలు అందులో వుంటయి గనక, ఇప్పుడు వారివయస్సు ఎంతవుంటుందోగూడా మనకు తెలియదు.

ఎలెక్షను మీటింగుకుపోతే, నాటకశాలలకు పోగియ్యేజనం ఇంకా ఎక్కువగా అక్కడికి తయారవుతారు. నాటకంకంటే చాలాచౌకగా ఈతమాషాను అనుభవించవచ్చు గనుక. ప్లాట్‌ఫారంమీద ఇద్దరు ముగ్గురు పేదవ్యక్తులు కూర్చొనివుంటారు. వీరే పార్టీ రాజకీయాల్లో అత్యధికంగా కృషిచేసి, నియోజకవర్గంలో సంచలనం కల్గించినవారు.

న్యాయతహా వీరే అభ్యర్థులుగా నిలువడానికి అర్హులు; కాని రోల్స్‌రాయిస్ మోటార్‌కార్ కొనడానికి వాళ్లతాహతుకు ఎంతటిఅసాధ్యమో, ఎన్నికల్లో పోటీచేయడం అంత అసాధ్యమంటే, అందులో ఏమీ అత్యుక్తి లేదు.

అభ్యర్థియందు జనానికంతా విశ్వాసమున్నది. ఆ నేతీర్మానం వీరే ప్రతిపాదిస్తారు. అభ్యర్థిని గురించి అక్కడ పోగైనవారికెవ్వరికి ఏమీ తెలియకపోయినా ఫరవాలేదు. ఉపన్యాసాలిప్పిస్తారు. చప్పట్లు కొట్టిస్తారు. ఎవరైనా అడ్డప్రశ్నవేస్తే, "నేనున్నా ఇక్కడ సవాల్ చేయడానికి" అని ముందుకురూకుతారు. అంతా చేసేది. ఆ ఇద్దరు ముగ్గురు.

మధ్యలో ప్రతిపక్షి తరఫున వారెవరైనా గలభాచేస్తే, అదొకతమాషా.

ఇటువంటి సన్నాహమంతా అయినతర్వాత ఎన్నిక జరిగితే, ఫలానావారిని ప్రభుత్వం చేయడానికి ఎన్నుకొన్నాం అనిఅనుకుంటాం దానినే నాయొక్క గవర్నమెంట్, నాచేత గవర్నమెంట్ నాకొఱకు గవర్నమెంట్ అని అనుకుంటూ వుండేది.

అవును. ఇట్లావున్నది గనకనే, ఈనాన్సెన్సు (Nonsense)లో నాకు నమ్మకంలేదు, అంటాడు డీన్ ఇంజ్.

అయితే అభ్యర్థులు ఒకమాట అనవచ్చు. మమ్మల్నేం చేయమంటవయ్యా, ఏదైనా ప్రశ్నిస్తే మేం సమాధానంచెప్తాం అని అంటారేమో! అంతకంటె వాళ్లేం చేయలేరని నాకూ తెలుసుకాని దానివల్ల సంతృప్తికలగదు. ఎంతమాత్రం అని వాళ్లకొక్కి నాకు తెలియవలె.

ఇక్కడమళ్లీ బెర్నార్డ్‌షా బహుచక్కని ఛలోక్తి ప్రయోగిస్తాడు. అమెరికాలోవుండే ఒకడాక్టర్ యొక్క అభిప్రాయం ఆధారంగా తీసుకొని అనర్హులైన అభ్యర్థులమీద భలే దెబ్బకొడతాడు.

సాన్‌ఫ్రాన్సిస్కోలో నగరంలో ఒకవైద్యశిఖామణి ఈసంగతి కనిపెట్టాడు-అభ్యర్థియొక్క రక్తపుబొట్టు ఒకటి అద్దుడు కాగితంమీద పడితే అరగంటలోగా శారీరకంగా అతనిలో వుండే లోపమేమిటో తెలిసికోవచ్చు.

నాకిప్పుడు కావలసిందేమిటంటే, ఆవిధముగా ఒక నెత్తురుచుక్కవలననో, లేక ఒక తలవెంట్రుకను పరీక్షచేస్తేనో, అభ్యర్థియొక్క మానసికతత్వం తెలియవలె. అప్పుడు మనం నులభంగా ఏదో ప్రభుత్వశాఖలో వుద్యోగానికి ఎవరెవరికి అర్హతలున్నదో స్పష్టంగా తెలిసిపోతుంది. అందువలన అర్హతావశ్యకతల పాటింపు లేకుండా వోట్లుసంపాదించుకున్నమాత్రాన ఒకవ్యక్తిని మనమీద పెత్తనంచేయడానికి నియోగించుకోవలసిన అవసరం వుండదు.

మనం ఈవిధంగా తయారుచేసిన పట్టికలో విదేశాంగమంత్రిపదవి మొదలుకొని, చిన్న పంచాయతీబోర్డు నిర్వాహకుడివరకూ అర్హులైనవారుంటారు. ఇట్లా లెక్కచేస్తే మొత్తం జనాభాలో మనదేశంలో ఉన్నతతమమైన ఉద్యోగాలను స్వీకరించడానికి అర్హతగలవారు వెయ్యింటికి ఇద్దరికంటె ఎక్కువమంది వుండరు.

అప్పుడు చదువురాని 'తపాలాబంట్రోతును' ఎన్నుకోవలసిన అవస్థ నాకుపట్టదు. మనం ఎవర్లో నుండి సెలెక్టు చేయవలెనో వారిసంఖ్య తక్కువగా వుంటుంది. వుంటే ఏం?

పరిశీలించినవారిని ఆనేకమందిని ఎన్నుకునేకంటే తెలివిగలవారు, సమర్థులు కొద్దిమంది ఎన్నుకోబడడం శ్రేష్ఠంకదూ! అప్పుడు స్వయంగా వెళ్లిగూడా వోట్‌చేయను బహుశా. ఒక ఫోన్ ద్వారా ఫలానా కార్యాలయానికి కనెక్షన్ పెట్టుకున్నానంటే స్విచ్‌నొక్కి వోట్‌చేసేస్తాను. సరిపోతుంది.

అటువంటి యంత్రం ఏదైనా వైద్యప్రపంచం కనిపెట్టినదాకా, మనకర్తవ్యమేమిటిది అనేదిప్రశ్న. వచ్చేవారం ఈప్రశ్నకు సమాధానం.

నమ్ము - నమ్మకపో

మాలవాడలో తూర్పుగా పారిన చిర్రివేరు తెచ్చి ఆదివారంనాడు చిట్టాముదం దీపంపెట్టి, దీపజ్వాలోపన ఆవేరుకాల్చి ఆముదాన నంగిరించి నుదుట తిలకం పెట్టుకుంటే ఆరిచేత వూనుతుంటేని తేజం కానవచ్చును.

•

తెల్లగంటెనవేరు పైవిధంగానే చేసి కాటుక కండ్లకు పెట్టుకుంటే కానవచ్చును.

•

తెల్లజిల్లేడు, నెమలిజాట్టు, విష్ణుక్రాంత, గోరోజనం, కురువేరు, శ్రీగంధం, ఇవన్నికల్పి గంధంతీసి తిలకం పెట్టుకుంటే సర్వజనవశ్యం.

•

చెంచలకూర తొక్కపసరుతీసి శరీరానికి పూసుకుంటే తుపాకిగుండు తాకదు.

బిరుదు వాపస్ చేయుట

చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగ పనిచేసి 1932 లో పింఛనుతీసుకొని రాజభక్తిలో పేరు పొందిన టి. కె. టి. విజయరాఘవాచారిగారు ప్రస్తుత ప్రభుత్వనిర్బంధ నిరసనసూచకంగా తన "దివాన్ బహదూర్" బిరుదమును కట్టగట్టి ప్రభుత్వానికి వాపస్ చేసిరి.

అల్యూమినియం వస్తువులు ఇండియాకు రాకూడదు

విదేశాలలో అల్యూమినియంతో తయారుచేసినయే వస్తువులుగూడా యిండియాకు తెప్పించకుండా ప్రభుత్వం నిషేధించింది.

ఇండియాలో బ్రిటిష్ స్వార్థాలు

రచయిత: —అశోక మెహతా.

2

భారతదేశంలో పరిశ్రమాభివృద్ధిని అరికట్టినందువల్ల ఆర్థికంగా నిస్సహాయత, రాజకీయంగా దాస్యము దేశానికి ఎట్లా ప్రాప్తించిందో గతవారము మనం తెలుసుకున్నాం. తత్ఫలితంగా ఆందోళన, సంచలనం ప్రజాహృదయంలో కలిగి, స్వదేశీ ఉద్యమం వచ్చి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి కొంత వరకు ఏర్పడేదానికి గత యుద్ధసమయంలో అవకాశం ఏర్పడేటప్పటికీ, అక్కడ మళ్లీ ఎత్తుకు పై ఎత్తుగా బ్రిటిష్ పెట్టుబడిదార్లు గావించిన వ్యవహారాలను పరికించండి. —జ. రై. సం.

★

18_వ శతాబ్దంవరకు ఇండియా పారిశ్రామిక, వ్యవసాయిక మిశ్రమ ఆర్థిక విధానంలోవుండినది. కాని వంద ఏండ్ల బ్రిటిష్ పరిపాలనలో కేవలం వ్యవసాయం మీదనే దేశం ఆధారపడవలసి వచ్చింది. దీనివల్లనే దేశానికి చాలా ప్రమాదం గల్గిందని 19వ శతాబ్దం ఆఖరులో నియమింపబడిన రాయల్ కమిషనువారే నిర్ణయించారు.

బ్రిటిష్ పాలసీవల్ల గల్గిన ఫలితమేమంటే_ ముడిసరకులకు ఇండియా సప్లైయిసంస్థ అయినది; బ్రిటిష్ సామగ్రికి కొనుగోలు మార్కెట్ అయినది; కాని దేశంలో లక్షలకొలదిజనం అధికంగా నిస్సహాయులై పోయినారు. వారి వృత్తులు నశించిపోయినవి. కనక పూర్తిగా మళ్లీ ఇండియాపారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి పొందితేనేగాని ప్రజలు సుఖించలేరు. అందువల్లనే స్వదేశీ ఉద్యమం ప్రారంభమైనది.

●

1887 లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ మహాసమావేశంలో స్వదేశిని ప్రోత్సహించవలసిందని ప్రభుత్వం కోరబడినది. 1905 తర్వాత 1916 వ సం॥వరకు స్వరాజ్యం అనే పదంతో కూడా స్వదేశీ అనే పదం వినబడుతుండేది. బహుశా రెండవదే ఎక్కువ బిగ్గరగా వినబడేదేమో!

1914_18 యుద్ధ సం॥రాల్లో పారిశ్రామిక అభివృద్ధి ఇండియాలో కొంత విధిలేక కావలసి వచ్చింది. 1914 లో సమావేశమైన కాంగ్రెస్ మహాసభ యుద్ధసమయంలో దొరికిన అవకాశాన్ని వినియోగించి ఇండియా పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించింది. కాని కరెన్సీ, టారిఫ్, స్టోర్సు, రైల్వే రవాణా రేట్లు - వీటన్నింటిల్లోను భారత పరిశ్రమాభివృద్ధి కనుగుణ్యమైన మార్పు ఏమీకలుగలేదని 1915 సం॥పు కాంగ్రెసు మహాసభ కంప్లైయింటు చేయవలసి వచ్చింది.

యుద్ధపరిస్థితులవల్ల బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఇండియా పరిశ్రమలను గురించి దర్యాప్తు చేయడానికి ఒక రాయల్ కమీషన్ ఏర్పాటుచేశారు. కాని ఎగుమతి, దిగుమతి సుంకముల విషయం ఆకమిటీ విచారణాంశాల్లో లేకుండా చేశారు!

భారత పారిశ్రామికాభివృద్ధిని అరికట్టడానికి బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వం ఎన్నిప్రయత్నాలుచేసినా, ఇండియాలో కొన్ని పరిశ్రమలు ఏదోఒక విధానపైకివచ్చినవి. అందులో ముఖ్యమైనది బట్టల పరిశ్రమ. చాలాభాగం ఇది భారతీయుల చేతుల్లోనేవుంది. లంకషైర్‌లోవున్న బ్రిటిష్ పెట్టుబడిదార్లకు ఇది చాలాఅనర్థదాయకంగా తోచింది. అందువల్ల బట్టమీద సుంకంతోపాటు ఎక్సైజ్ పన్నుగూడా విధింపబడినది.

“1917 లో ఇండియా గవర్నమెంట్ వారు షుమారు 150 కోట్లరూపాయలు అప్పుచేసి యుద్ధనిధికిగాను ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో కట్టవలెనని సంకల్పించారు. దీనిమీద అయ్యే వడ్డీవగైరాలు చెల్లించేనిమిత్తం విదేశీ బట్టలమీద నూటికి 7½ రూపాయ సుంకం విధించవలసిందనీ, ఎక్సైజు పన్ను వేరే స్వదేశీబట్టలపై ఎక్కువగా వేయకూడదని ప్రభుత్వం ప్రతిపాదిస్తే శాసనసభ్యులైన భారతీయులూ దానికి సరేనన్నారు......కాని పార్లమెంటులో ఈసంగతి చర్చకువచ్చినపుడు లాంకషైర్ నుండి వచ్చినప్రతినిధులంతా వల్లగాదన్నారు. పెద్దగందరగోళంఅయింది. మంత్రివర్గం మారిపొయ్యే పరిస్థితివరకూ వచ్చింది”

—విలియంరాయస్మిత్ గారి గ్రంథంనుండి.

ఇదీ కథ. కనక బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వపాలసీ మొదటి నుండీ ఏమంటే_ ముందు బిటిష్ పెట్టుబడికి లాభం తర్వాత ఇండియాప్రజలు.

●

భారతదేశంలో కొన్ని పరిశ్రమలు తలయెత్తేది తప్పదని తెలుసుకొన్నతర్వాత, బ్రిటిష్ అజమాయిషీక్రిందనే ఇక్కడ పరిశ్రమలు స్థాపించడం ప్రారంభమైనది. వ్యాపారంలో లాభం గడించి పెట్టుబడికి కావలసిన ధనం సమకూర్చినవారే పరిశ్రమల స్థాపించగలరు. ఈదేశంలో బ్రిటిష్ కంపెనీలకు వ్యాపారం జోరుగాసాగింది. మొన్నమొన్నటివరకు కలకత్తాలోని థాకర్ స్పింక్ అండ్ కంపెనీవారు పుస్తకాలవ్యాపారంచేస్తూ బాంకువ్యాపారం కేసేవారు. వాళ్ల వ్యాపారం అంతబాగా సాగడానికి కారణం ప్రభుత్వం వాళ్ళకుగల్గించిన వీళ్లే.

సుంకములవిషయంలో ఎట్టకేలకు ఇండియాకు కొంత వీలుగల్గేటప్పటికి ఆ రక్షణయొక్క లాభాన్ని పొందడానికి అప్పుడే యిక్కడ బ్రిటిషు పెట్టుబడి తిష్టవేసుకొని కూర్చొనివుండె....

●

రైల్వేలలో పెద్దలైనులలో 9, చిన్నవాటిల్లో 28 లైన్లు - పెద్దవాటిల్లో పెట్టుబడి 700 కోట్ల రూపాయలు, చిన్నవాటిల్లో పె. 11 కోట్లు- కల్గిన బ్రిటిష్ కంపెనీలు పెత్తనదార్లు.

దేశంలోని వందజనపనారమిల్లులలో షుమారు 50 మిల్లులు బ్రిటిష్‌వారి స్వాధీనం. ఇందులో పె. 17 కోట్లు. (మొత్తం అన్నిమిల్లుల్లోని పెట్టుబడి 23 కోట్లు రూపాయలు.

భారతీయ పరిశ్రమ అనిపేరుపడ్డ బట్టల పరిశ్రమల్లో కూడా బ్రిటిష్ పరిశ్రమలు నూటికి 20 వంతులున్నవి.

బొగ్గుగనులు, కాఫీ, తేయాకు తోటలు_ వీటిల్లో సరే! బ్రిటిష్ వారిదే పైచేయి.

పంచదార, సిమెంట్, కాగితాలు, అగ్గిపెట్టెలు, ఈపరిశ్రమల్లో బ్రిటిష్‌వారికి కొంత ముఖ్యమైన భాగంవున్నది.

బ్రిటిష్‌బ్యాంకులలో ఇండియన్ బ్యాంకుల్లో కంటె డిపాజిట్లు ఎక్కువే అనేది తెలిసిన విషయమే_ఎక్స్చేంజిబ్యాంకుల్లో (చాలావరకు విదేశీ) రూ 75 కోట్లు, సగం విదేశీ, సగం స్వదేశీబ్యాంకుల్లో రూ 155 కోట్లు, ఇండియన్ బ్యాంకుల్లో రూ 84 కోట్లు.

ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో 147 విదేశీ కంపెనీలు పాలుకు రూ 7 కోట్ల ప్రీమియం సంపాదిస్తే 233 ఇండియన్ కంపెనీలు రూ 8 కోట్ల 75 లక్షలు సంపాదిస్తవి.

ఇండియన్ అని పేరుగల్గినవన్నీ నిజంగా ఇండియన్ కావు. ఇందులోకూ విదేశీ సరకు వున్నది.

●

ఈ ‘విదేశీ’ పరిశ్రమలన్నీ వేర్వేరు కంపెనీలచే నడుపబడటంలేదు. కొంతమంది పెద్దపెద్ద కంపెనీ సాహుకార్లే వీటికన్నిటికి అధినేతలు.

ఉదా:_ పశ్చిమ ఇండియాలో (బొంబాయి ప్రాంతాల్లో) బ్రాడీస్, కిల్లిక్ నిక్సన్స్, సామ్సన్సువారు తూర్పు ఇండియాలో (ఉత్తర హిందూస్తానంలో) ఆండ్రూ యూల్ అండ్ కంపెనీ, మార్టిన్ అండ్‌కంపెనీ, మెక్లాయిడ్ కంపెనీ వగైరాలు అధినేతలు.

ఇందులో ఒక్కొక్కరు తమచేతిక్రింద అనేక పరిశ్రమలను కల్గియున్నారు.

ఉదా:_ ఆండ్రూయూల్ కంపెనీక్రింద 54 పారిశ్రామిక సంస్థలు 15 వివిధమైన శాఖలందు నడుపబడుతున్నవి.

పరిశ్రమలు.	ఫాక్టరీలసంఖ్య
జనుము	11
తేయాకు	15
బొగ్గు	13
రవాణా	2
రబ్బరు	2
పంచదార	1
పిండిమర	1
హైడ్రాలిక్ ప్రెస్	1
పవర్ సప్లయి	1
చమురు	1
గాస్	1
ఇటిక, కుండలు	1
ఇన్సూరెన్సు	1

వీళ్ళకు ఒక జమీందారీ (ఎస్టేట్) కూడా వున్నదట.

ఇతర పెద్దకంపెనీల క్రింద ఇట్లానే చిన్న కంపెనీలు వాటి అజమాయిషీక్రింద పరిశ్రమలు ఉంటున్నవి.

ఈపెద్ద కంపెనీలమీదకూడా పెత్తనం చేసే మరీ పెద్దవికొన్నివున్నవి. అవి లండన్లోవున్నవి.

ఆండ్రూ యూల్ కంపెనీ లండనులోని మార్గన్ గ్రెన్ ఫెల్ అండ్ కంపెనీశాఖ. మేక్లాయిడ్ కంపెనీ, మేక్లాయిడ్, రస్సెల్ అండు కంపెనీశాఖ. బామర్, లారీఅండుకంపెనీ అలెగ్జాండర్ లారీ అండుకంపెనీ శాఖ.

అంతంత పెద్దకంపెనీలబలం వెనుక వుంచుకొని ఇండియాలో బ్రిటిష్‌కంపెనీలు వ్యాపారం చేస్తున్నవి. వీటికేమాత్రంగూడా హాని కలుగకుండా చట్టంలో వ్రాతలు!

(సశేషం)

—

హితోక్తులు

—

తేరపింత, పేకాట మీదసాగ, విరిగి పోయిన పీట, జమీందారీ ఉద్యోగిని సంసారి ఆవరణంలోకి ప్రవేశింపనీయుట, ముఖ్యముగా వర్జింపవలయును.

✻

గోళ్ళను, వెంట్రుకలను, గిల్లరాదు. పండ్లచేత గోళ్ళను కొరకరాదు. జమీందార్ల పూడిగము చేయరాదు.

✻

మట్టిపెళ్ళలను నలుపువాడును, గోళ్ళనుకొరకువాడును, ఒకరిమీద కొండెములు చెప్పువాడును, అపరిశుద్ధుడు అయినవాడును, తాత్కాలికంగా ఎంత సంపాదించినా జమీందారీ ఉద్యోగిన్నీ, వీరలు ఎన్నటికి వృద్ధిపొందజాలరు.

✻

నిరింపదగిన కవిత్వము చెప్పరాదు. (అంటే అవధాని గాంధీగారి మీద వ్రాసినట్లు) ఎద్దు నెక్కిపోవరాదు. నగరి పిల్లకాయలకు ఉద్యోగమీయరాదు.

✻

గ్రామానికిగాని, ఇంటికిగాని, వాకిలి విడిచి తప్పుత్రోవను పోరాదు. రాత్రియందు చెట్ల మొదళ్లమదరలవలెను. తాత్కాలికంగా ఎంతలాభంగా కనబడ్డా జమీందారీ గ్రామంలో నివసింపరాదు.

✻

స్నానభోజనములు చేసేటప్పుడు, వ్యాధిపీడితుడైయున్నప్పుడూ, శీతకాలంలోనూ, ఎన్నడూ వస్త్రములేకుండా వుండరాదు. తెలియని క్రొత్త జలాశయములందు స్నానము చేయరాదు. జమీందారీల్లో జాయింటుపట్టాల్లో భూములుంచరాదు.

✻

శత్రువుతోనూ, అతని స్నేహితులతోనూ ధర్మహీనునితోనూ, దొంగతోనూ, పరస్త్రీలతోనూ, జమీందార్లతోనూ, బుద్ధిమంతులు చేరరాదు.

—

ఇండియా సమస్య

—

రూజువెల్టు మధ్యవర్తిత్వం.

—

మూడవసారి అమెరికా అధ్యక్షపీఠాన్ని అధికారరీత్యా అలంకరించినవాడు రూజువెల్టు గావించిన మహోపన్యాసం ప్రజాస్వామ్య వాదానికి బైబిల్ అవదగియున్నది. భారత రాజ్యాంగ ప్రతిష్టంభనను అంతమొందించడానికి ఆయనగారొక్కరే సమర్థులు. బ్రిటిషుప్రభుత్వం ఆయన మధ్యవర్తిత్వానికి అంగీకరిస్తే బాగుంటుంది. ఇండియా దానికి ఒడంబడితేమేలు. ఇండియాలో వున్న అమెరికన్ పౌరుల కృషివల్ల అది సాధ్యమైతే వారు ఇండియాకు, ప్రపంచానికీ, బ్రిటనుకు మహోపకారం చేసినవారవుతారు. యుద్ధం ముగిసిన 6 నెలల్లోపుగా డొమినియన్ స్టేటసు గాకపోయినా_ దానితర్వాత ఒకసంవత్సరంలోగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వం దాన్ని అమలు జరపడం_ జరిగితేనే సుకరాతీమతికి జన్మభూమి నివాసమౌతున్నది

—

కథ:

★ మా నాటకం ★

శ్రీనాదెళ్ల రామకృష్ణశాస్త్రి.

హైస్కూలు ఎడ్యుకేషనయ్యాక రెండేళ్లు ఊరికనే కూర్చున్నా ఇంట్లో గోళ్లుగిల్లుకుంటు. ఏంచేద్దామన్నా ఏమీ తోచేదికాదు. తింటం, తొంగుంటమే. కాలం ఎంతసేపటికి గడిచేదేకాదు కాస్తో, కూస్తో గడిచిపోయిందంటే కారణం మారాజ్యమే. రాజ్యం పుట్టింటికెళ్తే నాపని ఉత్తదే. అప్పుడు నేను మనిషిగానే ఉండేవాణ్ణిగాను. పిచ్చెక్కినట్లుగా తిరిగేవాణ్ణని చెప్తూండేవాళ్లు మావాళ్లందరు. పుట్టింటికిపోతే ఎప్పుడొస్తుందా, ఎప్పుడొస్తుందా అని స్వాతివానకు ముత్యపు చిప్పలు ఎదురు చూస్తున్నట్లు ఎదురు చూస్తుండేవాణ్ణి. నాలుగు రోజులు చూసేవాణ్ణి, ఐదవరోజున అత్తారింటికి కాంపు కొట్టేవాణ్ణి. అత్తారింటికిపోతే అల్లుడికి కొంతేంకొదువ. రాజ్యం నేను ఉషారుగ గడిపేవాళ్లం అత్తారింట్లో. ఇంతలోకి మానాన్నగారు ఉత్తరం వ్రాసేవాడు తొందరగా రమ్మనమని. నన్నుచూడకుండా ఉండలేడుగనక. సరేనని మళ్లీ మారాజ్యం అత్తారింటికి బయల్దేరేవాళ్లం. ఆరోజున రాజ్యం మొఖంచూస్తే అత్తారింట్లో ఎల్లాగుంటుందో సులభంగా గ్రహించొచ్చు ఇల్లాగని అత్తారింట్లో రాజ్యం బిక్కువస్తుందనుకుంటున్నారా ఏంటి? అత్తగారింట్లో ఉన్నదా అంటే రాజ్యం రాజ్యమే ఏల్తుందని చెప్పొచ్చు. ముమ్మాటికి నిజం చెప్పొద్దూమరి. పాలేళ్లని కాస్సేపు కూర్చోనిచ్చేదు. ఎప్పుడూ ఏదో ఒకఆర్డరు వేస్తూనేఉంటుంది. ఆర్డర్లు వెయ్యటమంటే మహాసరదా కాపరంగూడా చక్కగా దిద్దుకుంటూ వచ్చేది. మానాన్నగారుకూడా ఇంట్లో పెత్తనమంతా రాజ్యానికే ఇచ్చారు. రాజ్యంమందున్న ప్రేమే కారణం ఆయన పెత్తన మివ్వటానికి ఈవిధంగా రెండుమూడేండ్లు గడిచేం, ఎన్నాళ్లని కూర్చుంటాం ఇంట్లో పనిపాటలేక. కాలేజీ ఎడ్యుకేషన్‌కు పోదామంటే మానాన్నగారు డబ్బుకర్చుపెట్టడానికి ఇష్టపడరే. ఆలోచించి మంచికీ, చెడ్డకీ మామగారనే ఆయన కొకాయనున్నాడు పది మూడువేల రూపాయల ఆస్తితో యస్. ఎ. గా రిటైరు. మామగారితో చెప్పమన్నా రాజ్యాన్ని కాలేజీ ఎడ్యుకేషన్‌కు వెళ్తానంటున్నా రాయన అని. మామామగారికి రాజ్యం ఒక టేకూతురు. కూతురుమాట తీసెయ్యలేడుగా. సరేనన్నట్టు. ఆ మాట చెప్పిందిరాజ్యం.

సరే ఇకేం నేనుతయారుగానే ఉన్నానుగా. మర్నాడు నేనొక్కణ్ణే మామగారింటికి పోయి సంగతి సందర్భాలన్నీ మాటాడేం. నెలకు ఎంత కావాలేమిటన్నాడు కాపరం పెడితే. మీరెటాలో చించి ఎంత కావాలో అంతపంపుతూ ఉండండన్నాడుఅల్లుడు. సెట్టుగ సరేనన్నాడు. వెంటనే వచ్చేసి ఆసంగతి మానాన్న చెవులోవేసా. నన్ను ఒదిలిపెట్టి ఉండలేడుగనక ఎందుకురా నాయనా నీవులేకపోతే నాకేమీతోచదు. అని ఏమేమో అన్నాడు. ఏమంటేనేం నాపని చేయదలుచుకున్నా. రాజమండ్రిలో చదవటానికి నిశ్చయించా ఇంకా రెండురోజులకు బయలుదేరుతాం అనగా మా మిత్రుడు శేషాద్రిరావుకు ఉత్తరంవ్రాసె ఫలానారోజున నేను వస్తున్నాను స్టేషనుకు రమ్మనమని. సరే బయలుదేరేం. మాఅమ్మ - మానాన్న బెంగెట్టుకు కూర్చున్నారు నాకుమాత్రం. అబ్బాయి జాగ్రత్తరోయ్! ప్రతివారం ఉత్తరంవ్రాస్తూండు అని అన్నాడు. సరేలేఅన్నట్లు తలఊపే. మధ్యాహ్నం మూడుగంటలకి గోదావరిస్టేషనులో దిగే. సూట్‌కేసు, బెడ్డింగు నెరొక చేతులో పట్టుకొని శేషాద్రిరావు నా ఉత్తరంమీద స్టేషనుకువచ్చి ఎక్కడున్నానా అని వెతుకుతున్నాడు. సరే ముగ్గురంకలసి ఇన్నిస్‌పేట వెళ్లాం. అప్పటకు మా శేషాద్రిరావుకు అతిథులం. నేను, మారాజ్యం. మర్నాడు ఇన్నిస్‌పేటలోనే ఒకఇల్లు అద్దెకు తీసుకున్నాం. మర్నాడు కాలేజిలోచేరే. అప్పటికి మా మామగారి దగ్గరనుంచి తీసుకొచ్చిన యాభైరూపాయల ఐపోయాయి. అప్పుడేరాస్తే ఏమనుకుంటాడోనని ఒకవారంరోజుల్లో పోయాక డబ్బుపంపమని వ్రాద్దామనుకున్న. వారంరోజుల దాకా వ్రాయకుండా ఉంటే గడిచేదాలేదు. పోనీ, ఎక్కడైనా అప్పుచ్చుకుందామా అంటే మన మొఖం ఎవరెరుగుదురు మా శేషాద్రిరావు ఒకడుతప్ప. అతనిదగ్గర అంతమాత్రంవినా అడిగి చూద్దామని అడిగే ఒక పదిరూపాయలియ్యవయ్యా అని నేను అడగటమే ఆలస్యంగా తీసుకొచ్చాడు నోటు. సరే ఇంట్లోకి కావాల్సిన ఉప్పూ, పప్పూ, అవి, ఇవి తీసుకొచ్చిపడేసి యింట్లో. ఎన్ని తెచ్చినా అవ్విలేవు, ఇవ్విలేవు అంటుండేది. స్వంతకాపరం అంటే ఇదిరాఅని అప్పుడు తెలిసొచ్చింది. అందాకా మానాన్నగారి నెత్తిమీదనే భారంఅంతా ఉంటంవల్ల కాపరం గొడవే మనకు పట్టేదికాదు. కాలేజీలోచేరి అప్పటికి పదిరోజులైఉంటుంది. నేను కాలేజీకి వెళ్లినపుడు నాకేమీ తోచటంలేదని రాజ్యం గొడవెట్టడం సాగించింది. అంతగా తోచకపోతే ప్రక్కింటివాళ్ళదగ్గరకు వెళ్లి రారాదా అన్న. ఎంతసేపు కూర్చుండేది పక్కిళ్లల్లో అగ అన్నది. అవుతే ఏం చెయ్యమన్నావన్న. ఏం చెయ్యమంటారేంటి నేనుగూడ కాలేజిలో చేర్తానన్నది. ఏం మాటాళ్లే నేను. మాటాడకమండీ అనిఅన్నది. అప్పటికే ఏమీసమాధానం ఇవ్వలేనేను. మానాన్న, మీనాన్న ఏమన్నా అనుకుంటారని ఆలోచిస్తున్నారల్లే ఉంటే అని అన్నది. కానన్న. మీకాసందేహం ఉండనక్కరలేదు. వాళ్లందరిని ఒప్పించేభాధ్యత నాది ఎంతడబ్బుకావాలంటే అంతడబ్బు తెప్పిస్తాను. ఆదిగులు మీకెంతమాత్రం అక్కరలేదు. మీరు అనుమతిఇవ్వాలని అన్నది. సరేననిఅనాల్సివచ్చింది. ఎన్నివిధాల తప్పించాలనిచూసినా తప్పేట్టులేదు. సరే నీయిష్టం అనిఅన్న. సరే నేను గూడ ఫస్టుయియర్ క్లాసులో చేరుతాను యిద్దరం చదువుకుంటూఉండొచ్చు. చిలక గోరింకల్లాగుందాం. కాలేజికి కలసివస్తూ, పోతూఉంటే చూసేవాళ్లకు చాలా బాగుంటుందిఅని ఏమేమొ చెప్పింది. అన్నింటికి నే నేమీ మాటాడలే. మర్నాడు ఉత్తరంవ్రాసింది తనతండ్రికి ఇల్లా ఇల్లా నేనుగూడా చేరానని ఇద్దరికీకలసి నెలకు 50/- రూ. బిల్లుఅవుతుంది అని. కూతురుయందు ప్రేమగాదండీ పాపం! ఉత్తరం చూడగానే డబ్బుమన్యార్డరుకొని అయనేపంపాడు. మా కాపరం చూసి సంతోషించాడు. కూతురుకూడా చదువుకుంటున్నందుకు నేను చదవనిచ్చినందుకు అపరిమిత ఆనందాన్ని పొందినట్లుగా గనపడ్డాడు నాకు. చుట్టంచూపుగా నాలుగురోజులుండి కూతురుకు చెప్పాల్సిన మాటలు కూతురికి చెప్పాల్సిన మాటలు కూతురికిచెప్పి. జాగ్రత్తగా ఉండండోయ్! కొత్తకాపరం జాగ్రత్తగా చదువుకోండండి రాత్రిపూట సినిమాలకు వెళ్తే తలుపులు తాళాలువేసిపోవటం మరిచిపోకండి. నీ ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా కాపాడుకో అని ఏవేవో చెప్పాడు. అన్నింటికి సర్లేండి సర్లేండి అనిఅన్న. బండి వేళయింది పోయివస్తానమ్మాయి అని పోయినాడు రైలుకి.

సరే మారాజ్యం కోర్కతీరింది. ప్రతిరోజు పదిగంటలకే వంటచేసేది, వంటేమిటి భోజనాలే ఐపోయేవి. వెంటనే చట్టాపట్టాలు పట్టుకొని కాలేజికి వెళ్లేవాళ్లం. మేమిద్దరము కాలేజికి ఆవిధంగా పోతుంటే ఇతరులు ఏమేమో అనుకునేవాళ్లు. కొంతమంది ఎలా తలా పోయేవాళ్లు. నడిచేవాళ్లు అక్కడికక్కడే నిలబడి వింతమృగాలను చూస్తున్నట్లు చూసేవారు. వీళ్లందరి వేషాలు చూస్తే మాకు నవ్వువచ్చేది. నేనుమాత్రం మనసులో నవ్వుకునేవాణ్ణి. రాజ్యంమాత్రం పకాపకా నవ్వేసేది. ఇలాగ చూస్తారెందుకండీ అని అడిగేంది. ఏమనిచెప్పేది? ఏమీ తోచలే. చిట్టచివరకు మనిద్దరం మగాళ్లమాదిరి ఇంత విచ్చలవిడిగా ఉండటంచూసి నవ్వుకున్నారనుకుంటూ వచ్చాను. ఏం? ఎందుకు నవ్వాలా? భార్యాభర్తలకు అంత స్వతంత్రంలేదా. వాళ్లు ప్రేమ స్వరూపులని లోకానికి తెలియచేయడం తప్పా? ఎంత అమాయామ్మాహృదయులు అని ఏమేమో అన్నది. ఆ! లోకం కాకులు మనకేం అనుకుంటే అనుకోని అని అన్న. ఈవిధంగా నాలుగునెలలు గడిచేం. కాలేజిలో ఆడవాళ్లలోకల్లా రాజ్యంకే ప్రతివిషయంలోను అందెవేసినచెయ్యయింది. కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ గారుకూడా రాజ్యం చదువువిషయంలో చాల శ్రద్ధగాఉండి ప్రైజులెన్ సంపాయించుకుంటంచూసి ఈఅమ్మాయి వృద్ధికి రాగలదని గ్రహించి కూతురుకేవిధంగా ప్రేమించేవాడో ఆవిధంగా చేచూస్తుండేవాడు. ఇతరిక్కడవాళ్లకు కన్నెజ్జగాఉండేది. ఉన్నకొద్ది ప్రిన్సిపాల్ మరీ ప్రేమగా ఉండేవాడు, చివరకు తక్కినవాళ్లు ఇల్లాగుండిలాభంలేదని రాజ్యంతో కలిసిమెలిసిఉంటూ తెలియని విషయాలు నేర్చుకుంటూ ఉండేవాళ్లు. ఒకొక్కొక్కప్పుడు మేమున్నయింటికికూడా వచ్చేవాళ్లు. రాజ్యం అవతలికెళితే "రాజ్యం ఉన్నదాండీ" అనేవాళ్లు. ఆడవాళ్లతో మాట్లాడడం నాకు విపరీతమైన సిగ్గు. ఏమీ సమాధానం ఇవ్వకుండా ఊరుకునేవాణ్ణి. కానేపు బైటమంచుని దభిక్కన లోపలకు వచ్చేసేవాళ్ళు లోపల ఉన్నదనుకోని. అక్కడెవరున్నారు వినా ఏమవుతుందో గమ్మత్తుకేద్దామని లోపలికి పోయేవాణ్ణి. నన్నుచూసి తలకాయ వంచుకునేవాళ్ళు. గమ్మత్తుచేయటానికి పోయిన వాణ్ణల్లా ఏంచేస్తే ఏమయ్యేదోనని మా రాజ్యం ఏమంటుందోనని భయంలో మళ్లీ వెనక్కు వచ్చేసేవాణ్ణి. ఇల్లా గడిచింది ఎనిమిది నెలలువరకు, ఫిబ్రవరిలో కాలేజి ఏనివర్సరీ అని అన్నారు. ఏనివర్సరీలో ఏదోవిధంగా మనంగూడా పాల్గొందామండీ అనిఅన్నది రాజ్యం. ఏవిధంగా పాల్గొంటావేమిటి అనిఅన్న. మంచి వ్యాసమొకటివ్రాసి ఫస్టుప్రైజు కొట్టాలండీ అని అన్నది సరే అల్లాగే కానివ్వమన్న.

ఇంతలోకి ప్రిన్సిపాల్‌గారు ఏనివర్సరీలో ఒకమంచి డ్రామా వేయండి అన్నారు. ఏంవేద్దామంటే ఏం వేద్దామనుకున్నారు. చర్చలోకి చాలా నాటకాలొచ్చాయి. అన్నితోసేసి రెండుతేల్చారు. విద్యార్థులందరు ఆవ్వేమిటంటూరా ఏమిటి? ఏమిటంటే మొదటిది నారాజు - రెండవది శారదా విజయము వేద్దామని. శారదా విజయము వేయటంలో ఒక కారణం ఉందిలే. ఏమిటంటే ఆ నాటకం మాకాలేజిలో చదువుకునే విద్యార్థి బట్టాల నరసయ్యశర్మగారు వ్రాసేరు. విద్యార్థి వ్రాసింది. మనవాడికి మనము ప్రోత్సాహ మివ్వకపోతే ఇంకెవరిస్తారు అని అన్నారు. చాలా మంది. నిజమేనని రెండవ పార్టీవాళ్లు తలఊపేను చిట్టచివరకు శారదా విజయము వేయటానికి తీర్మానంచేసారు. ఇక కేరక్టర్సు ఎవరు ఏమేమి వేస్తే బాగుంటుందని చర్చవచ్చింది. మొట్టమొదట నాయికా నాయకు లెవరువేస్తే ఒప్పుతుంది. అనిఅన్నారు. ఒకరు ఫలానా 'కృష్ణ' గారువేస్తే బాగుంటుందన్నారు. మరొకరు దాన్ని సెకండు చేసారు. ఇక నాయికపాత్ర ఉన్నది. నాయికాపాత్ర స్త్రీధరిస్తే బాగుంటుందన్నారు. ఆధునిక నాటకరంగాలల్లో స్త్రీలే, స్త్రీపాత్రలు ధరిస్తున్నారు. చాలాబాగా నటించి నాటకరంగాన్ని ఎక్కువ అభివృద్ధిలోకి తీసికొని వస్తున్నారన్నారు. అవుతే ఎవరు వేస్తారంటే ఎవరు వేస్తారనుకున్నారు. కాస్సేపు ఎవరూ ఎవరిపేరూ సూచించలే. మెదలకుండా ఊరుకున్నారు. ఎవరో ఒకరులేచి టి. రామకృష్ణశాస్త్రిగారిరాజ్యం శారద కృష్ణాగారు నాయకపాత్ర ధరించటానికి మీకేమీ ఇబ్బంది లేదుగాఅని. నామనస్సు ఆందోళనలో పడింది. ఏం చేద్దామాఅని ఆలోచన తట్టింది.

—కొరవ 11 వ పేజీలో.

నెల్లూరు జిల్లా

కోఆపరేటివ్ బ్యాంకి (లిమిటెడ్.,)

నెం. **2523**

స్థాపితము — 1918. నెల్లూరు, బ్రాంచి: కావలి.

అధ్యక్షులు:

శ్రీ రేబాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు (జమీందారు)

సీజను డిపాజిట్లు రూ 1000-0-0 లు, అంతకు పైబడిన మొత్తము 6 మాసములు వాయిదాకు నూటికి సంవత్సరము 1-కి రూ 3 8-0 ల వడ్డీ చొప్పున హెడ్డాఫీసులోను, కావలి బ్రాంచిలోను తీసుకొనబడును.

వివరములకు బ్యాంకి సెక్రెటరీ నెల్లూరికి గాని, లేక బ్రాంచి మేనేజరు కావలికి గాని వ్రాయవలెను.—

నెల్లూరు
7—12—40

ఖం. కృష్ణారావు,
సెక్రెటరీ.

వెంకటగిరి గుడ్డిదివాణంలో

ఒకే డిక్రీకి ఒకమాటు చరాస్తి జప్తిద్వారా వసూలు- మరోమాటు భూమి జప్తీచేయించి వేలం—

అసలుదారుకు ఫీకీరేలేదు. చివరికి రైతును కోర్టుకులాగి ఏడిపించినకథ.

పెదారికట్ల గ్రామపట్టా నెం 451 దాఖలా భూములయందు 1917 సం॥నకు పూర్వము, గంగ నరపు ఓబయ్య కుమారుడు ఒబయ్య, హక్కు భుక్తానుభవములు కలిగియుండేవాడు. సదరు భూములను 1917 లో గురుగూరు నాగిరెడ్డి రిజిష్టరు దస్తావేజుద్వారా కొనుగోలు చేసినాడు. శ్రీ రాజాగారు 1920_22 సం॥ల శిస్తుబాకీకి పట్టాదారు మీదట, శ్రీ కందుకూరు రెవిన్యూ డివిషనల్ ఆఫీసరు వారి కోర్టు ఫైలు R.S. 1283/24 న దావా చేసి ఎక్సార్టీ డిక్రీపొందినారు. ఆడిక్రీని పురస్కరించుకొని 1325, 1926, 1928 సం॥లలో వారంటుదరఖాస్తులను దాఖలుచేసినారు. పట్టాదారు 1929 సం॥లో మరణించినాడు. ఆసంవత్సరములోనే 451 నంబరు పట్టాదాఖలా భూములను బత్తుల రంగయ్యగారు గూరి నాగిరెడ్డివద్ద నుండి రూ 100/- లకు తిరిగి రిజిష్టరు విక్రయ పత్రముద్వారా కొనుగోలు చేసినాడు. రాజాగారు 1931 సం॥ లోనున్నూ తిరిగి 1934 సం॥ లోనున్నూ వారంటు దరఖాస్తులు పెట్టినారు. చనిపోయిన పట్టాదారునిమీదనే అమలు జరపినారు. వారసులను చేర్పలేదు. 1934 నాటికి డిక్రీమొత్తం, ఖర్చులు దర్మిల్లా వడ్డీతో సహా రు 62_2_0 కు పెరిగినది. యీమొత్తము చరాస్తి జప్తుమూలకంగా వసూలుచేయబడ్డది. (యెవరివద్ద నుండి వసూలుచేశారో ఆ దైవమునకే యెరుక) అప్పటికి రాజాగారూరకుండలేదు. 1935 లో ఆడిక్రీని తిరిగి (రెవెన్యూ డివిషనల్ ఆఫీసులోని చెకింగుగుమాస్తాను కళ్లుమూసి) రు 64_14_0 లకు అమలుజరిపి పట్టాదాఖలాభూమి జప్తి చేయించినారట. వేలంవేయించినారట. పాటదారులులేక పాపం రాజాగారు రు 2_4_0 కు కొనుగోలుచేసినారట, యింకా విచిత్రమైనసంగతి స్వాధీనం కూడా చేసుకున్నారట. యీసంగతులేమి భూమిని అనుభవిస్తున్న బత్తులరంగయ్యకు తెలియనే లేదు. తెలియవలసిన అగత్యమున్నూ లేదు. రంగయ్య 1938 నుండి సక్రమంగా శిస్తు చెల్లించుచున్నారు. రాజాగారు కొనుగోలుచేసిన దర్మిలాను కూడా కరణంగారు శిస్తు అందుకున్నారు. కాని రసీదులో పట్టానంబరుగాని, సర్వేనెంబరు గాని వేయక ఉ. కీ. (ఉత్తరకివాయి) అని వ్రాశేరు. ఆ సంగతి నిరక్షరకుక్షి అయిన రంగయ్యకేమి తెలుసు.

అట్లు రాజాగారు కొనుగోలుచేసిన దర్మిలాను, మొదటిసారి శిస్తుపుచ్చుకొన్న రెండేండ్లలోపుగా మద్రాసు యెస్టేట్సు ల్యాండుయాక్టు సెక్షను 163 ప్రకారం, బత్తుల రంగయ్య అక్రమ ప్రవేశం తొలగించి భూమిని తమ స్వాధీనపరచవలసినదిగా రాజాగారు శ్రీ కనిగిరి డిష్ట్రిక్టు మునసబువారి కోర్టుఫైలు అసలు 6/40 న దావా చేసినారు. ప్రతివాది రెవిన్యూయాలం అక్రమమనిన్నీ తనను బైండు చేయజాలదనిన్నీ తనకు దావా భూములలో జిరాయితీహక్కు కలిగివున్నదనిన్నీ అన్నరు దాఖలుచేసుకొన్నాడు. పట్టాదారుని మరణతేదీ కోర్టులో దాఖలుచేసినప్పటికీ, పెదారికట్ల కరణం మాచాబత్తుని శేషాచలం పట్టాదారునికి వారసునిచేర్చి రెవెన్యూ యాలం జరపినామని

బోసెక్కు ప్రమాణంచేసి చెప్పినాడు. ప్రతివాది బత్తులరంగయ్య అష్టకష్టములుపడి కోర్టువారిని ఒప్పించి వాయిదా పుచ్చుకొని రెవిన్యూకోర్టు రికార్డుతెచ్చి దాఖలుచేసినప్పుడు బయటపడ్డది బండారమంతా. కనిగిరి డిష్ట్రిక్టు మునసబుగారు విషయమునుగ్రహించి రాజాగారి దావాను 23_1_41 తేదీన త్రోసివేసినందుకు వందనీయులు. ఈవిధంగానున్నది యెస్టేటులాండుయాక్టును రాజాగారుపయోగపరచుకునే విధానం. యిప్పటికైనా వెంటనే పట్టాట్రాన్సుఫర్లు చేసుకోవలసిన అగత్యతను రైతులోకం రెండుకండ్లూ పూర్తిగా తెరచి గుర్తించుచుందా?

—రైతు.

—

పల్లెటూళ్లు

పెళ్లూరు - వల్లూరుప్రాంతం

—

నిలువు జప్తీలు

పెళ్లూరు - వల్లూరు శిస్తు డిక్రీలకు నిలువపైర్లు జప్తీ చేస్తున్నారు. రైతుకోల్కొనేదెట్లా?

ఇల్లాలు

ఇల్లాలుచూచిన పుణ్యానా అన్నట్లు తండ్రి బ్రతికుండగానే ఇల్లాలిని వదిలి పాలఘాటు పడతిని వివాహమాడిన తహశీల్ దారయ్య ఎంత నీతిని బోధిస్తాడో?

గ్రహకూటం

గ్రామానికి సంబంధించిన రెండు పెద్దగ్రహాలు ఏకరాశిగతులు గావడం ఏం వినాశానికో.

వృష్లప్రాలెంపోస్టు

జమానులు ఉత్తరాలను భక్షిస్తున్నారా యేమిటి?

ఒంగోలు మార్టిగేజ్

పై బ్యాంకి మూడేళ్ళనాడు పెట్టిన దరఖాస్తులు నిల్వలోవున్నవి జమీందారీపాలనకు ప్రతిగా.

—ఒకవ్యక్తి.

★

నాయుడుపేట జులుం

నూడిమందు వేయబోతే అబూబమ్మ నిరాకరించడమే గాక వారితో చెప్పుకున్నందుకు హెడ్ కనిస్టేబిలెందుకు ఆలా ఉరకతాడే పక్కిరయ్య మీదకు

—ఆపూరివాణ్ణే.

★

విన్నమాల

సముద్రాయ భూములాక్రమించుకొన్నారు జమీందారుద్యోగులేమో పలకరు. కలెక్టరుగారన్నా చెయిచేసుకోకుంటే ఎట్లాస్వామీ!

—బలరామిరెడ్డి.

★

బుడుగుంటపల్లె సభ.

కోడూరుఫిర్కా కాంగ్రేసుసంఘ ప్రారంభోత్సవం వైస్ప్రెసిడెంటు పి. పట్టాభిరామరెడ్డిగారిచే 14 తేదీ జరుపబడెను. చాలా మంది ప్రముఖులు వచ్చిరి. సభలో చిలమకూరు కృష్ణరావుగారు కాంగ్రేసాదర్శము, రైతు దుస్థితిని గూర్చిమాట్లాడిరి. ఈ సంఘానికి పి. పట్టాభిరామరెడ్డిగారి అధ్యక్షుడుగను. పి. యస్. కృష్ణరావుగార్ని ఉపాధ్యక్షుడుగనూ పి. మందరామయ్యను కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనిరి.

—ఓ. వి.

★

మైలవరం రెండోరాజాగారిచరిత్ర.

పై చరిత్ర శీఘ్రవ్రాస్తున్నాను. వారి జీవిత విశేషాలను సంబంధించిన విషయాలు వ్రాసి తెలుప ప్రార్థన.

కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావు,
మైలవరం - కృష్ణజిల్లా.

★

రాజుపాళెపు దుర్గంధం

పంచాయతీ ఆఫీసరుగారికి!

కొలాన లేకపోయినా కలరా రోజుల్లోని అమావాస్యనాడైన దీపాలులేవే! చిమ్మటలేవే! ఆపడమర వీధిలోని మంచినీళ్లభావి ముందుగల మురుగుకుంటుంట ప్రవాహమును మాన్పించవయ్యా రామ! రామ! ఆదుర్గంధపు గుంటలో కాలుంచనిదే పూరుదాట వీలులేదే. దయచేసి అమావాస్యనాడు ఆయిదుగంటలకు తమరువచ్చినా అర్థమౌతుంది, యేమి ధర్మపరిపాలనయ్యా మీది. కేమండా! నీవైనా కళ్లుతెరువరాదా?

—ఒకపౌరుడు.

★

రేదాల పంచాయతీ.

పరికోత దివాల్లో స్పెషల్ ప్రెసిడెంటు స్వంతకార్యాలకు వినియోగించి చిమ్మడం, వెలిగించడం తుంగల్లోతొక్కినమ్మినా అని పాపంకేహం?

—పీటరు.

★

బుచ్చి - కల్లయ్యా!

కంకౌండరు కిల్లయ్యగారూ! తాము పేషంట్ల విషయంలో త్వరగామందులిస్తారా? లేక చెప్పుమంటారా?

—పేషెంట్.

★

బుచ్చి - పోస్టు

ష్టాంపులు అతికించిన కవర్లు సబ్బాస్ బాలు మాదిరి మాయం కావుగదా!

—ఒకలెటర్.

★

చందవరం ఖద్దరుప్రచారం

నంద్యాల గ్రామోద్ధరణ సేవాసంఘంవారు మార్కాపురం, కంభం తాలూకాల్లో ప్రచారం చేస్తూ దర్శితాలూకా చందవరంలో గూడావారు గ్రామఫోన్, మాజిక్‌లాందరు ద్వారాగూడా ప్రచారం చేశారు. హరిజనుల విషయంలో ఉపన్యాసకులు శాశ్వతి గుర్తెరక్కుండా ప్రవర్తించారుసుమా! ఇది చాలాగర్హ్యం.

—కృ. శ్రీరామశర్మ.

★

ముండ్లమూరు బాలురసరదా

గార్డను మేనేజరు ఎన్నిక 24 తేదీ జరిగింది. యం. వెంకయ్యను ఓడించి 10 ఓట్ల తేడాతో యం. చిన్నవెంకటేశ్వర్లు మేనేజరు పదవిని గెల్చెను. పిల్లలకంతా ఆనందం.

—యల్లమంద.

★

దర్శికంభంపాడు

ఫలానివారు మా గ్రామం చేరిన ముహూర్త విశేషమేమిటో విశేషంగా చోరీలు ఆవేదొంగతనాలు పోతున్నవండీ! ముండ్లమూరు పోలీసుగారూ! యీ గ్రహచారమేమిటో జ్యోతిష్కులన్నా అడగండయ్యా!

—పౌరుడు.

★

గూడూరు వార్తలు

—

బిడ్డమరణం

పెద్దిశెట్టి రంగయ్యకొడుకు 10 సం॥ బాలుడు 30 తేది గూడూరులో కోదండ రామస్వామి దేవాలయంముందు బావిలో ప్రమాదవశాత్తుపడి చచ్చిపోయి వాడటపాపం!

బస్ప్రమాదం

పతేరియా సర్వీసబస్‌లోనుండి తే 30 ది సా॥ దిగుతూ చిల్లమానిచేను వాస్తవ్యుడు ఉయ్యాల్లరుద్రప్ప ఆకేవ్యక్తి పడి కాలు ప్రమాదమైన దెబ్బ తగిలింది. ఎముకాలి మడిమ తెగిపోయింది. బస్సుతప్పలేదనే అంగీకరిస్తాం. కట్టుకట్టింతైనా వెళ్లకూడదూ? డాక్టరు శెలవుపై కరంబాలో పారవేసి వెళ్లడమేనా? పాపం! డాక్టరు చికిత్స ఉపచర్య చేశారులెండి.

గూడూరు హెడ్‌మాష్టరు మీదకు

అభినవ భీమసేన దేశిరెడ్డి శేషారెడ్డి గారి పుత్రుడు భటోత్కచుడ్ని హెడ్‌మాష్టరు కొట్టాడనీ, అది విని భీమసేనుడు ఉగ్రుడై హెడ్ మాష్టరు మీదకివచ్చాడని పోలీసు రిపోర్టు అయిందట.

కుటీరపరిశ్రమ సొసైటీ

పై సొసైటీ మహిళాసంఘ వార్షికోత్సవం శేషాల దశాన్య అధ్యక్షతక్రింద జరిగింది. యీశ్రం రెడ్డి చెంచమ్మన్నమ్మగారు యీవిషయంలో చేసిన సేవను అసిష్టాంటు రిజిష్ట్రారు, కల్లిటేదారగారలు శ్లాఘించిరి.

—వార్తాహరుడు

★

పల్లిపాడు గ్రంథాలయ స్థాపన.

14_1_41 తేదీన నెల్లూరు తాలూకా పల్లిపాడులో చైతన్య గ్రంథాలయము స్థాపించబడినది. కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు అధ్యక్షుడు దువ్వూరు వెంకట్రామరామిరెడ్డిగారు, కార్యదర్శి దువ్వూరు రమణయ్య సహాయకార్యదర్శి మారెళ్ల పెంచలయ్య, కోశాధికారి వొంతంశెట్టి ఆదిశేషయ్య గారల నెన్నుకొనిరి.

—పౌరుడు.

★

కలరా మందు

నావద్ద అద్భుతమందు ఉన్నది. దేవుడు ఉచితంగా యివ్వశక్తి లేదు. ఎవరైనా ఉదారవంతులు తీసి దీన్ని ప్రజలకు వినియోగించప్రార్థన.

మిడుతూరు వరదశర్మ,
283 తంబుశెట్టివీధి,
జి. టి. మద్రాసు.

★

కలరామందులు ఉచితం

కలరా జిల్లాఅంతటా ఉన్నది. కలరారోగులకు చికిత్సచేయువారికి, స్వయంగా కలరాకు ఉపయోగించుకొనువారికి నేను స్వయంగా కలరా మందులు ఉచితంగా యిచ్చెదను. పలయునారు యీక్రింద చిరునామానుండి పొందవలెను.

డాక్టర్ ఏటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు,
కొట్టహాల్ ఎదుట, నెల్లూరు

★

వైశ్యనాయకుని మరణం.

27 తేదీ పరిటాల సుబ్రహ్మణ్యశెట్టిగారు పరిమపదించిరి. వీరి సానుభూతి సూచకంగా 28 తేదీ మధ్యాహ్నంనుండే హర్తాలుజరిపి ఆ సాయంత్రం సానుభూతిసభ కాకుమాని వీరబ్రహ్మశెట్టిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. సభలో పైడా సుబ్బరామయ్యశెట్టి, పెనుబోలుసుబ్బయ్యశెట్టి, గుండుపల్లి రాధాకృష్ణయ్యగార్లు వీరివిశిష్టతను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. వీరన్ని దానధర్మములుగూడా చేసిరి.

—పి. వి.

చందాదారులకు మనవి.

చందాదారుల అడ్రసులు మారినపుడు మాకు తెలుప వలెను. లేనియెడల పత్రిక క్రమంగా చేర కుంటే మేము జవాబుదారీకాదు.

చందాదారులు మాకు ఉత్తరములు వ్రాయునపుడు తమ చందా నంబరును పేర్కొన్నచో వెంటనే జవాబు యివ్వగలము.

—మేనేజరు.

జమీన్ రైతు

31-1-1941

విభజించి పాలించు!

సామ, దాన, భేద, దండోపాయాల్లో పరిపాలకునికి అత్యంత సహాకారి భేదోపాయమే. సమాజంలో పలుకుబడి గలవారిని, ధనంగలవారిని (సాధారణంగాయివి రెండు పరస్పరాధారాలు) తమ వంకకు త్రిప్పుకొని, వారిని సంతృప్తి పరచి లోగట్టుకొని వారి ఆత్మగౌరవాన్ని ఆవిధంగా కొనివేసి, మిగతా జనసామాన్యంమీద స్వారిచేయడం నిరంకుశులు అవలంబించే రాజనీతి. అందులో పరాయి దేశంలో ప్రజలపై సర్వాధికారాలు చలాయించ సంకల్పించిన ప్రభువులు ఇట్టి విభజించి పాలించే నీతిని పాలించకపోతే, వాళ్ల కణుమాత్రంగూడా పరిపాలన సాగదని ఆత్మవిశ్వాసం.

సమాజంలో, దేశంలో జైళ్ళు ఒక భాగం. బందిఖానాలో కూడా ఈపరిపాలక ప్రవృత్తేగాక మరొకటి ఎట్లా వస్తుంది?

అసలు జైళ్ళనేవి ఒక శాశ్వతమైన సంస్థగా లోకంలో వుండడమే లోకంలో మన యిప్పటి సామాజిక వ్యవస్థకు తీరని కళంకం. జైళ్ళుమనకు వుండి వుండి తీరవలసిందే అనుకునే సామాజిక దృక్పథం 'అనాగరికం' అని ఆధునిక మనోతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు, ఆతత్వ ప్రభావం పొందిన రాజకీయజ్ఞులు అంటారు.

ఈతత్వ విస్తరణ ఫలితంగా జైళ్ళు సంస్కరింపబడు తున్నవి. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వపు బందీఖానాలు కూడా కొంత సంస్కారం పొందినవి. కొంతే-చాలా కొంచెం.

ఇంతకొంచెం కావడానికి కారణం ఇండియాలో బ్రిటిష్ పరిపాలనా విధానమే. లేకపోతే, రాజకీయ ఖైదులను దొంగతనం, మోసం, బందిపోటు, ఖూనీ చేసిన వారితో సమానంగా, చట్టరీత్యా పరిగణించే పద్ధతి ఇంకే 'నాగరిక' దేశంలోనైనా వున్నదా?

అందులో మళ్లీ A. B. C.

వెలుపలి రాజకీయ రంగంలో హిందూ ముస్లిం మైనారిటీ గొడవ. లోపల A. B. C ఒకేపాలసీయొక్క రూపాంతరం. విభజించి పాలించు!- అదే సూత్రం.

కాంగ్రెసు గూడెంలోనే చీలికగల్గించే ప్రయత్నమిదీ A. B. C విభజన.

లేకపోతే, సి క్లాసువారు నానాఅగచాట్లు పడుతున్నారు. రాజకీయ ఖైదీలకు అందరికీ ఏ క్లాసు యివ్వవలెను, అని మద్రాసునగరంలోని బ్రహ్మాండమైన సభ తీర్మానం చెప్పుతుంటే సి క్లాసు సాధారణ ఖైదీలకే అన్యాయం, అందులో రాజకీయ ఖయిదీలకు మరీ రామూ అది పనికిరాదని దేశమంతా అంటూవుంటే — చిన్న పెద్ద అంతా దేశమంతా ఈ సి క్లాసువద్దని చెప్పతూవుంటే - వాళ్లసంగతి నిర్లక్ష్యం చేసి, బి క్లాసు ఖయిదీలకు, ఏ క్లాసు ఖయిదీలకు వుండే కొద్ది తారతమ్యాలను సాధ్యమైనంతవరకు లేకుండాజేసి బి క్లాసువారికి ఏ క్లాసుతో సమానంగా ఆదరణ యిస్తామని చెబుతూ సి క్లాసువారి గొడవేఎత్తుకొనని కారణంఏమిటి? బిక్లాసునీటివసతి, కక్కసు సౌకర్యం, వగైరా వెంటనే ఏర్పాటు చేయబడునట.

దినానికి సి క్లాసువారి కిచ్చే, తిండి రు 0—1—9 లు కాక, ఒకప్పుడు 0—3—9 లుగూడా, కావచ్చునట ఐతే! లిమరు నష్టయిజేసేతిండి - ఉదయాన గంజి, ఇంక రెండు పూటల ముద్దపులుసు, నీరుమజ్జిగ (లేక మజ్జిగ నీరా?) ఇంతేనా? సాధారణంగా ఒక వ్యక్తి తినేది ఇటువంటి తిండేనా? అది 'దేవతా పులుసే!'

కొందరు డిటెన్యూలను కూడ ఈ తరగతిలోకి లాగివేస్తామంటిరే అమధ్య, త్వరలోనే ఆపుణ్యంకూడా కట్టుకుంటారా సర్కార్ వారు?

వుండేదంతా సి క్లాసు సంగతే- విచారించవలసి వుండేది. మానవత్వం అంటే అణుమాత్రమైన గౌరవంవున్న వారెవ్వరూ ఈ సి క్లాసు పద్ధతిని సహించలేరు. శ్రీ గోపతివంటివారి సర్టిఫికేట్లను చూచి ప్రభుత్వం మురిసిపోతేమేం చెప్పలేంగాని! (అవి మెప్పుకోసం ఆయన చెప్పినాడన్న సంగతి ఎవరికి తెలియదు?)

కనక 'మర్యాద గాపాడుమా' అంటే మర్యాదగా, —. పాడినపాటేపాడి మళ్ళీమళ్ళీ పా వృధాయాస పడక- చేయవలసిన పని న్యాయంగాచేసి- మర్యాదగా ప్రవర్తించడమే మంచిదని సర్కారు వారికి మా హితవు.

సి క్లాసు వద్దనేవద్దు. దాన్ని లేకవేయవలసిందే.

—

అల్లదేనా?

ఆమెరీగారి కొత్త ప్రసంగంలో కొత్త ఏమీలేదు. అదే మునుపటిమాటే. వైస్రాయి కార్యవర్గంలో స్థానాలు యిప్పించడానికి నేటికి రేపటికి ఆయన సిద్ధంగానే వున్నాడట- ఇండియాలో తీసుకునేవారు ఎక్కడైనా కనబడితే. యం. ఎన్. రాయి వర్గంవారు మాకు ఇవ్వమంటున్నారుగాని వాళ్లకిచ్చి ప్రయోజనం లేదని గాబోలు సర్కార్ వూరుకున్నారు. తీసుకో వలసినవారు తీసుకోకుండా నిరాకరించిరి! పైగా జైళ్ళకు ప్రయాణం సాగించారు— బయటవుంటే తీసుకోవలసి వస్తుందనా ఏమిటి?

అట్లా ఇండియన్లు ఆ స్థానాలు తీసుకుంటే, విధిలేక తమపైనిబడ్డ జవాబ్దారీ తప్ప, మిగతాఅంతా ఇండియన్ల వశమై పోతుందట! అయిపోతుంది - క్రమంగా- ఎప్పటికో?

మునుపటి ప్రకటనలకూ, దీనికీ ఒక్క భేదం కన్పించింది- పరీక్షచేసినమీదట. ఒక అబద్ధం వున్నది యిందులో. చాలా పెద్దది.

అయితే ఆ అబద్ధం పాలసీ సమర్థన కవసరమేమో?

ఆ అబద్ధమేమిటంటే ఇది. ముఖ్యమైన విషయాల్లో భేదాభిప్రాయం లేదు అనేవాక్యం. యుద్ధానంతరం ఇండియా తన రాజకీయ గమ్యస్థానం చేరేటందుకు తీసుకోవలసిన చర్యను గురించి అంగీకారం కుదిరిందట! ఎప్పుడు, ఎవరితోనండీ!

ముఖ్య విషయంలోనే భేదాభిప్రాయం వుండేది. యుద్ధానంతరం ఒక సంవత్సరం లోపుగా ఇండియాకు తప్పక డొమినియన్ స్టేటస్ ఇస్తామని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ప్రకటించవలెనని మితవాద నాయకులడిగితే, అట్లా ప్రకటన చెయ్యగూడదా ప్రభుత్వం? అట్లా చేస్తే, కాంగ్రెసు కోర్కె సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమైనా, రాజీ విధానానికి మార్గం సుగమ్యం కావడానికి అవకాశం వున్నదనన్నా, మితవాదపక్షంలోనైనా కొంత సబబు. అదీలేక, ఏదీలేక, పైగా ముఖ్య విషయంలో తగాదావచ్చి, సత్యాగ్రహం దాకా వస్తే, అందులో ఏకీభావం వుందంటారే అమెరీగారు, ఏమిటీ విచిత్ర ధోరణి?

—

నెల్లూరు ముచ్చట్లు

(విమర్శకుడు)

కలరా

అక్కడక్కడ కొద్దికొద్దిగావున్నది. ఇప్పటికి 20 మందికి తగిలింది, ఇందులో చోళ వాండ్లు 11 మందిమాత్రము; 20 లో 6 మాత్రము చనిపోయిరి. వారిలో పులిం సుబ్బులురెడ్డిగారొకరూ, 6000 మందికి మూడిమందు వేయుచిరి. పల్లెల్లో అక్కడక్కడా కొద్దికొద్దిగావుంది. ఇందువల్ల వరికోతలకు చాలమట్టుకు ఇబ్బందికలిగింది. కొన్నిచోట్ల మనిషికి 1-0-0 కూలిఇచ్చి భోజనంపెట్టి కూడా వరికోత కోయించుకుంటున్నారు.

•

వైస్ ఛైర్ మెన్.

మునిసిపల్ చేర్ మెన్ ఎన్నిక 25 వ తేదీ జరిగింది. మంతు చెంగన్నను ఎన్నుకున్నారు ఛేర్ మెన్ 6 వ తేదీనమ, మాకీ వైస్ చేర్మను పెనుబోలుసుబ్బయ్య 10, 11 తేదులలోను, సత్యాగ్రహంచేస్తారు:గాన ఆ రెండుచాక్జీలు చంగన్నగారె కొంతకాలం నిర్వహించవలసివుంటుంది. కమీషనరు, చంగన్న, ఇద్దరూ ఒకేతత్వమువారు. ఎట్లా నిర్వహిస్తారో?

——

సత్యాగ్రహి.

పొన్నలూరు వీరరాఘవరెడ్డిగారు

——

దువ్వూరు బలరామరెడ్డి రాజీనామా.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి దువ్వూరు బలరామిరెడ్డిగారు తన పదవికి రాజీనామానిచ్చినారట.

ఔను! సత్యాగ్రహంలో నిమ్మళం లేనప్పుడు రాజీనామా యివ్వడం మంచిపనే.

——

కాగొల్లుపాడు.

హరిజనులంటే అంత లోకువా? పాపం! నర్సిగాడు తన పేరు సర్సిగ్గా పిలవమన్నందుకు ఆతన్ని చచ్చేట్టు కొట్టారు ఆ గ్రామరెడ్డి యువకులు. ఆతను దావాకు పోబోగా గ్రామ పెద్ద జక్కా పట్టయ్యరు 40 లు, పందుముసద్దుయిప్పించి రాజీచేశారు, ఆయువకులకు ఆకండ్లకావరం ఏమిటండి! అయ్యల్లారా! మీ ఆటలు ముందు కాలము లో సాగవు జాగ్రత్తగా ఉండడంమంచిది.

—పౌరుడు.

——

కంకుభట్టుగారికి.

7-1-41 పత్రికలో వర్తకశిక్షామణులను హెచ్చరిక చేశారు.

ఆవివరాలు మీకు తెలిసివుంటే మునుముందుకు బహిరంగపరుస్తురా!

—దొంతెంశెట్టి కన్నయ్య.

★ సత్యాగ్రహ వార్తలు ★

ఆంధ్రదేశంలో జనవరి 6 వ తేదీ మొ॥ 19 వరకు 296 మందికి శిక్ష వేశారు. విధించిన జుల్మానాలు మొత్తం రు 26130 లు.

296 లో 46 మందికి బి. క్లాసు, 250 మందికి సి. క్లాసు, యివ్వబడింది. ఏ. క్లాసు లేదు.

నెల్లూరు జిల్లాలో

గూడూరు తాలూకా సత్యాగ్రహ కేసుల విచారణ వివరాలు స్థలాంతరమున యివ్వబడినవి. మిగతా కార్యక్రమం యిది.

పి. యానాదిశెట్టిగారు

పిళ్ళారపాడులో తే 24 దీన సత్యాగ్రహం చేశారు. షుమారు 400 మందిజనం వచ్చారు. వైభవంగా జరిగింది. వీరితల్లి అకస్మాత్తుగా పరమపదించినందున ప్రస్తుతం జామీను మీద విడుదలై వున్నారు.

పి. వీరేశలింగం

గారు తే 25 దీన పొదిలి తాలూకా తర్లపాడు గ్రామంలో సత్యాగ్రహం చేశారు. 300 మంది జనం వచ్చారు. ఉత్సవం, పూలదండలు అంతా నేత్రపర్వంగా జరిగిపోయింది. అరెస్టుఅయి, కేసు విచారణై 3 మాసాలు క. శిక్ష, రు 50 జుల్మానా. కట్టకపోతే. 1 నెల శిక్ష, విధించబడినది.

శివపూరి చెంచయ్య.

చాట్ల వెంకటచలమయ్యగార్లు

తే 29 దీన సత్యాగ్రహం చేశారు. చెంచయ్యగారు నవాబుపేటలో రామకృష్ణ గ్రంధాలయంవద్దకు వుత్సవంతో జనసమూహంతో వచ్చారు. ముందు శ్రీ గం. హనుమారెడ్డి ఉపన్యసించాడు. తర్వాత సత్యాగ్రహి యుద్ధవ్యతిరేక నినాదాలు పల్కి అరెస్టయినాడు. నవాబుపేట పోలీసుస్టేషన్కు తీసుకవచ్చారు.

చలమయ్యగారు మనుబోలులో చిరకాలంగా కాంగ్రెస్ సేవచేస్తూ వచ్చినవారిలో ఒకరు. జనమంతా ఉత్సాహంతో పూరేగింపుచేస్తూ చలమయ్యగారిని రచ్చవద్దకు తీసుకవచ్చారు. పూలదండలు వేసినారు. సోదరీమణి తిలకం దిద్దినది. గూడూరు, నెల్లూరులనుండి ప్రముఖ కాంగ్రెస్ సేవకులు, ఇతర పెద్దలు కొందరు విచ్చేసియుండిరి. సమావేశమైన ప్రజలను సంబోధించి శ్రీ మ. పిచ్చిరెడ్డి, రామానాయుడుగార్లు మాట్లాడిరి. పిమ్మట సత్యాగ్రహి యుద్ధవ్యతిరేక వాక్యములను పల్కి అరెస్టయినాడు. నెల్లూరికి తీసుకవచ్చారు.

యీ కేసులన్నీ ఫిబ్రవరి 1 తేదీన నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టుకలెక్టరుగారి వద్దకు విచారణకు వస్తవని తెలుస్తున్నది.

నగుటూరు నరసింహంగారు

30 తేదీన స్టోన్ హవుసుపేట బండ్లతొడ్డివద్ద సత్యాగ్రహం చేశారు. షుమారు 300 మంది జనంపోగైనారు. సత్యాగ్రహికి పూలదండలు వేయబడెను. మం. గోపాలరావుగారు ఉపన్యసించిన పిదప సత్యాగ్రహియుద్ధవ్యతిరేకమగువాక్యాలను చెప్పిరి. నవాబుపేట సబ్ యిన్స్పెక్టరు అరెస్టుచేసి, పోలీసుస్టేషన్ కు తీసుకపోయినారు.

ఇదివరలో వీరుజాన్ లాల్ ప్రటనకరపత్రము లుపంచి రెండుమార్లు అరెస్టుచేయబడి, వదలివేయబడినారు. వీరు యానాదికులస్థులు. చదువుకున్నవారు. తమకులస్థులఅభివృద్ధికి చాలకృషిచేసినారు. వెన్నెలకంటివారి శిష్యుడు.

మొల్లూరు వెంకటశేషయ్య

31 తేదీ ఉదయం 9 గం॥కు రాజుపాలెంలో సత్యాగ్రహంచేసిరి. 200 మంది ప్రజలుచేరిరి. బొమ్మా శేషురెడ్డిగారు కాంగ్రెసు కార్యక్రమాన్నిగూర్చి ఉపన్యసించిరి. వెంకటశేషయ్యను కొవ్వూరు సబ్ యిన్స్పెక్టరు అరెస్టుచేసిరి. వీరిని కావలి సబ్ డివిజనల్ ఆఫీసరువద్ద హాజరుపెట్టవలసి ఉంది. వారు ఉదయగిరితాలూకా నందిపాడులో మకాంచేసియున్నారట. —ఒకవిలేకరి.

★

ఏ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు

వీరు 6 తేదీన నెల్లూరులో సత్యాగ్రహము చేతురు.

★

సత్యాగ్రహ కార్యక్రమం

1 తేది నాయుడుపేటలో అరవభూమి రామచంద్రారెడ్డి, మన్నారుపోలూరులో మోచర్ల హనుమంతరావు, నెల్లూరులో గడ్డంలక్ష్మమ్మ, పాంచాలవరపు నాగేశ్వరరావు.

2 తేది ఆదివారం

3 తేది కోవూరులో గాదిరాజు వెంకయ్య.

4 తేది చెన్నూరులో చిట్టంశెట్టి శేషయ్య- ముత్తుకూరులో వేముంబాక వీర్రాఘవరెడ్డి.

5 తేది శింగరాయకొండలో గుర్రం చెంచయ్య, నవాబుపేటలో కంచిరాఘవులు,

6 తేది నెల్లూరులో మున్సిపల్ చేర్మన్ ఆనం చెంచు సుబ్బారెడ్డి- అల్లీపురంలో సోమిరెడ్డి ఆదినారాయణరెడ్డి గారలు.

★

ఏనుగ సర్వారెడ్డిగారు తిరుగా సత్యాగ్రహం

ఏనుగ వెంకటసర్వారెడ్డిగారు 7-1-41 తేదిన కోటలో సత్యాగ్రహం చేయగా అరెస్టుచేసి కేసు విచారించి గూడూరు జాయింటు మేజిస్ట్రేటు గలిటీదొరగారు విడుదలచేసిరి.

రెడ్డిగారు తిరుగా ఫిబ్రవరి తే 1 ది గూడూరులోనే తిరుగా సత్యాగ్రహ మొనర్తురు.

★

కాంగ్రెసుసభ్యుల సత్యాగ్రహ గడువు.

రాష్ట్ర, జిల్లా, తాలూకా, నగర కాంగ్రెసు సంఘ ఎన్నికసభ్యులంతా ఫిబ్రవరి 8 తేదీ లోపల సత్యాగ్రహంచేయాలి. లేదా రాజీనామా పెట్టాలి.

ఫిలిం విమర్శలు-

మిత్రులొకరు 25-1-41 తేది ప్రచురణమైన "వాణి" ని పట్టుకొచ్చి "ఉరుములు మెరుములు" అనుశీర్షిక క్రింద తెనాలిరామకృష్ణునిగూర్చిన విమర్శమూపి రలీక్ గాని ఫిలిముపై యీలా రాళ్లు రువ్వడం తప్పుగదా? అని అన్నాడు.

అసలు యీ తప్పులను గూర్చి చెప్పాలంటే అసలు ప్రారంభం యిక్కడ గాదు. విశ్వమోహినిలో నంబాగిర్యంగానో, సర్మగిర్యంగానో యీ విమర్శ మైలుదేరింది కావున వై. వి. రావుది ప్రథమతప్పు. తెనాలిరామకృష్ణలో అందరు స్టార్లను, వ్యక్తులను, ఫిలిములను, కవులను, హాస్యరసంలో తాకనాడడం హెచ్. యం. రెడ్డిగారి రెండవతప్పు. ఆచిత్రం తయారు కాకయుండే 10 రీల్సు అచ్చం ఎగ్జిబిటర్సుకుగాకుండా పత్రికాలోకానికి, పరాయికండ్లకు చూపెట్టడం రెడ్డిగారి మూడవతప్పు. పోనీ ఎట్లువున్నా ఫిలిం రిలీజుకాలేదు కాబట్టి ఆట్టిఫిలిమునుగూర్చి డైరెక్టరుగా ఉండే రామబ్రంహ్మంగారి స్వంతపత్రికైన "వాణి"లో ఆట్టివిమర్శ ప్రకటించడం రామబ్రహ్మంగారి నాలుగోతప్పు. ఫిలిముల విషయంలో నిష్పాక్షికముగా వ్రాస్తున్నా ప్రకటనలు ఆపుతారేమోనని భయముండిగూడ ఇందరితప్పుల నైటపెట్టడం మాది 5 వ తప్పు— కావున యీతప్పులను నైటపెట్టుకోకుండా గుణాగుణవిమర్శన పాఠకలోకానికి వదిలిపెట్టడమే ఒప్పు-

*

కిన్నెరావారి "పెంకిపిల్ల" పాత్రను కాంచనమాల నిర్వహిస్తుందట. ఔను! నిజంగా కాంచనమాల చివరకి పెంకిపిల్లే అయింది.

గృహలక్ష్మి, వందేమాతరాల్లో పసుపుకుంకం కట్టి యింత ముందుకు దెచ్చిన హెచ్. యం. రెడ్డి, బి. యన్. రెడ్డిగార్లను తోసివేసింది. మళ్లీ పెళ్లి చేసి ముద్దుముచ్చటలు తీర్చిన వై.వి.రావును కాస్త వెంగదోలింది. కంటరొక్కంగ యిరువైవేలు దొసిట్లోబోసి 'ఇల్లాలు'ను తీసిన రామబ్రహ్మంగారితో తగవు పెట్టుకొన్నది. కావున ఈమె ముమ్మాటికి పెంకిపిల్లేనని రూఢిఅయింది. ఇక "పెంకిపిల్ల"పాత్ర నిర్వాహణం ఆనేది యీమెకు స్వభావమేగద.

లీలాదేవి సత్యాగ్రహం
(బాలిరెడ్డి సతీమణి)

పుట్టింది కడపజిల్లాలో నల్లపురెడ్డిపల్లె. ధనవంతుల గారాబు ఏకైకపుత్రిక. శారదా నికేతన శిక్షణ, మంతెనవారిపాలెపు రాజకీయధోరణి నంటబట్టినది. తెనుగు, ఇంగ్లీషులో మంచి రాజకీయజ్ఞానం- అప్పట్నవతాత్తు మన చేగిరెడ్డి బాలిరెడ్డిగారిని చెట్టబట్టి రైతుకూలీజండా చేబట్టింది. శ్రీ భారతీదేవిగారి ఆశీస్సులంది గత 25 తేది వీరివారిలోక నీరాజనములనుస్య జయజయ ధ్వానములనున్య సత్యాగ్రహంచేసింది. 4 మాసాలు శిక్ష, రు 400 జుల్మానా, చెల్లించకపోతే మరి మూడు నెలలు. బి. క్లాసు- లీలా! నీజన్మ ధన్యమైంది. —యన్. బి. రంగా.

*

పొన్నలూరు వీర్రాఘవరెడ్డి కె. యల్. నారాయణరావుగారలు

31 తేది మధ్యాహ్నమే వీరిని రాయవేలూరుకు తీసుకపోవడ్ను.

—గూడూరు విలేక్ర.

*

కావలి సత్యాగ్రహి క్లాసుమార్పు

కావలి సత్యాగ్రహి ఎల్లమందారెడ్డి గారికి ఇక్కడ బి. క్లాసు ఇచ్చారు. తిరుగా సి. క్లాసుకు మార్చినట్లు ఇప్పుడు తెలుస్తున్నది.

స్టుడియో వార్తలు

రేణుకా పిక్చర్

దువ్వూరు నారాయణరెడ్డిగారి రీలంపెని, ఆట్లున్నా చివరికి స్టుడియోనున్నను ప్రయత్నాలు కట్టిపెట్టి పాంఘిక చిత్రమొకటి తీస్తారట. రామనాథ శేఖర్ గార్ల పాలనలో, రాఘవాచారి రచనతో, నాగయ్యగారి కృషితో, వెంమరెడ్డి ఆశ్వర్యంతో, నారాయణరెడ్డిగారి ధనంతో విజయవంతంగా సాగుగాకయని మా మంగళాశీస్సులు.

తల్లిప్రేమ.

ఈ పేరు మారుస్తారనేమాట యింకా ఉంది. తల్లిప్రేమకంటె "మాతృప్రేమ" సాధువుగా ఉంటుంది.

దేవత.

ఆమే వరాలిచ్చే దేవతట. ఇహ ఆమెకేమి తక్కువ? సంవత్సరాదికి విడుదల చేయాలని వాహినివారియత్నం.

అపవాదు.

కస్తూరీఫిలిమ్సువారి "అపవాదు" రిహార్సల్సు జరుగుతున్నవి. కవి తాపీ ధర్మారావు; దర్శకుడు రామబ్రంహ్మం; పతి లక్ష్మీరాజ్యం; సంగీతం భీమవరపువారిది- ఇహచక్కగా- పనీ చక్కగా ఎందుకుండదు?

బాలనాగమ్మ

తిరుగా షూటింగ్ జోరుగా జరుగుతున్నది. యీమధ్య రాజాతలకాయలు లేక ఆలస్యమైన మాట నిజమే.

చూడామణి

చూడామణి ఈమధ్య దొరికింది. మళ్లీ ఏమైనా అంటున్నారు. ప్రొడ్యూసర్లకు పైసాలేదు, డిస్ట్రిబ్యూటర్లకు అనుభవమూలేదు.

శశాంకం.

ఫిబ్రవరి 23 తేది రలీక్ అనేమాట వినబడుతున్నది.

శరత్ఫిక్చర్

కాలచక్ర నిర్మాతలు శేశేకంపెనీ రిజిస్టరు చేయబోతున్నారు. వెనుకటి అనుభవము రేపటి విజయవంతమునకు దారిజూపుమన్నది. బహుశా వీరిది పౌరాణికమేనని యూహ.

తెనాలిరామకృష్ణ

త్వరలోనే విడుదల చేస్తూ బాలనాగమ్మ, ప్రహ్లాద ఉపక్రమిస్తారట.

దక్షయజ్ఞం

షూటింగుజరుగుతున్నది. భక్తమార్కండేయ మహిరావణ చిత్రముల నిర్మించిన చిత్రపు నారాయణరావుగారే దీన్ని డైరెక్టుచేస్తున్నారు. మాటలు, పాటలు సర్వం ఫంకాపత్రికాధిపతులు, వి. టి. నరసింహాచార్యులవారివి. చిత్రం త్వరలో వెలువరచ సంకల్పం.

త్యాగరాజస్వామి స్మరణోత్సవము.

నెల్లూరులో వైభవోత్సవాలు విజయవంతంగా సాగినవి. వీటిలో పాల్గొన్న సాంబయ్యపంతులు కుమార్తెల గాత్రమాధుర్యము, అద్వితీయ చిత్తుల మాలకొండయ్యగారి ఫ్లూటు దేంసేనపల్లి కుమారి వీణకచ్చేరి, కె. దక్షిణామూర్తి నాయుడుగారి ఫిడేలు వినోదాలు మిక్కిలి ప్రశంసాపాత్రములు. చందాలిచ్చి యీమహోత్సవమునకు సాయపడిన భక్తబృందమునకు, పెద్దలకు వందనాలు. —కార్యకర్తలు.

-జగత్తు పుట్టుపూర్వోత్తరాలు-

(రేఖా మాత్రము)

జవహర్ లాల్ ఇందిరకు వ్రాసిన లేఖలు

అనువాదం — మరుపూరు కోదండరామరెడ్డి.

వ్రాసింది 1928లో.

5

జంతోత్పత్తి అయింది

మనభూమిపై ప్రథమ చైతన్య చిహ్నాలు బహుశా క్షుద్రనిర్మాణంగల చిన్నచిన్న సముద్ర జంతువులు - నీటిజంతువులు అయివుంటవని మనం చూచినాం. ఆవినీటిలో మాత్రమే జీవించగలిగి బయటికివచ్చి ఎండితే యిప్పుడు పాసుచేప బయటకు కొట్టుకోనివచ్చి ఎండి చనిపొయ్యేటట్లే చచ్చిపోయివుండును. కాని, ఆ దినాలలో యిప్పటికంటె జాస్తిగా నీరువుండి. నెమ్మ ప్రదేశం విస్తారంగా వుండివుండాల. అతర్వాత కొంచెం బిరుసు చర్మం కలిగిన యీపాసచేపలు పాడి నేలమీద ఇతర వాటికంటె కొంచెం దీర్ఘకాలం సజీవంగా వుండేవి; దీనికి కారణం ఇవి అంతత్వరగా ఆరేవిగావు. ఈవిధంగా రానురాను ఎండుభూమిపై సులభంగా నివసించలేని మెత్తటి కెల్లిచేపలు పలుచబడిపోయి, బిరుసు చర్మాల జంతువులు వృద్ధిఅయినవి. ఇదిచాల ఆకర్షణీయాంశము:— అంటే - జంతువులు తమ పరిసరానుగుణ్యంగా మెల్లిమెల్లిగా మారి, అలవరచుకోని జీవిస్తాయి అన్నమాట! మంచివిశేషంగా వుండే దేశాలలో శీతకాలంలో అక్కడనివసించే పక్షులు జంతువులు ఎట్లా మంచుమాదిరే తెల్లగామారేది, చెట్లు - విశేషంగా పచ్చటి ప్రకృతివుండే వృష్ణదేశాలలో అవిఎట్లా పచ్చగానో, ఇంకా తేజోవంతమైన ఇతర వర్ణంగానో, మారేది లండన్ సౌత్ కెన్సింగ్టన్ మ్యూజియంలో నీవు చూచేవున్నావు. ఇదే జీవకోటి తమపరిసరాలకు అలవాటుపడి నివసించుకొంటవి అనేది. తమ పరిసరానుగుణ్యమైన వర్ణంతో సరిపోలే వర్ణం అవి పొడిగి తమ శత్రువులబారినుండి తప్పించుకొంటున్నవి. ప్రకృతిలో లీనమయ్యేరంగే అవిఅయితే శత్రువుల కంటబడటం అంతసులభంకాదు. శీతల దేశాలలో చలి తప్పించుకోను దేహం అంతా బొచ్చుపెంచుకొంటవి. ఈకారణంవల్లనే పులి పసుపుగా బట్టలతో వున్నది. అడవిలో చెట్లసుండా పులివస్తుంటే సూర్యకాంతిమాదిరి వుంటుంది. మంచిదట్టమైన అడవిలో పులిని కనుక్కోవడం కష్టం.

జంతువులు పరిసగాల కనుగుణ్యంగా ఇమిడిపోను ప్రయత్నిస్తవి అనే విచిత్రాంశమే చాల ప్రధానమైనది. జంతువులే తమంతతామే మార్పులు పొందవులే. కాని, ఇట్లామారి - ఆకారణంవల్ల పరిసరానుగుణ్యమైన స్థితికివస్తే వాటికి జీవించే దానికి మంచి అవకాశాలు వుంటవి. కాబట్టె ఇట్లా అలవరచుకొన్నవి. వృద్ధిఅవతవి. మిగిలవి క్షీణిస్తవి. ఈఅంశము చాలా విషయాలకు విపుల వ్యాఖ్యానము. అంటే - క్షుద్రజంతువులు క్రమక్రమంగా సుకుతరములుగా పరిణమిస్తూవచ్చి-కొన్నికోట్ల సంవత్సరాల కాలంలో బిన్నగా ... వరుసగా పరిణమించ వచ్చును. మన జీవితాలు ... గావడం చేతను యీపరిణామం మంచి ... మందగామి కావడంచేతను, మనపుట్టినట్లా అనుభవం జరిగే యీ మార్పును మనం గుర్తించలేకున్నాము. కాని ప్రకృతిమాత్రం. పని ... - మారుస్తూ - పరిపూర్ణత చేకూరుస్తూ, వాకిపోతున్నది. ఇది ఎన్నడుగాని ఆగదు, విశ్రాంతి తీసుకోదు.

భూమి యిప్పుడు చల్లారుతూవచ్చి - మెల్లిగా ఎండిపోతున్నది అనే సంగతి నీకు జ్ఞాపకం వున్నదా! వేడి తగ్గకొంది వాతావరణం మారి దానితోగూడ చాలా వస్తువులుగూడ మారినవి. భూమిమార్పుతోగూడ, క్రమేపి జంతువులుగూడ మారి, నూతనవిధమైన జంతువులు ఉత్పత్తి అయినవి. మొట్టమొదట క్షుద్ర సముద్రజంతువులు వాటివెనుక సుకుతర సముద్రజీవులు సృష్టిలో గాన్పించినవి. ఆతర్వాత ఎండుభూమి విస్తీర్ణం వ్యాపించేకొలది అటు నీళ్లలో ఇటు భూమిమీదగూడ నివసించే జంతువులు, ఇప్పటి మొసలి కప్ప లాంటివి వచ్చినవి. వీటితర్వాత కేవలం భూమిమీదనే నివసించేజంతువులు ఉత్పన్నమై చివరకు గాలిలో ఎగిరే పక్షులు వచ్చినవి.

కప్పఅని అన్నాకదూ! దీనిజీవితం- పరిణామం చాలా విచిత్రమైనది. జలజంతువులు క్రమేణా భూజంతువులుగా మారేది ఒకవిధంగా నిజజీవితంద్వారా మనకు చూపుతున్నది. కప్ప ఆదిలో చేప, అతర్వాత అది భూచరమువలె రూపాంతరాన్నిపొంది, భూచరాలు అన్నిటివలెనే వూపిరితిత్తులలో గాలి పీల్చుకొంటుంది.

భూమిమీద చైతన్యం ప్రారంభమైన ఆదిమ దినాలలో భూరితరఘోరారణ్యాలు వ్యాపించి వుండినవి. భూమంతా నెమ్మతో చితచితలాడుచు ఆరణ్యమయంగా వుండివుండాల. కొంతకాలానికి యీ అడవులు పూడిపోయి, పైబడిన మట్టిరాళ్ళ మెత్తంయొక్క ఒత్తిడివల్ల అవి మెల్లగా నేలబొగ్గుగా మారిపోయినవి. భూగర్భంగనులనుండి బొగ్గుత్రవ్వబడుతున్నదని నీకు తెలుసునుగదా! నిజానికి, బొగ్గుగనులు పూర్వపు అడవులే!

భూచరాలలో మొదటిది - పెద్ద పాములు, బల్లులు; మొసళ్లు. వీటిలో కొన్ని నూరడుగు పొడుగుండేవి. పామో - బల్లో నూరడుగుల పొడుగుఅంటే ఎంతో వూహించుకో! లండన్ మ్యూజియంలో యిట్లాటిజంతువుల అస్థిపంజరాల చూచింది జ్ఞాపకంవున్నదా?

అతర్వాత చాలాదినాలకు, నేడు మనంచూసే జంతువులకు దగ్గరదగ్గరగా సరిపొయ్యే జంతువులు రూపొందినవి. బిడ్డలకు పాలిచ్చి పోషించేవి కాబట్టె వీటిని స్తన్యదములు (మ్యామల్సు) అంటారు ఇవికూడ మొదటి దినాలలో ఇప్పటివాటికంటె పెద్దవిగావుండేవి. మనిషిని బాగా పోలివుండే స్తన్యదము కోతి, ఇంకా సన్నిహితమైనది ఏప్ అనే కోతిమనిషి, కాబట్టె మానవుడు కోతిమనిషి సంతతేఅని శాస్త్రజ్ఞులు వూహిస్తారు. అంటే- ప్రతిజంతువూ తన పరిసరాలకు అనువుగా క్రమేణా అలవరచుకోని, రానురాను వృద్ధిపొందింది. అట్లనే మానవుడుగూడా ఆవిలో అభివృద్ధిపొందిన కోతి మనిషే! ఇట్లా అతను, వృద్ధోన్ముఖుడై - తేక ... పెంపొందకేస్తూరాగా యిప్పుడు మానవుడు తను అంత్యమే లేదనుకొంటున్నాడు. తాను జంతువులకు కేవలం విభిన్నుడని వూహించుకొంటున్నాడు. కాని, కోతిమనిషికి - అసలుకోతికి మనం చిన్నాయన పెదనాయన బిడ్డలమని జ్ఞాపకం వుంచుకొనుట మాత్రం మంచిది. ఇంకా ఇప్పుడుగూడ మనలో కొందరు కోతులవలె ప్రవర్తించడంలేదా?

— —

వార్తాసంగ్రహం

మందసా నాయకునిపై కేసు

రైతునాయకుడు దుక్కా సూర్యనారాయణరెడ్డిగారిపై మందసా ఎస్టేటువారు 143, 323 సెక్షనుల ప్రకారం సోంపేట తహశీల్దారుని వద్ద క్రిమినల్ కేసు పెట్టారు.

★

కృష్ణజిల్లాబోర్డు రద్దు

కృష్ణజిల్లాబోర్డును ఫిబ్రవరి 1 తేది నుండి ప్రభుత్వం రద్దుచేస్తూ 15-4-41 లోగా కొత్త బోర్డు ఏర్పడాలని ప్రకటించింది. లక్ష్మయ్య నాయుడూ! ఎంతపనిచేశావయ్యా. ఒకవేళ విశ్వాసరాహిత్యం టెక్నికల్‌గా తప్పించుకొన్నా కాగల్లపనులు చివరకు గంధర్వులే తీర్చారు. ఈమాటు కాంగ్రెసు యీ బురదలో దిగకుండడం మెరుగు.

★

జయప్రకాశనారాయణ అరెస్టు.

అఖిలభారత సోషలిస్టుపార్టీ కార్యదర్శి జయప్రకాశనారాయణగారిని బొంబాయిలో 30 తేదీ అరెస్టుచేసిరి.

— —

నెల్లూరుజిల్లా యెయిడెడ్ డిస్పెన్సరీ వైద్యసంఘ సమావేశము

పై సమావేశము గత 17 తేదీని శ్రీమాన్ ఏ. శ్రీనివాసాచార్యులవారి అధ్యక్షతక్రిందగూడి యీక్రింది తీర్మానముల జేసిరి.

(1) రెగ్యులర్ ఆయుర్వేద అనుపత్రులమీద, స్థానిక సంస్థలస్వల్ప విరాళములు పొందుచు నిర్వహింపబడుచున్న ప్రైవేటు ఆ డిస్పెన్సరీలమీద యీవైద్య పరిచయంలేని డి. యం. ఓ. ల తనిఖీకి నియమించుట వీటిపురోభివృద్ధికి భంగకరముగాన యీవైద్య పరిచయ జ్ఞానము గలవారిని తనిఖీకి నియమించవలెను.

(2) 1940 - 41 సం॥ పంచాయతీ బోర్డులు శాంక్షన్ చేసిన విరాళాలు డి. యం. ఓ. ఉత్తర్వులకు నిరీక్షించక ముందుగనే యిప్పించవలెను.

(3) యెయిడెడ్ వైద్యశాలలకుగూడా జీవనోపాధులకు సరిపోవునట్లు జీతాలస్కేలు ఏర్పాటు చేయవలెను.

(4) ప్రైవేటు వైద్యశాలలకు క్రమశా గ్రాంట్లు తగ్గించుటయేగాక శాంక్షనైన వాటికిగూడా యివ్వకుండా కాలయాపన చేయుచున్న జిల్లా బోర్డుచర్యను నిరసిస్తున్నారు.

(5) బి. క్లాసువారికి ఉద్యోగార్హతను తీసివేసిన జి. ఒ. ను రద్దుజేసి వారికిగూడా అర్హత చూపవలెను.

(6) బి. క్లాసువారికి రిఫ్రెషర్ కోర్సుపెట్టి ఉత్తీర్ణులగువారిని ఎ క్లాసులో చేర్చవలెను.

(7) సెంట్రల్ బోర్డుకు అన్ని స్థానములు ఎలెక్షన్ మీదనే భర్తీ చేయవలెను.

—ఓ. వి.

— —

నెల్లూరు లేడీస్‌క్లబ్బు భూమివేలం

పై క్లబ్బుకు సంబంధించిన భూమి 2-2-41 తేది ఆదివారం 3 గం॥లకు వాగ్యహాయున వేలము వేయబడును. వివరములు నావల్ల తెలుసుకోవచ్చును.

అల్లాడి అన్నపూర్ణమ్మ,
సెక్రటరి.
సంతేకారుపేట . నెల్లూరు.

నెల్లూరు డి. ము. కోర్టులో.

E. P. No. 318 of 1940
O. S. No. 39 of 1937

(3) టి. శ్యామారావు వగైరాలు వాదులు.

అధరాపురం శ్రీనివాసాచార్యులు వగైరాలు ప్రతివాదులు.

యీనెంబరువ వార్లు అధరాపురం చిన వరశింహాచార్యుల వగైరాల మీద పొందియుండే అడుమాన డిక్రీనిబట్టి వారంటు అమలుకోరి యున్నందున 3 ప్రతివాదియగు వెంకటగిరిటవున్ కాపురస్తుడు అధరాపురం చినవరశింహాచార్యులకు నేలునోటీను నిమిత్తం తే 5-2-1941 దికి వాయిదావేయబడి యున్నది. గనుక సదరు వాయిదావాడు కోర్టుకు హాజరయి తమ ఆక్షేపణాలు తెలుపుకోననిరెడల కోర్టువారివలన పరోక్షమందు విమర్శింపబడి తీర్మానించబడును.

యం. లక్ష్మీనరసయ్య,
30-1-41, బి. ఏ. బి. యల్.
నెల్లూరు. వాదులప్లీడరు - నెల్లూరు.

ప్రకటన

మా తండ్రిగారగు శ్రీ వాకాటి సంజీవిశెట్టిగారు ఒక ఆమెదుర్బోధనలకు లోబడి అస్థిర చిత్తంతో ఆత్మీయులతోను బంధువులతోను కన్న బిడ్డలతోను విరోధించుచు చాలా అసభ్యముగా ప్రవర్తించుచున్నాడు. యీమధ్య ఆయన ఆంధ్రపత్రికలో చేసినప్రకటన గూడాఅట్టి ప్రవర్తనలలో ఒకటి. ప్రస్తుతం మాకు వుందుకొన్న ఆస్తి మా పిత్రార్జితముపైన ఆధారపడినది. గనుక సదరు ఆస్తిపై మా అన్నదమ్ములకు సర్వవిధములైన హక్కులుగలవు. మా తండ్రిగారి మనస్సు చలించి చేయుచుండు ప్రకటనలు విలువచేయ దగినవిగాని నమ్మదగినవిగాని కావు. యికమీదట ఆయన చేసే అప్పులకు ప్రస్తుతం మాఆస్తిగాని మేముగాని బాధ్యులముగామని ఈ ప్రకటన మూలకముగా యెల్లరకు తెలియజేయుడమైనది.

—వాకాటి రంగయ్య.

నోటీసు

యిందువల్ల యావన్మందికి తెలియు జేయుడం యేమనగా:—

నెల్లూరుతాలూకా ఈదూరు గ్రామకాపురస్తుడునున్నా, నాతండ్రిన్ని అయిన రావి వీరప్పనాయుడి కుటుంబము ఆస్తిలో నాకు సగభాగమునకు హక్కువున్నది. నాతండ్రి నన్ను యింటిలోనుంచి వెళ్లగొట్టి నన్ను ముంచవలెనన్న దురుద్దేశ్యముతో నా తాలూకు ఆస్తిని మోసవిధముగా మన్నా నామకార్థముగను ప్రతిఫల రహితముగను యితరులపేరిట పరాధీనములు చేయవలయునని ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. ఆవిధముగా పరాధీనములు చేయుటకు అతనికి అధికారంలేదు. అవి నన్ను బద్ధపరచవు. నేను తే 30-1-41 దీన పంపకమునకు యీవిషయమై వారికి నోటీసు పంపుకొని యున్నాను. ఆ విధంగా అతనివల్ల ఆ స్తిని లభ్యపరుచుకొనేవారు నా నష్టమునకు జవాబ్దారి అగుదురని తెలుసుకోవలెను.

రావి రామచంద్రప్పనాయుడు
మైనరు అయినందున తల్లి
శేషమ్మ.

6-వ పేజీ తరువాయి—

★ మా నాటకం

ఒప్పుకుంటే ఏమో - ఎటుపోయి ఎటువస్తుందో నాటకాల్లో దిగిన వాళ్ళందర్నిచూట్టంలా అందులో ఎవరో నాయకపాత్ర ధరించటం, పాత్రధరిస్తే చాల బాగుంటుంద అని అన్నారు. వాళ్లందరికి రాజ్యంచేత వేయించాలని ఉన్నా, రాజ్యం వేయటానికి ఒప్పుకోవద్దూ నా ఒప్పుదల ఒద్దూ. నన్నడిగారుముందర. ఏమండీ! శాస్త్రి! బాగాలేదండీ? మీరాజ్యం నాయికా పాత్ర ధరించటం బ్రహ్మకైన పుట్టు రిమ్మె అన్నారు. ఆనాడు విశ్వామిత్రుదే పొల్పడ్డాడు. నామనస్సు ఎంతసేపు ఆలోచించినా ఒప్పుకో నేట్టు కనపడలే నిజం చెప్పొద్దూ మమ్మాటికి. ఏమండీ! శాస్త్రి గారూ ఏమంటారు, మీరు సంఘసంస్కర్తలు కాబోలు! ఆడదానికి ఈ మాత్రమైనా స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వకపోతే ఇంకెందుకండీ! నాటకంలో వేషంవేసినంత మాత్రాన ఆమెశీలానికి భంగంవస్తుందా! భరతముసే ఒప్పుకున్నాడు చూడండి. అల్లాంటప్పుడు మీరు ఒప్పుకోకపోతే! అని ఒక లెక్చరు కొట్టాడు. ఆ లెక్చరుతో నామనస్సు గిజ్జున రంకులరాటం తిరిగినట్లు తిరిగిపోయింది. సరేనని నోటంట మాటవచ్చింది. అందరూ చాలా సంతోషించారు. తర్వాత నన్నుగూడా ఒక్క కేరక్టరు తీసుకోమని వారే నిర్ణయించి ఇచ్చారు. అసలు కవిగారుగూడా ఒకవేషం వేయటానికి సిద్ధపడ్డారు. ఆవేషంవేసి మెప్పించేవాళ్లు ఇతరులెవరు లేకపోవటం మూలాన మొత్తంమీద ఆ రోజుల్లా నాటక కేరక్టర్లు నిర్ణయించుకోటానికి అమర్నాడల్లా పోర్షను వ్రాసుకోటానికి సరిపోయింది. నాలుగురోజుల్లో రిహార్సిల్సు వేద్దాం అని అనుకున్నాం. సరేనంటే సరేనన్నారు అందరు. కాలేజీలోనే రిహార్సిల్సు వేయటానికి నిర్ణయించుకున్నాం.

హార్మనిస్టు 'మణి'గారు మర్కోక్కపి. మాలో చాలామందికి, నాయికా - నాయకులకు వస్తు, రాగాలంటే ఏమిటో తెలియవు. పద్యమెక్కడ ఆపాలో, ఎక్కడ అపుతే ఏమర్థమొస్తుందో తెలీదు. నాటోటివాడు "ఆ వెయ్యండీ! శంకరాభరణం, రెండున్నరలో ఆనేవాడు. పాట్టానికి మొదలెట్టేవాడు. ఎత్తుకునేది శంకరాభరణం, పాడింది కన్నడ, దింపింద ఆనందభైరవి. హార్మనిస్టు మణిగారు ఇదేమిటయ్యోయి అని అనేవాడు. ఎవరు పోర్షను వారు ఆడుతూంటే తక్కిన వాళ్ళు నిద్రాదేవతకు లొంగిపోయేవాళ్లు. నటించేవాడి పోర్షనయ్యాక చెప్పు సీనులో వాళ్లను లేపక తినటానికి వచ్చేవాడు. అందరూ వంటిమీద చేయివేయంగానే లేచి కూర్చునేవాళ్లు. నేను అట్లాలేచేవాణ్ణి కానుగ. లేపటానికి వచ్చినవాణ్ణి నిద్రమత్తులో తెలియక, వాడు అపశంగ ఛ! ఎవ్వరికీ పట్టంది వాకొక్కడికే ఎందుకని విసుగెత్తి వెళ్లిపోయేవాడు. ఏమన్నాసరే నాటకమును విజయవంతంగా గడుపుదామని నిద్రపోయేవాళ్లని లేపి, వాళ్లను స్టేజీమీదకు తీసుకొనివచ్చి నిలబెట్టేవాడు. మా గోపాలకృష్ణమూర్తి రిహార్సల్సులో నాటకం బాగానే నలిగింది. సరే డిసెంబరులో నాల్గవ తారీఖున నాటకం వేయటానికి నిశ్చయించుకున్నాం. ఊరంతానూ- పక్కఊళ్ళల్లోనూ, పాక్కిపోయింది. కాలేజీవాళ్లు నాటకమాడుతున్నారని. అనివర్సరీ గొడవంతా మధ్యాహ్నం ఐపోతుంది. ఎల్లా ఐపోయిందోగూడా మా నటకులకెవ్వరికీ తెలీదు. రాత్రి తొమ్మిది గంటలకు అని కార్యక్రమములో ప్రకటిస్తే దీపాలుపెట్టిన అరగంటకల్లా హాలంతా కిటకిటలాడి పోతుంది. చీమదూర సందులేదు. జనం గోలెడ్తున్నారు, ఈలలు చప్పట్లు—ఓ! ఇక చెప్పేదేమిటి? వేషాలన్నీతయారయ్యే సరికి దాదాపు పదిఅయింది. తెర ఎత్తేం పదింపావుకి. పరబ్రహ్మపాడి మొదటసీనులో నాయిక రాజ్యానికి స్టేజిఫీయరు లేకపోవడంవల్ల చిన్నప్పుడు సంగీతం నేర్చుకుంటంవల్ల చాలా బాగా రక్తిగట్టింది. రెండవసీనులో ఉన్నవారందరు తూర్పుచూడమంటే పడమర చూసేరకం. స్టేజీఅంటే ఏమిటో తెలియని రకం తయారైంది. సీను అరెంజిచేసి తెర ఎత్తారు. అడియన్సును చూసేసరికి కొంతమందికి రెళ్లు పరిగెత్తాయి గుండెల్లో, రక్తం కరుడుగట్టుకుపోయి పట్టయింది వచ్చిన పోర్షనంతా అడియన్సును చూసేసరికి అట్టె మాయమైంది. నోటంటమాట రాదు. సీనుఎత్తి పదినిమిషాలు కావస్తున్నది. వాళ్లల్లో ఒకడు చెవిటాయన గూడా ఉన్నాట్ట నాకైతే అంతవరకూ తెలీలే, సరే. ప్రాప్టిలేంగు మొదలెట్టాడొకాయన, రెండుమైళ్లువినబడేటట్టు

రెండవ సీను.

ఆనం:- తనలో, తేలుకరమికొని, అరెరే! మరచిపోయానె! ఇప్పుడు ఆ! ఆ! ఆ!

ప్రాంప్టరు:- ఏమిచేయాల్సున్నదికి?

ఆనం:- ఏమిచేయాల్సున్నది!

ప్రాంప్టర్:- మోహనరావు; ఏమయ్యో! నువ్వే! నువ్వేనయ్యా! ఆనందరావు! ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావను!

మోహన:- ఆనందరావు! ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావను.

అడియన్సు:- ఏ! ఏ! ఏ!... అవధాన్లు (గారు చెవిటాయన) మోహనరావుగారూ! తమకూతుర్ని ఆనందరావుకే ఇచ్చిచేస్తారా! చాలా బాగుంటుంది. మంచి సంబంధం, ఈడుజోడు!

మోహన:- మాసంగతి మాకుపట్టింది నీకు పట్టనట్లుందేమయ్యా! అవధాన్లుగారు వినబడక మాట్లాడకుండా ఊరుకుంటారు.

మోహ:- నువ్వేనయ్యా! అవధాన్లుగారూ! నువ్వే!

అవధాన్లు:- నేనేనా!

ప్రాంప్టరు:- ఏదో! నాకు నాలుగుడబ్బులొస్తాయని.

అవధాన్లు:- ఏదో! నాకు నాలుగు డబ్బులొస్తాయని.

మోహన:- నీకు నాలుగు డబ్బులొస్తాయనే గాని మామీద ప్రేమఉండి కాదన్నమాట.

ప్రాంప్టరు:- సత్యంగాఉంటే పొట్టెట్లా గడుస్తుంది.

అవధాన్లు:- తనలో అనుకునేమాటగాదు ఇదీ! ఈప్రాంప్టరుబయు తనలో అని చెప్పడేం? తనలో, సత్యంగాఉంటే పొట్టెట్లా గడుస్తుంది?

అడియన్సు:- దుర్! టుర్! ఈ! ఛే! వెళ్లు వెళ్లు!

మోహన:- అడియన్సునుద్దేశించి! అయ్యా! మీరు మాకేమీ దమ్మిడీఇవ్వలేదు. మాయిష్టమొచ్చినట్టు నేమాడతాము. కూర్చుంటే కూర్చోండి, లేకపోతే వెళ్లిపోండి!

అడియన్సు:- ఔను! ఔను! పో! పో! టుర్ టుర్! ఈ! ఈ!

మోహన:- కర్టెను వెయ్యి, అని అంటాడు, తెరవాల్తుంది.

మూడవసీను

అవధాన్లుగారు పురాణం చెప్తుంటారు. ఊళ్ళోఉన్న అమ్మలక్కలంతా హాజరవుతారు. అవధాన్లుగారు పొడుంపట్టలాగి. సకిలించి భగవంతుని మనస్సులో ధ్యానం చేసుకుంటున్నట్టు కళ్లుమూసుకుని సమస్కరిస్తు "వాగర్థా వివసం పృక్తౌ, వాగర్థ ప్రతిపత్తయే జగతః పితరౌవందే పార్వతీ పరమేశ్వరౌ" అని పురాణం మొదలెడ్తాడు. ఈభూలోకంలో ఉన్న అనంతకోటి జీవరాసుల్లో ఈమనుష్యజన్మ అత్యుత్తమమైనది. ఇట్టి ఉత్తమ జన్మమునకు సంప్రాప్తించి వందులకు! మనమంతా భగవంతునిలో లీనమయ్యే మార్గమేదో చూసుకోవాలండీ! ఈమనుష్యజన్మ తరించే మార్గమేదయ్యా అంటే రామస్మరణ, ఇది తప్పవేరు ఉపాయం కలియుగంలో ఏమీ లేదని పూర్వులన్నారుగదా! ఈరామనామ స్మరణలో తరించిన వారెవరైనా ఉన్నారాఅంటే! అంబరీష! వ్యాస! పుండరీక మొదలైనవారు లెక్కకు మిక్కుటముగా నున్నారు. గదా! కాబట్టి మన మంతాగూడా రామనామస్మరణచేసి కైవల్య ప్రాప్తిపొందుదామండీ? (సభికుల నుద్దేశించి) నిన్న నెంతవరకు విందండీ అని అంటాడు అవధాన్లుగారు (ముక్కు-మీదనున్న నులకదారు కళ్ళజోడును పైకి కించికి ఆడిస్తూ.

ఒకావిడ;- పర్ణశాల వరకండీ! అవధాన్లుగారూ!

నా పొడుంకాయ ఎక్కడున్నదోగదా! (అని అనుకొని, పొడుం పీల్చుకొని) ఆ! అపర్ణశాలలో ఈవిధంగా సీతారామలక్ష్మణులు ఉంటూన్నవారగుమండగా లంకాధిపతియైనటువంటిన్ని, దశగ్రీవుడైనటువంటిన్ని, ఆ రావణాబ్రహ్మ సీతామ్మవారియందు మోహం కల్గినటువంటివాడై వచ్చాట్ట. ఏవిధంగా వచ్చాడయ్యాఅంటే! మాయవేషేణ ఆగత! మాయవేషేణ అని ఎందుకన్నాడయ్యాఅంటే మామూలువేషంతో నేవస్తే గుర్తుపట్టారని గ్రహించి మాయవేషంతో వచ్చి వాడట. వచ్చి ఏం చేసాడయ్యాఅంటే! సీతను లాక్కెళ్లాట. అప్పుడు భీముడు కోపోద్దీపమానుండై ఆ నా సీతనా! ఈవిధంగా వీడు ఈనీచుడు ఈ ద్రోహి లాక్కెళ్లుట అని తలచి, యుద్ధానికి పోయాట్ట. వీరిద్దరికి యుద్ధము జరుగుతుండగా నాయనలారా! మీరిద్దరు కుఱ్ఱవాళ్ళు అనుభవశూన్యులు! నామాట వినండి అహింసావ్రతం పూనండి! ధర్మమార్గాన్ని నడుచుకోండంటూ గాంధిగారు తయారైనాట్ట

ఒకావిడ:- అవధాన్లుగారూ! నమస్కారమండీ!

అవధాన్లుగారు:-ఏమమ్మోయి! ఏం! ఎక్కడా దర్శనాలే లేవు.

ఒకావిడ:- అక్కడా తీరిక లేదండీ! పిల్లల్ని సమదాయించుకోవడం! వారికి పదిగంటలకు వంట చేసిపెట్టడం సరిపోతున్నది.

జనాంతికముగ.

ఒకరు:- నిమ్మగడ్డవారి అమ్మాయికి మళ్లీ పెళ్లి చేసారటగదమ్మా?

మరొకరు:- చేసారట! నాకూ ఇందాకనే తెల్సింది! కుజ్జవాడు తాలూకాకచ్చేరీలో ముప్ఫై రూపాయలు తెచ్చుకుంటున్నాట్ట. తల్లి విడాకులిచ్చిందట. అతనికి రెండోపెళ్లిట.

ఇంకొకరు:- ఈమాయదారి కాలంలోవచ్చినై గాని, ఈ ముదనష్టపుపెళ్లిలు! మనకాలంలో యేమన్నా ఏరుగుదుమా?

ఒకరు:- ఇవ్వాళ మావాడు ఊరికెళ్తానన్నారు, వంట చెయ్యాలిపోయి!

మరొకరు:- ఏమిటి వంటకాలు ఇవ్వాళ?

ఒకరు:- ఆ! ఏమున్నాయి! ఆల్ గడ్డకూర, దుంపల పచ్చడి!

మరొకరు:- ఆల్ గడ్డకూరంటె నాకు మహాయిష్టం, మావారికి అదంటే పరిపడదు. రాత్రికి నాకు కాస్త పెట్టండీ కూర! ఆ! మరచేపోతారా!

ఇంకొకరు:- మరిచిపోయాం, పురాణం ఎంతవరకొచ్చిందో?

అవధాన్లుగారు:- యీ విధముగా ద్రౌపది, దుశ్శాసనుడు కప్పట్టుకొని ఈడ్చుకుపోగా, కౌరవుల ఇది అన్యాయమని, ద్రౌపదిప్రార్థించగానే వచ్చి దుశ్శాసనుణ్ణి ఒక్క బాణంతో చంపివేసాట్ట. "జ్ఞానానంద మయందేవం" ఇది పాట్ల నిండే పురాణే ప్రథమాధ్యాయస్సమాప్తి.

నాల్గవసీను.

మోహ:- ఇన్నాళ్ళబట్టీ వెతికినా! నా శారదకు! నాముద్దుల శారదకు సరియైన వరి లభించలేదుగదా! ఏం చెయ్యను. ఎంతకాలమని ఉంచను- కుండనుమూయగలంగాని, లోకాన్ని మూయగలమా! అందుల్లో ఈకాలంలో పైగా మావూళ్లో ఎవడిదగ్గరకి పోయినా, రెండువేలు, మూడువేలు అని బేరాలు! ఈబేరాలు అన్ని కంపల్సరీలంట! ఇన్ని కంపల్సరీలుంటే వెంటనే కంపల్సరీలవలసిందేనా! ఇంకేమైనా ఉందా! ఆనందరావుకే ఇచ్చి చేద్దామనుకుంటే వాడికి ఇవ్వవలే పెట్టు, అల్లుడవుతే ఇంకెంతెక్కువవుతుందో! ఐనా, చూస్తానుమాట్లాడి, తల్లిదండ్రీ లేరుగదా అతనికి! శారద అంత బాధపడాల్సిన అవసరం ఉండదనుకుంటానే! ఎవరక్కడ!

పాలేరు:- అయ్యా! నేను రామున్నండీ!

మోహన:- అరేయి! రాముడూ! ఆనందరావుకు ఈచీటిఇచ్చి నేను వెంటనే రమ్మనమన్నానని చెప్పు. వచ్చేటప్పుడు అవధాన్లుగారిని పిల్చుకొనిరా! ఏం!

(రాముడు - అవధాన్లగారిని పిలవటానికి పోతుంటే ఎదురు పడతారు. రాముడు ఈసంగతి చెప్పంగానే ఈ- అక్కడికే వస్తున్నానంటారు మోహనరావు ఏదో ఆలోచిస్తుంటాడు. అవధాన్లుగారు ప్రవేశించి.)

అవధాన్లు:- మోహనరావుగారూ, త్వరగా రమ్మనమని కబురుచేసారు. ఏం? తొందరపని?

మోహన:- అయ్యా! అయ్యా! దయచేయండి! తొత్తిగా రావడం మానేశారేం?

అవధాన్లు:- ఆ! ఏముంది? పురాణం చెప్పమని ప్రతిరోజూ, మనవాళ్ళబాధ పెడ్తుంటారు. దాంతో సరిపోతున్నది.

మోహ:- అదిసరే! మనశారదను, మీరన్నట్టు ఆనందరావుకే ఇవ్వటానికి నిశ్చయించాం.

అవధాన్లు:- ఊ! యింకా కావల్సిందేమిటి? ముహూర్తాలు గూడా ఈనెల్లో ఉన్నయి. వేగిరం కానివ్వండి?

మోహన:- సరే! మీరే! ముహూర్త నిశ్చయం చేయండి.

ముహూర్త నిశ్చయమయాక, అతివైభవంగా పెండ్లి జరుపుతారు, నాటకం మంగళాంతకంగా గడిచిపోయింది. "దీర్ఘాయురస్తు" అని భరతవాక్యంతో తెరవాల్చారు.

కేవలం వినోదమే ప్రధానముగా వ్రాయబడినదని పాఠకులు గ్రహింతురుగా

———

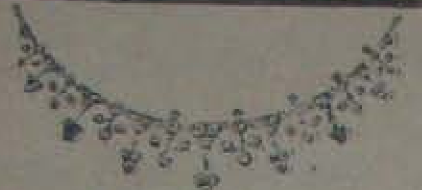

అత్యుత్తమమైన
బంగారు
వజ్రములకు
నవనాగరిక ఆభరణములకు, రజిత
గృహోపకరణములకు
నమ్మకమైన స్థలము
"శేట్. బాబులాల్ జవార్
మల్ అండు కో"
మీ విశ్వాసములకు పాత్రులైన
నగల వర్తకులు.
"జయలక్ష్మీ విలాస్"
చిన్న బజారు, BJN నెల్లూరు.
ఎనామిల్ కలరు వేయబడిన, బంగారు గాజులు, ఉంగరములు
వెండి పట్టి-గొలుసు రకములు
తయారు చేయించువారు
వివిధ డిజైనుల వెండి పట్టె గొలుసు
రకములకు మొత్త విక్రయదారులు

ఒకసారి "వెల్‌కమ్" బీడీ త్రాగిచూచిన దానిసువాసన, శ్రేష్ఠత మీకు తెలియగలదు—

రేడియో మార్టు
(కోమలవిలాస్ ఎదురుగ విద్దె పైన)
ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.
గవర్ను మెంటు సర్టిఫికేట్లుపొందిన, అనుభవముగల రేడియో నిపుణులచే అన్నిరకముల రేడియోసెట్లు రిపేరు చేయబడును.
క్రొత్త రేడియోలు, వాటిసామాన్లు, రేడియం బ్యాటరీలు కూడ సరసముగా దొరకును.

గంధకరసాయనం
శాస్త్రోక్తమైనది తప్పక గుణమిచ్చునది. శాస్త్రోక్తముగ తయారు చేయబడినది. నరముల బలహీనత, మూత్ర వ్యాధులను పోగొట్టును. చర్మరోగములు నివారించును...

...వ్యాధులను నయము చేయును—
గ్యారంటీ ఇయ్యబడును.
30 రోజులకు
10 తు. సీసా 1-కి రు 1-8-0.
డా. వి. శాస్త్రి అండు కో
ముప్పవరం
ఒంగోలు పోస్టు — (వయా) ఒంగోలు

హాలీవుడ్ తారలు
నిత్యమూ సౌందర్యాన్ని సౌష్ఠవాన్ని
ఆరాధిస్తారు — పూజిస్తారు
తార
తారలవలె కోరిక నీకూ వుంది. కాని నీ ఋతు సంబంధమైన రుగ్మతలు నీకు నిత్యాటంకాలై నీ సౌందర్యాన్ని, సౌష్ఠవాన్ని నశింపజేస్తున్నాయి. లోధ్ర నీ యీ ఋతు సంబంధమైన రుగ్మతలను పోగొట్టి సౌందర్యాన్ని సౌష్ఠవాన్ని నీకు లభింపజేయగలదు. ఇది పొందిన నీవు తారల్లో కాగల తారవవు.
సౌందర్యానికి - సౌష్ఠవానికి
లోధ్ర
అన్ని షాపులలోను దొరకును
కేసరికుటీరం : : రాయపేట : : మదరాసు

నకలుమందులను చూచి
మోసపోకుడు.
40 సంవత్సరములుగా ప్రఖ్యాతి
జెందిన దివ్యామృతము

అమృతాంజనము

తామరమందు
సకలవిధములైన చర్మ
వ్యాధులను రెండేపూతలతో
నిర్మూలము చేయును

PARALYSIS CURE
పక్షవాతము నకు

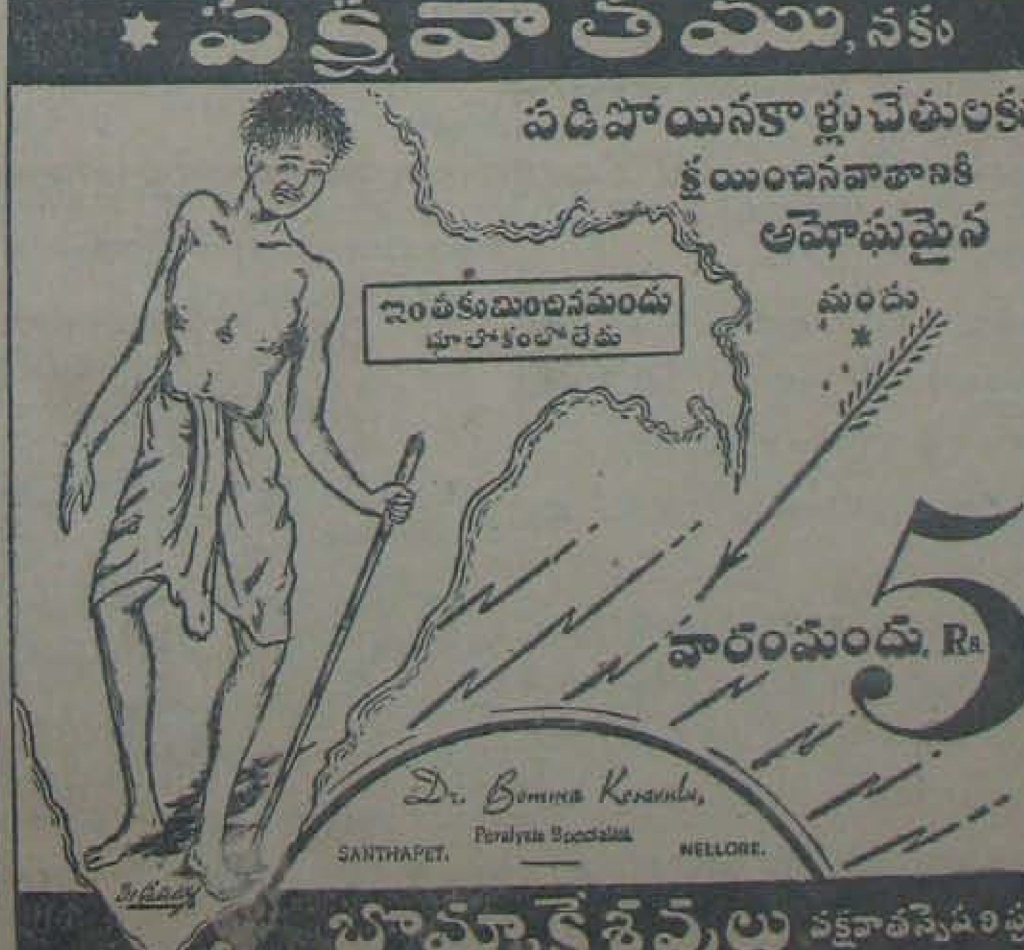

బొమ్మా కేశవులు పక్షవాతస్పెషలిష్టు
సంతపేట నెల్లూరు

నమ్మకమయిన నగల వర్తకులు
గుండాల పేరారెడ్డి
చిన్నబజారు - నెల్లూరు.
నమ్మకమగు బంగారు, వెండి
నగల వర్తకులు.
మీకు కావలసిన నగలు సిద్ధముగా తెయారు చేయబడియున్నవి. లేనివి ఆర్డరుయిస్తే వెంటనేచేసి యివ్వబడును

డాక్టరు. జె. రామయ్యశాస్త్రిగారి
లివర్ అండ్ స్ప్లీన్ స్పెసిఫిక్
బిడ్డల విళ్లలు, బల్లలు వ్యాధులను
గ్యారంటీగా నివారించును
— స్వల్పమూల్యము గుణమధికము —
నెలమందు రు 5-0-0 ల మాత్రమే
డా॥ జె. రామయ్య శాస్త్రి అండ్ సన్స్,
ద్రోణంరాజువారివీధి, నెల్లూరు.

డాక్టర్ సి. ఎ. కె. చార్య

పల్సు స్పెషలిష్టు
బృందావనం,
నెల్లూరు.
ఆంధ్రదేశమందు నాడిని పరీక్షించి, సాధ్యాసాధ్యముల నిర్ణయించుటయందు అగ్రగణ్యులు, దీర్ఘవ్యాధి చికిత్సయందు నిపుణులు.
కన్సల్టేషన్ ఫీజు రు 1-0-0
టవున్లో ఇంటికివచ్చుటకు 2-0-0
గురువారం సాయంత్రంనుంచి, ఆదివారం సాయంత్రం వరకు నెల్లూరులో నుందురు.

ఉచితము.
మీరు గనోరియా (సెగ లేక పచ్చ కాక) అను వ్యాధి నుండి బాధపడుచున్నచో మాచే వ్రాయబడిన:
"సెగరోగము"
అను పుస్తకమును చదువుడు. పోస్టు కర్చులకై 0-0-9 పోస్టు బిళ్లను పంపినచో ఉచితముగా సుందరమగు పుస్తకము ఉచితముగా పంపెదము.
గనోరియా లేబరేటరీ,
నెల్లూరు.

కుష్టు బొల్లి : వగైరా
కుష్టు, బొల్లి, మేహమచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు గ్యారంటీ చికిత్స: కేటలాగు ఉచితం
వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిష్టర్డు) ప్రొప్రయిటరు
జి. వి. రెడ్డి, గోపాలపురం తూ॥ గో॥ జిల్లా.

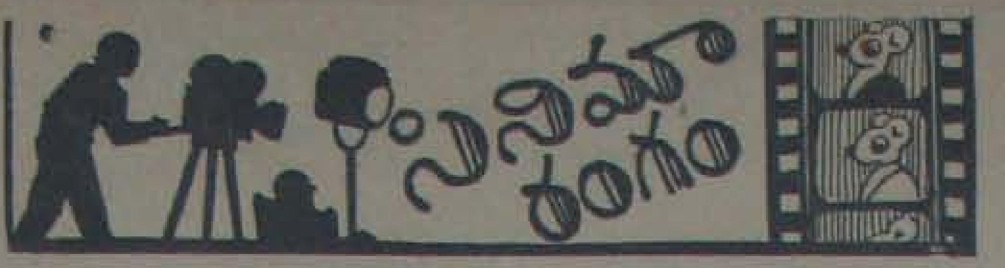

ఇల్లాలు

కె. యం. కృష్ణమూర్తి
బి. ఏ. బి. యల్.

1. కథలకొరకు సినిమాకు వెళ్లడము లేదుగనుక యీ ఫిల్ములలోని కథాసన్నివేశములగూర్చి వివరించుట అనవసరమనే నా యభిప్రాయముతోనే "యిల్లాలు" ఫిలించూచి అందలి కథలోని లోపములనుగూర్చి ఎంతసర్దుకొని పోనీలెమ్మనుకొనినను, నాకు ఒక్క విషయంమాత్రము బొత్తిగ సమర్థించుటకు వీలులేకయున్నది. అది కథానాయకులమే. యిల్లాలులోని కథయంతయు నారాయణ మూర్తి మతిమరుపునందు కేంద్రీకరించియున్నది. పసి వయసున జరిగిన వివాహమనియు, తండ్రిగారి తుదికోర్కయనియు, లీలయొక్క నగరవాసన నవనాగరిక సాంగత్య దోషమనియు, కొన్ని విధముల కథలో సూచనలుండినను, హెచ్చువిద్య నభ్యసించి న్యాయస్థానమలంకరించినంతటి మగవారికి తనపూర్వ వివాహమునుగూర్చి ఎన్నడు గాని, జ్ఞాపకమైనను లేకుండుటయు, తన ప్రథమ కళత్రము యిందిరను కేవలము పోల్చుకోనంతటి మందబుద్ధి యుండుటయు మిక్కిలి అసంభవము గానున్నది.

2. లీల విపరీత పాశ్చాత్యపంథ నాగరికతలో మునిగి యున్నట్టి ఒక విద్యావతిగా దర్శింపబడిన పాత్ర, కాని హృదయము లేకపోలేదు. పశ్చాత్తాపము, దయ, శాంతము, మొదలైన సుగుణము లన్నియుగలవు. కాని యిష్టమో, అయిష్టమో, ఒక మగశిశువు కలిగినాడుగదా తన గర్భవాసమున! దాదాపు నాలుగు గంటలకాలము నడచిన చిత్రములో ఒక్కసారియైనను ఆబిడ్డను తన దగ్గర వుంచుకొని నట్లయినను, చూపలేదే దర్శకుడు రామబ్రహ్మం!—కడసారి ప్రాణములు విడుచునపుడు గూడ మూర్తి యిందిరలు ఆశిశువును తెప్పించి ఆవిడపైన వుంచినారేగాని, ఆవిడ తనబిడ్డను కోరినట్లయిన చూపలేదు. ముదిరిన పాశ్చాత్యస్త్రీలుగూడ 'ఆయా'ల వద్దనుండి తమ బిడ్డలను అప్పుడప్పుడు దగ్గర తీసుకుంటుంటారని వింటామే! ఆశిశువు లేగదా యిందిర తనపతిభక్తిని అవిచ్ఛిన్నముగ వెల్లడించుటకు గలిగిన హేతువు. ఈ అంశమునుగూర్చి ఆలోచించుకొలది యీ చిత్రమువలన నాకు ఒక మెరటు సామెత ("—"కు బిడ్డతగులాటమని) జ్ఞాపక మొస్తున్నది. కాని, లక్ష్మీరాజ్యం చాలాబాగా నటించింది. పొడలు తెలియని విద్యూరపు నాగరికతను ఒకవంక నటింపుచూ, తిరుగ మద్రాసు డాక్టరువద్ద తనచాపల్య ప్రదర్శన, తరువాత ఘట్టములలోని తనహృదయతాపమునూ, ఈమె బాగానే ప్రదర్శించింది.

3. యిందిర (కాంచనమాల):- ఇటీవల కాంచనమాలను ఎవరో ఆరు ఫిల్ములకు ఏకంగా లక్షా ముప్పయివేల రూపాయలకు బుక్కు చేసినట్లు చదివిన జ్ఞాపకం, మిక్కిలి కొనియాడదగిన విషయం. ఆమె ఐశ్వర్యము ఈచిత్రములోని ఆమె శరీర సంపత్తిలోనే స్పష్టముగ కనబడుచున్నది. హరిశ్చంద్ర నాటకము ప్రాతబడిన తర్వాత తెరమీద అంతటిశోకమును నేను 'వందేమాతరం'లో చూచినాను. కాని అందలి అల్లుడి వీధి[illegible] రాజాబహద్దరు హాస్యము, మొదలగువాని [illegible]నైతేనేమి, అప్పట్లో అందలి కాంచనమాల యొక్క అసమాననటనా కౌశల ప్రభావంవల్లనైతేనేమి, అంతటి విషాద ఘట్టములుగూడ ఆచిత్రములో ఒకమారికి తేలికగానే వెళ్లిపోయినవి. కాని "యిల్లాలు"లోని (Pathos) శోకము ఏకోనాగటుగానూ, అతిగానూ తోచింది. తమ వివాహమునాటి ఫోటోను మూర్తిగాని, లీలగాని, చూచుకోలేదు. కథా కీలకమంతయు ఆఫోటో వారిలో ఎవరికంటనైన బడుటలోనే యున్నందున యిందలి శోకమంతయు అనవసరముగా తెచ్చుకొనిన విషాదమని తోస్తున్నది. నటించిన శోకమునుగూడ (Grip) పట్టుచాలా తక్కువ. కాంచనమాలను శోకమూర్తికింద తయారు చేశారేమిటండీ ఈ డైరెక్టర్లందరూ!

"విప్రనారాయణ" లోని ఆమె 'దేవదేవి' పాత్ర, "గృహలక్ష్మి" లోని 'మాధురి' పాత్రయు' అందలి 'మాధవ ధర్శనము' అనే పాటలోటి ఆమెనృత్యము, మొదలైనవి తిరుగా స్పృహకు వస్తూ కాంచనమాలచేత కొంచెము శృంగార పూరితమైన భూమికలను ధరింపజేసి ప్రేక్షకులకు చూపించితే బాగుండునని తోస్తుంది. అందుకనే "యిల్లాలు"లో గూడ శృంగార శోకరసములు రెంటికి స్థానముగల "లీల" పాత్రను కాంచనమాల ధరించియుండిన ఎంతో relief గా యుండి యుండునని నాయభిప్రాయము. కాని లక్ష్మీ రాజ్యంకూడా ఏమి తీసిపోలేదులెండి. ఇందిర, లీల యింటికి వచ్చినతర్వాత దైవప్రార్థన సమయమందు ఆవిడ పృష్ఠభాగమును మాత్రమే చూపుచూ దర్శకుడు కొంత విసుగును కలిగించిన మాత్రమున శోకముగాని, కళగాని, నటనా కౌశలముగాని, కనుపించక పోయినది. లీలామూర్తుల వివాహానంతరమునుండి కాంచనమాల పర్వా లేదనుపించు కొనినది. కాని అందుకు కాంచనమాలవంటి అఖండఖ్యాతిగల నటీమణి అవసరము లేదనియు, తగ్గువారుగూడ ఆమాత్రము నటించి యుండురనియు తోస్తుంది. అసలు ఈభూమికలోనే కాంచనమాల Standard లేదు. వేరొక ఆమెచ్యూర్ ఆర్టిస్టును దర్శకుడెందుకు వినియోగించి యుండవచ్చును.

లీలామూర్తుల వివాహానంతరం యిందిర యొక్క మనోవైకల్యమును, స్వచింతనను, అందుపైని ఆమె మనస్థైర్యమును చూపిన ఘట్టము మాత్రము చాలా బాగున్నది. మొత్తముమీద ఈచిత్రములో యిందిరపాత్ర ఆదర్శప్రాయమైనది.

4. సరళ:- యీపాత్రనుధరించిన అమ్మాయి బాలయోగినిలో నటించినది. ఆచిత్రమునకంటె ఇల్లాలులో చాలా బాగున్నది. కాని వయస్సుకు మించిన ఊహాలు, ప్రసంగములు యీపాత్రచే దర్శింపజేసినట్లు తోస్తుంది. అదిగూడా పాశ్చాత్య నాగరికతకు లక్షణమేమో! లీల యిందిరను యింటినుండి వెడలగొట్టుట పొరపాటని యిందిరామూర్తులు ఫోటోనుచూచి ఈ అమ్మాయి లీలతోచెప్పి ప్రబోధించినఘట్టము అమోఘముగనున్నది.

5. నారాయణమూర్తి:- కథ నడవడానికి ఏర్పడినపాత్రగాని, హీరోఅనికాని, నాయకుడని గాని అవడానికి ఎంతమాత్రమూ వీలులేదు. చిత్రములోని భూమికయూ అంతమాత్రమే! దానిని నటించిన పురుషసింహమూ అంతమాత్రమే!

6. ఎందుకయ్యా 'మధు' అనే పాత్ర యీ చిత్రంలో? పైగా ఆ రాజేశ్వరరావు, ఆయన నటించడం, అంతా ఆదేదో ఒకరకహాగా వుందే? ఇతనివ్యవహారం యీచిత్రంలో నాకేమీ బాగుండలేదబ్బా.

7. ఈఫిలింలోని సంగీతం అసహ్యముగానున్నది. ఆద్యాన్నపాట, ఆ సూరిబాబు గలభా అరుపులు - వీటిలోనైనా కొద్దిపాటి శ్రావ్యమును ఎక్కడైనాలాగి సమాళిస్తామనుకొన్నా, ఆశ్చేతల పగులుతుంటేనా! అరవవాళ్లు అనేట్లు యీఫిల్ములో సంగీతం "రొంబమోసం".

8. లీలామూర్తుల నావాయానమునందునూ, తామరకొలనునందునూ ఏదో కళను గుప్పించినట్లు దర్శకుని అభిప్రాయమేమోగాని వుండవలసిన సొంపులేదు.

9. ఏమిటండీ ఆ హాస్యము ఈచిత్రంలో! దశరాపేడుకలని వెంబడివెంబడి "చాచా" అయిటములేపి బాగుండలేదండీ ఒక వేళ ఆదేదో కామెడీఅని వారుఅనుకొన్నాగూడా.

10. యిక ఫోటోగ్రఫీ, ఆడియోగ్రఫిలను గూర్చి చెప్పదగిన విశేషమేమీ నాకు కనుపించలేదు.

మొత్తానికి ఈచిత్రము కాంచనమాలపేరు మీద ఆధారపడి తీసినదేగాని యితర అంశములను Story చేసి తయారుచేసినది గాదనిపిస్తుంది నాకు. ఏమంత హెచ్చులో చేరిక (Class-Picture) కాదు. కాని పర్వాలేదు. Passable గా వున్నది.

★

డబల్ ప్రోగ్రాము :: నెల్లూరు కొత్తహాలులో

తే 31—1—41ది శుక్రవారం మొదలు.

1. ఆశ్చర్యకరమైన పంచరంగుల ఫిలిం

స్నో వైట్
లేక
బొమ్మలు మాట్లాడు ఫిలిం.

యింతవరకు యిటువంటి ఫిలిం మీరు చూచియుండరు. చూడలేరు: బొమ్మలు ఎట్లా మాట్లాడుతాయాఅని ఆశ్చర్యపడతారేమో ? చూడండి మీకే తెలుస్తుంది.

(2) బ్రిటిషు యుద్ధ న్యూస్

ఇంగ్లండుమీద జరుగు యుద్ధము యీఫిలిమునందు విపులముగా చూపబడును.

యస్. అహమ్మద్ ఖాన్, ప్రొప్రయిటరు.

యం. యస్. నరసింహారావు
బి. ఏ., బి. యల్.

కాంచనమాలలోగల కాంతివిశేషాన్ని ఈ చిత్రంలో బాగుగా కాంచవచ్చు. ఏ రసంలో నటించినా, వచ్చిన దానిలో, అవలీలగా అనాయాసంగా లీనమౌతుంది. భావంలో అంతర్యానమవుతుంది. అష్టచేసినట్టే అగపడకుండా, అక్షరానువుగా అప్రయత్నంగా అభ్యసిస్తుంది. ఇట్టి ప్రశస్తమైన ప్రతిభాసంపత్తి అందరికీ అలవడేది కాదు. కేవలం వ్యుత్పత్తివల్ల లభించేదిన్నీ కాదు. పుట్టుకతోనే ప్రాదుర్భవించి ప్రకృతి ప్రసాదితమయం. తారాప్రపంచంలో ఉన్నతస్థానమీమె అలంకరిస్తున్నదంటే, పైపేర్కొనిన అనన్యసామాన్యప్రజ్ఞాశాలినియై ఉండుటబట్టియే. అదీగాక అంగసౌష్ఠవం, నటనాచాతుర్యం, రెండూ యీమెయందు కలియుట యీమెభాగ్యం.

ఇల్లాలంటే "ఇందిర" ఇల్లాలు. సాక్షాత్తు ఇల్లాలు ప్రాణంనిలబడినట్లున్నది. ప్రతిఫలాపేక్షరహిత పరిశుద్ధప్రేమ సిద్ధాంతాన్ని చెప్పి ప్రేక్షకులకు విందుగొల్పింది. సిద్ధాంతంకన్న ఎక్కువగా తత్త్వాన్ని అనుష్ఠించి ఆదర్శప్రాయమైంది. పాత్రను నటించునంతకాలము కాంచనమాలను వ్యక్తిగతంగా విస్మరించినాము. కాగడావేసి గాలించినా కుంటుపోయిన ప్రదేశం కానరాదు. ప్రతిఒక్కపట్టు గాంభీర్యయుతంగా రక్తి రుచులతో నిండియున్నది. నడక, చూపు, వాక్కు, నడవడి ఒకటికిమించిఒకటి నాటగించినాయి. వైకల్యసంచలనం ఎందునూలేదు. రామ్మూర్తి కమ్మని మూర్తి తన్ను పిలచినతరుపరి, తన పతి తొలిపిలుపువలన తనకు లేత లేత జనించిన ప్రణయ ఆనందాతిశయాన్ని, ఇంతముచ్చటగా, ఇంత నాజూకుగా, ఇంకెక్కడచూడజాలము. "సరళ" "లీల" చేసిన చిక్కుప్రశ్నలను ఈమె ఎదుర్కొనిన వైఖరిని ఎవ్వరెదుర్కొనగలరు? సవతిపట్ల ప్రకటించిన సహనాన్ని అంత మర్మితంగా మరెవ్వరైనా కాంచగలరో లేదో! తండ్రి మరణించినపిదప, పొంగుచూ పొర్లె దుఃఖతరంగములను అదుముకొనుచూ, వెలిబుచ్చిన వ్యసనాన్ని ఇంకెవ్వరు ప్రకటించజాలరు.

ఒకందుకుమాత్రం ఆశాభంగానికి అవకాశమేర్పడ్డది. కాంచనమాలను, వికాసవంతంగా కన్నులపండువుగా ప్రేక్షకులకు ప్రత్యక్షపరచక తప్పడం, అసంతృప్తికి కారణభూతమైంది. శృంగారరూప వయోవిలాస రస ప్రకటనలయందునూ, సహజలావణ్యసంపదయందునూ మేటియని పేరుగడించినది కాంచనమాల. ఇట్టి ప్రకటనల యందు యావన్మందిని ముగ్ధులచేయగల శక్తి ఈవిడయందున్నది. కాంచనమాలనటించే ఏచిత్రం సందర్శించబోయినను, ఒకచోట కానిచ్చో, మరియొకచోటవయినా ముఖ్యంగా ఈవిశేషాన్ని వీక్షింప నువ్విళ్లూరని ప్రేక్షకజనులుండరు. ఈ ఫిల్మునందు గ్రహచారం ఆదినుండి అంత్యంవరకు సారథి ఇల్లాలును ఏడిపించారు. లీల అంతరించిన పిదపనైనా "ఇందిర"ను సుమనసౌభాగ్యంతో మందస్మిత వదనారవిందమ్ముతో నవ్యదుకూలాభరణాలతో సుముఖంగాచూపి ఆమెచేత హృదయసమ్మోదభరితములైన చిరునవ్వు వెన్నెలలు కొన్నింటిని నవ్వించియుండకూడదూ? అందరికీ, ఆత్మశాంతి కలిగియుండునే!

"సరళ" "లీల"—ముఖ్యముగ "సరళ" పాత్రలు, చక్కగ నిర్వహింపబడ్డాయి! పురుషపాత్రములలో "ఇందిర" తండ్రి బాగుగ నటించాడు. "మధు" పాత్రను నిర్మించుటలో భావకవితా ప్రపంచం రుచిచూపించుటకా, అన్నసంశయం కల్గుచున్నది. రాధాకృష్ణదృశ్యమ్ము, సంపూర్ణ వర్గరా నటీమణులచే మనోహరంగా కాపింపబడ్డాది "నటింపుమనకన్న, నటింపబడుట" అలంకరించిన "మూర్తి" పాత్రధారునికి. పల్లెగాని లోపం లేకుండిన బొమ్మ ఇంకా బాగుండేది. తక్కిన పాత్రలు యథోచితంగా నటించారు.

———

ప్రతి మోతాదు.
ఇంజక్షనువలె పనిచేయును

ఎలిగర్ శాంపిల్

అన్ని సెగలకు గంటలలో పనిచేయును.

రెండు మోతాదులలో సగము గుణము. నాల్గుమోతాదులలో పూర్తి గుణము.
ఆరు మోతాదులలో శాశ్వత గుణము. పత్యం లేదు! పిచ్చి కారీ లేదు!

గనేరియా ఎంతకఠినమైనదైనను, ఏట్టిమొండిజాతిదైనను, ఎంతపాతదైనను, ఎంత భయంకరమైనను గంటలలో పనిచేయును. క్రొత్తవాటిలోగలుగు మంటను నిముషములలో తగ్గునట్లు గనేరియాను రూపుమాపి, ఇంద్రియమును గట్టిపరచి క్రొత్తరక్తమును పట్టించి మిలమిలలాడు తేజస్సు, ఉల్లాసము గలిగించును.

ఒక్క మోతాదు గల పెట్టె 1.కి రు 0-13-0. వీ. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్సు: **ఆణీ అండు కో., బెజవాడ.**

నెల్లూరుజిల్లాకు ఏజంట్లు:— పి. సుబ్బారావు & సన్సు, నెల్లూరు.

స్టాకిస్టులు:— డి. సుబ్రహ్మణ్యం, కావలి; వెంకటేశ్వర అండ్ కో, నెల్లూరు; M. S. రామా ఫార్మసీ, ఆత్మకూరు; అల్లూరుడ్రగ్ స్టోర్సు, అల్లూరు; షేకు మహబూబ్ హుస్సేన్, గూడూరు; యల్. గోకుల్ దాస్, పడుగుపాడు; అప్పా అండ్ కో, మద్రాసు; బెజవాడ మెడికల్ స్టోర్సు, బెజవాడ; రాధాకృష్ణ మెడికల్ స్టోర్సు, ఏలూరు; అశ్విని మెడికల్ హాల్, కాకినాడ; ఏ. యస్. రావు అండ్ కో, బందరు; ది మెడికల్ హాల్, గుంటూరు; తెనాలి; రాజా పెద్ద సుబ్బారాయుడుగారు, నంద్యాల; తదితర ముఖ్యమైన మందులషాపులలో విక్రయం.

డోంగ్రేగారి

బాలామృతము

బలహీనమైన బిడ్డలకు

పుష్టియున్ను, బలమున్ను

ఆరోగ్యము నిచ్చును.

ట్రేడ్ మార్కు

రిజిస్టరు 2480

కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి

పక్షవాత నివారిణి డిపో.

మా భువనేశ్వరి గుళికలు పక్షవాతం, రుద్ర వాతం, చచ్చు, తిమ్మెర్లు మొదలగు కోట్లకొలది జనులకు ఆపత్కాలములో ప్రాణదానమొసగి ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధి చెందినది. కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి ఫోటోమార్కుగల ఔషధములు మాత్రమే వుపయోగించుడు.

యితరులు యిదేపేర్లు పెట్టుకొని మోసగించుచున్నారు గనుక ఫోటో ట్రేడ్ మార్కు గమనించిచూడుడు.

8 రోజులకు భువనేశ్వరి గుళికలు, తైలం, కంటిమందు రు 6—0—0

కాకర్ల వెంకటప్పయ్య, నేటివ్ డాక్టర్, పక్షవాత స్పెషలిస్టు,

183 కాకర్లవారివీధి, నెల్లూరు.

మా పుస్తకములలో మా 250 రకముల మందులను, వాడుకవిధానములను, మా చికిత్సా మా గ్రంథము లను, ఏ యే రోగములకు మా మా నూతన చికిత్సా విధానములను, మా చికిత్సాలయములు కోరండు.—

50 సం॥లుగా ప్రఖ్యాతి చెందిన

మదనమంజరి

మాత్రలు

ధాతుపుష్టిగల మలబద్ధకము, స్వప్న స్ఖలనము, వీటికి ఉత్కృష్టమైన గుణమును ఇచ్చును. ఇది రక్తమును, వీర్యమును, అధికపరచి దేహమునకు క్రొత్త ఉత్సాహంకలిగించును. వెల డబ్బీ రు 1

మదనమంజరిఫార్మసీ, చైనాబజారు మదరాసు.

నెల్లూరు: ఆర్యక ఫార్మసీ, ట్రంకురోడ్డు.

కావలి : ఒరియంటల్ స్టోర్సు.

సరియైన

జోశ్యము.

పండిట్ యి. యస్. కె. స్వామి, ఆస్ట్రాలజర్ | ప్రొ॥ యల్. జి. యస్. మణి బి. ఏ. (ఆనర్సు) గణికుడు.

5 ప్రశ్నలకు 1 రు., సం॥ ప్రతి నెలకు 2 రు., వీటికి 5 రు., జన్మజాతకం 10 రు., జన్మించిన స్థలం, తేది, కాలం లేదా వ్రాయుకాలం వ్రాయండి.

బృహత్ జ్యోతిషనిలయం,

71 అగ్రహారం, పరుమవాకం, మద్రాసు.

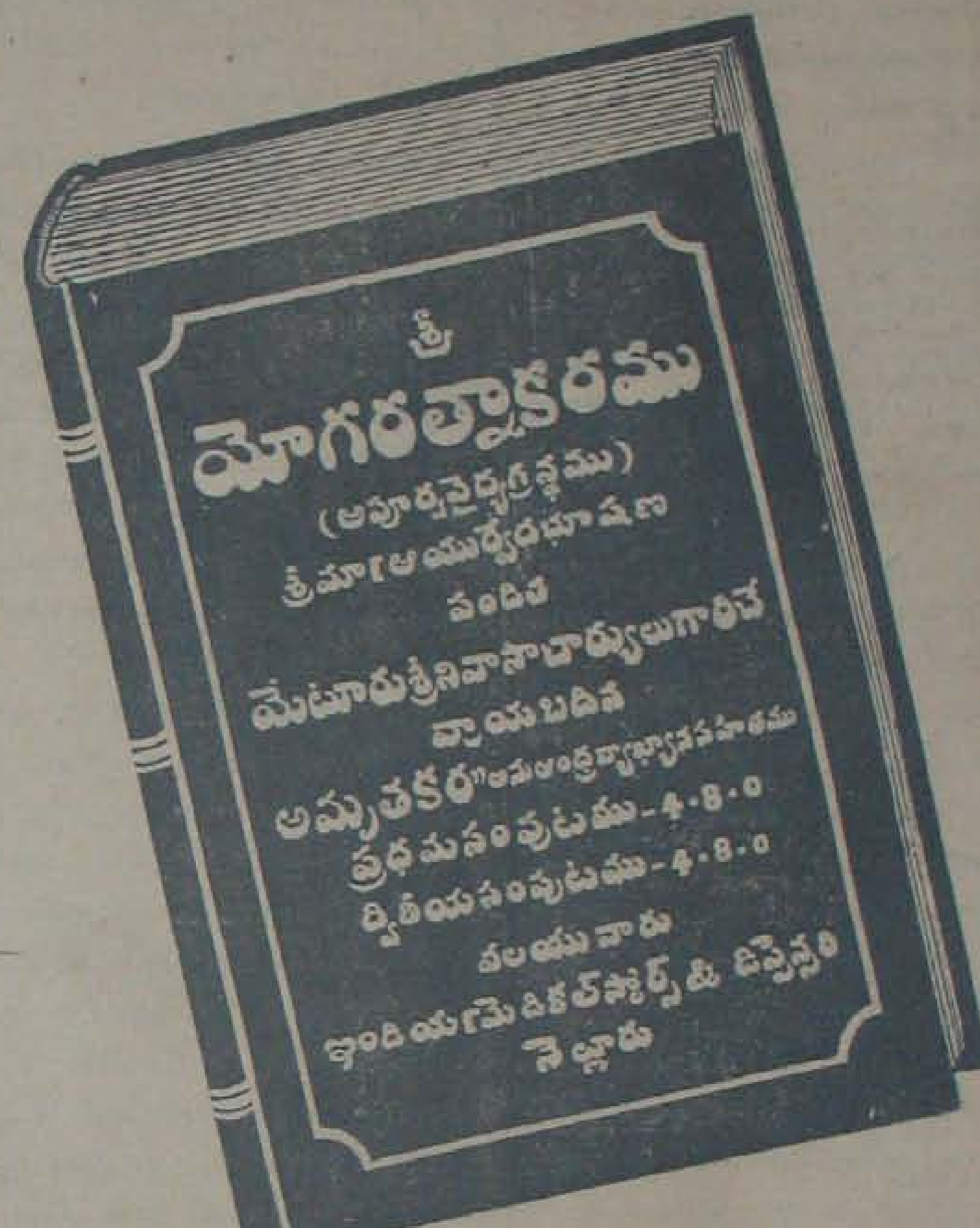

గుండాలవెంకటసుబ్బారెడ్డి

చిన్నబజారు — షావుకారు — నెల్లూరు

యీగాజులు ఎవరిదగ్గర తీసినావు? | మన వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారి దగ్గర తీసినాను

నమ్మకమైనవర్తకులు

బంగారు, వెండి నగలు సిద్ధంగా దొరుకును

Gundala Venkata Subba Reddi & Sons, NELLORE.

SALE! SALE! SALE! *Reduced Sale Price Rs. 3-12-0*

జెంట్స్ లివర్ రిస్టువాచ్ నెం. 44

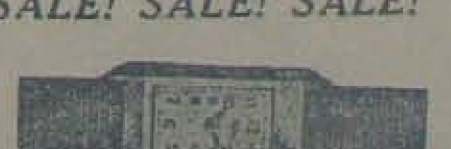

పూర్వపుధర రు. 8. ఇప్పటిధర రు. 3-12-0. స్విట్జర్లాండ్ దేశములో లివర్ సామానులతో చేయబడినది. ఒక్క నిమిషమైనను లేదా తేడా కాలం సరిగా చూపును. ఇండియా అంతటను అనేకవేల యీమాదిరి గడియారములు అమ్మియున్నాము. కాని యింతచక్కని ధరలకు అమ్మియుండలేదు. చేతియందు ధరించిన బంగారపు ఆభరణమువలె యుండును. రోల్డుగోల్డు కేస్ నెం. 44 రు 3-12-0. 3 సం॥ గ్యారంటీ.

వెస్టరన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు 68, మద్రాసు.

Western Swiss Watch Co.,
Direct Importers POST BOX No. 68 MADRAS.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవాలు

నెల్లూరులో-

మూలపేట సభ.

ఉదయం 10 ఘంటలకు పేటలో సరస్వతీ సమాజంవద్ద శ్రీ ముత్తరాజు గోపాలరావుగారి అధ్యక్షతన సభజరిగినది. శ్రీ మరుపూరు పిచ్చిరెడ్డిగారు పతాకారోహణ గావించిరి. చుండి జగన్నాథం గారుపన్యసించిరి.

విద్యార్థిసభ.

సాయంత్రం 3½ గంటలకు వి. ఆర్. కాలేజీ మైదానంలో శ్రీ పి. వి. ఆర్. స్వామిగారి అధ్యక్షతన నెల్లూరుపట్టణ విద్యార్థిసంఘ యాజమాన్యాన సభజరుపబడినది. విద్యార్థులు స్వాతంత్ర్య ప్రమాణమును గైకొనిరి. విద్యార్థిపతాకాన్ని శ్రీ ఆ. గంగాధరరావు బి. ఏ. గారు ఎగురవైచిరి.

లాడీచౌకువద్ద

విద్యార్థుల ఉత్సవాన్ని నిషేధించిన సందున కాంగ్రెసు ఉత్సవంలో సేవారూ బాలుర్నా రు. గొప్పఉత్సవం జరిగింది. ట్రంకురోడ్డు అంగళ్లు మూయబడినవి. పేటలలోగూడా హర్తాల్ జరిగింది. సాయంత్రం లాడీచౌకులో బహిరంగసభ ము. గోపాలరావు, హనుమారెడ్డి, చుండి జగన్నాథంగారలు మాట్లాడిరి. తర్వాత స్వాతంత్ర్య ప్రమాణం తీసుకోబడెను.

★

పల్లిపాడులో

పెద్దబండికి గాంధిజీ, ఇతర ప్రముఖనాయకుల పటములుకట్టి అలంకరించి 3 జతల ఎద్దులతో లాగిస్తూ మంగలి మేళముతో జాతీయగేయాలు పాడుతూ 3½ గం॥ మొదలు 6 గం॥ వరకు 400 మందితో ఉత్సవం పూరంతా జరిగింది. సాయంత్రం శ్రీ దువ్వూరి రమణారెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో శ్రీ క. రాజగోపాలరావుగారుపన్యసించిరి స్వాతంత్ర్య ప్రమాణము గైకొనబడినది.

★

బోగోల్లులో

కావలితాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యాన బచ్చు వెంకటకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతన గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. ఉత్సవం బోగోల్లులో బయలుదేరి చిట్రగుంట రైల్వేకాలనీ అంతా జరిగింది సభలో శ్రీయుతులు పగడాల గోవిందరాజులు, మొలుకు వెంకయ్యగార్లుపన్యసించారు. ప్రమాణపత్రం చదివి, ఆమోదింప బడినది.

★

వెంకటగిరిలో

విద్యార్థి సమితివారు స్వాతంత్ర్య దినమును జయప్రదముగ జరిపిరి. 35 సైకిళ్లతో ఉదయం 8 గంటలకు ఉత్సవం. సాయంత్రం 4 గంటలకు మళ్లీ కాలినడకన ఉత్సవం, తర్వాత బహిరంగ సభ గోటి రామన్నగారు అధ్యక్షులు. చాలా మంది విద్యార్థులుపన్యసించిరి. విద్యార్థి పతాకపు చిహ్నము తగులబెట్టబడెను.

★

కందుకూరులో

ఉదయాన విద్యార్థుల ప్రభాత భేరీలతో స్వాతంత్ర్యదినం ప్రారంభమైనది. సాయంత్రం పింగళి వెంకటసుబ్బయ్యగారి అధ్యక్షతన సభజరిగింది. శ్రీ యం. ఆర్. తిలక్, వీరరాఘవరావుగారు ఉపన్యసించిరి.

★

గూడూరు

స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం మహోత్సవంగా జరిగింది. సభలో పొన్నలూరు వీరరాఘవరెడ్డి, ఏమగ వెంకట్నరసారెడ్డి, శిద్దయ్య, మున్నగువారు పాల్గొనిరి. సభకు వెయ్యిమందికి పైగా వచ్చిరి.

★

మనుబోలు

12 జతల ఎద్దులతో వుత్సవం జరిగింది. సభకు జాస్తిమంది వచ్చారు. చాట్ల వెంకట చలమయ్యగారికే యీకృషి అంతా. సభలో పోలా అప్పయ్యగారు చదువగా ప్రమాణం స్వీకరింపబడినది.

★

కనిగిరిలో

శ్రీ షేక్ పాచ్చాసాహెబ్ గారి అధ్యక్షతన సభజరిగింది. శ్రీ వెల్లూరు శేషయ్యగారుపన్యసించారు. సభకు 200 మంది హాజరైరి. స్వాతంత్ర్యప్రమాణం గైకొనబడెను.

★

కరకంబాడులో

చిత్తూరుజిల్లా కరకంబాడు గ్రామంలో షుమారు 200 మంది రైతులు చుట్టుప్రక్క గ్రామాలనుండివచ్చి యిక్కడకు చేరి సభ గావించుకుని పతాకోత్సవము జరిపి, స్వాతంత్ర్య ప్రమాణమును గైకొనిరి.

★

పెద్ద పసుపల

కడపజిల్లా పెద్దపసుపల గ్రామంలో కాంగ్రెసు రైతుసంఘాల యాజమాన్యాన స్వాతంత్ర్య దినం జయప్రదంగా జరిగింది. సభకు షుమారు 600 మంది విచ్చేసిరి. స్వాతంత్ర్య ప్రమాణం గైకొనబడెను.

స్టుడియో న్యూస్

శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ పిక్చర్సువారి "తల్లిప్రేమ"

స్టుడియో న్యూటోన్ - డైరెక్టర్ జ్యోతిష్ సిన్హా - కెమరా కమల్ ఘోష్ - సౌండ్ సిన్హా డైలాగ్సు కొప్పరపు లక్ష్మీనరసింహారావు, గానము దైతా గోపాలం - నృత్యము శ్రీనివాసకులకర్ణి ఆర్ట్ గోడ్గాంకర్.

★

కథను గురించి ఒకమాట

ఆమె మూర్తీభవించిన ప్రేమ, త్యాగం. గృహజీవనంలో తన్నుఎదుర్కొనే క్లిష్టమయిన పరిస్థితులతో ధైర్యంగా పోరాడుతుంది. అన్నీ కష్టాలేవచ్చి పడతవి, ఏనాటికి చలించకుండా ఆత్మార్పణ గావించుకుంటుంది. అదర్శమయిన మాతృప్రేమను వెల్లడిస్తూ, మితిలేని బాధల పాలౌతుంది. ఆబాధలచూస్తే నిజంగా దుఃఖంవస్తుంది. శోకమయమైన ఘట్టములు హృదయాన్ని ద్రవింపచేసేవి ఉన్నవి.

★

పాత్రనిర్వాహణ

కన్నాంబ ఆదర్శమైన భార్యగా, తల్లిగా నటిస్తున్నది - ఇద్దరు పెండ్లాలమధ్య నలిగిపోతున్నాడు పి. యస్. ఆర్ - శేషమాంబ ఆడబిడ్డ - హేమలత పతిత - పులిపాటి వీరెన్ - రఘురామయ్య (ఫింగర్ ప్రింట్ (నిశ్శబ్ది గన్నవాడు) నానామ్ర - నవ్యేంద్రమణి ఆతిథ్యం - మానవస్వభావంయొక్క వివిధ పోకడలను చిత్రిస్తవి.

ఇండోర్ షూటింగ్ మరుసగా న్యూటోన్ స్టుడియోస్‌లో జరిగిపోతున్నది.

కర్షక గీతం

—తెల్లపనేని వెంచయ్యనాయుడు.

సీ॥ వర్షానుకూలత - వ్యక్తిత్వముకుటచే
పంటపొలాలన్ని - పాడుబారె
ధరవరాలకమలు - తారుమారగుటచే
వను . . . . - బాధగనిరి
బాకీలవడ్డీలు - . . . . . . గొట్ట
పొలములు . . . . . - పోవవరయ్య
భూసారమనుగం . . - పాలికానికతల
గొట్టిగ . . . లు - గూల్చుకొనిరి
తే॥ గీ॥ తెరుతపని పా . . . కుల వేయుకతన
పటలమేతకు . . . అవరయ్య - పతితమైన
రైతుసంఘము లేడలేదు - రక్తమూర
భారతావని దుర్గతి - పంకయుయ్య.

వేరు సెనగలు

ప్రస్తుతం యుద్ధంజరుగుచుండుటవలన ఐరోపా ఖండమునకు వేరుసెనగలు ఎగుమతి నిల్చిపోయియున్నది. దీనివిషయమై చర్చించుటకు ఈమాసములో ఇండియాప్రభుత్వ ఆర్థిక సలహాదారుడు డా. గ్రెగరీగారు దక్షిణఇండియాకు పంపబడియుండెను. ఈయన మద్రాస్, హైదరాబాద్, తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వములవారితో పైవిషయము చర్చించి ప్రభుత్వానికి ఒకనివేదిక పంపెను. పంట తగ్గింపు, ధరల స్థిరత్వము, ఎగుమతి కాకున్న సరకును వినియోగించుట మొదలైన విషయములను గూర్చి వారు సూచనలు గావించిరి. త్వరలో ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయములు గావింతురు.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు, సంస్థాన ప్రభుత్వములవారు వ్యవసాయదారులను తోడ్పడుటకై తగుచర్యను గైకొనుచున్నారు.

అలీపూరు జైలుకు

శిక్షించబడి నెల్లూరు సబ్‌జైలులో వుంచబడిన (1) మిట్టపల్లి రాధాకృష్ణయ్య శెట్టి (కందుకూరు) (2) చీక్ల గురునాథం (వెంకటగిరి) (3) వెంగల్ రాయనాయుడు (వెంకటగిరి) (4) రావూ వెంకటసుబ్బయ్య (నాయుడుపేట) గారలను 27 తేది ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో బళ్ళారిలోనుండే అలీపూరు జైలుకు తీసుకొని వెళ్లినారు. వీరు మంచి ఆరోగ్యములోనే వున్నారు.

నడకనిదే పుడకదు

రాటకము నడకనిదే సత్యాగ్రహి అగుటకు వీలులేదు. కావున ముందురాటకం నడకమని ప్రాతాడబ శిష్టాపూర్ణానంద శర్మగారికి.

రాయిగారు ఆంధ్రదేశం వస్తారు.

యం. యన్. రాయిగారు ఫిబ్రవరి 8 తెనాలి, 9 తేది గుంటూరు వస్తారని వినవా

శాకుంతల

గూడూరు మహి . . . . . వారు
"అభినవ - శాకుం . . . . .
సహాయార్థమై . . .

ఫేమస్ ఫిలిమ్సు బొంబాయి

శాంతకుమారి-హనుమంతరావు-భానుమతి
పాడిన
ధర్మపత్ని టాకీగీతములు
C.A.1380 శాహిమాంక్రస్త్ర / నలునిలుమా
C.A.1381 మనమూమనమా / పూవులుకోతామా
C.A.1382 అనురాగములేక / సతియేపతియా
ఓడియన్ రికార్డులలో వినండి
సరస్వతీ స్టోర్సు మదరాసు.

గూడూరు సత్యాగ్రహ కేసులు

జొన్నా సుబ్బయ్యగారు

23-వ తేది.

[జొన్నా సుబ్బయ్యగారు చెమ్నూరుగ్రామ వాస్తవ్యులు మొదట విచారింపబడిరి. గూడూరు యస్. ఐ. సాక్ష్యం. శిక్ష కోర్టులేచేవరకు. జరిమానా రూ 250 లు. కట్టకపోతే 30 రోజుల జైలు. కట్టలేదు. జైల్లో ఉన్నాడు.

తీర్పు సారాంశం:- ఇతడి తీరు, ముఖలక్షణాలు గమనించితే, ఏమంత ప్రభావం గలవాడుగా కన్పించడు. తనపార్టీ అధ్యక్షుడు ఇండియా మీద దండయాత్ర జరిగితే, తానూ కత్తిపట్టి యుద్ధంచేస్తాననీ, ఇతర ప్రముఖపార్టీ పెద్దలు తనపార్టీ బోర్డు లీడరైతే యుద్ధానికి సహాయం చేస్తామని చెబుతుంటే అహింసవల్ల యుద్ధాన్ని ఎదుర్కోవలసిందని గుడ్డిగా చెప్పగల్గినవాళ్లు ఇటువంటివాళ్లే. అటువంటి వ్యక్తి చర్య తీవ్రమైన ప్రతిచర్యకు గురిగా నవసరంలేదు.

తిరువేంగడంనాయుడుగారు

తిరువేంగడంగారు వెంకటగిరిలో సత్యాగ్రహం చేసి 27 వ తేదీన అరెస్టయి 28 వ తేది పొదలకూరు క్యాంపులో కొంతవరకు విచారణై తిరిగిమళ్లీ 29 వ తేదీన గూడూరులో విచారణై శిక్ష, కోర్టు లేచేవరకు. జరిమానా 4 అణాలు విధింపబడినది. తీర్పుసారాంశం:- ముద్దాయి కాంగ్రెసుపార్టీ నేర్పిన అచిలక పలుకులనే పలికాడట. 400 మంది పోగైన వెంకటగిరి సభలో ఇదివరకు కాంగ్రెసుపార్టీలో ప్రాముఖ్యమైన భాగం ఏమీ యివ్వలేదు. ఇక అహింసవల్ల యుద్ధాన్ని ఎదుర్కోవలెనని ప్రసంగించిన అనాటక వ్యవహారమంతా స్వంత అభిప్రాయాలు వుండికాదు. పార్టీ చెప్పినట్లు చేయడమే. అంతే. నిజంగా అటువంటి ఆత్మవిశ్వాసంవుంటే. అదిసత్యదూరమైన సంగతైనప్పటికీ గౌరవింప దగినది. అటువంటిదేమీ ఇక్కడ కనబడదు. ఇతడి ఉపన్యాసాలవల్ల కలిగే ప్రభావాన్ని కొల్చిచూచి శిక్ష విధించబడినది.

మేజస్ట్రేటుగారు జడ్జిమెంట్ చెప్పినతర్వాత 4 అణాలు ముద్దాయి కట్టకపోతే తానే కట్టుతానన్నాడు. అతడి సత్యాగ్రహం దేశక్షేమానికిగాని, స్వంతపార్టీ శ్రేయానికిగానీ ఉపకరించదు; తనపార్టీ జైలుకుపోయిన లెక్కలో 300మంది తర్వాత 301 మనిషిగొల్లవాడి దగ్గరకు గొర్లపడగెత్తినట్లు; కాని తన(మేజిస్ట్రేటు) దృష్టిలో ముద్దాయిమానవత్వం కలవాడుకనక దాన్ని ఉద్దేశించిహితవోసంగుతున్నానని చెప్పినాడు. సంగతిసందర్భాలన్నీ తెలుసుకుంటే అట్లా కేకలు మళ్లీ ముద్దాయి వేయడని చెప్పి, అతడిని సంబోధించి 'నిర్మాణకార్యక్రమం చేస్తాం రా ఇద్దరం కలిసి' అని మేజస్ట్రేటుగారు ప్రసంగం ముగించారు.

కనుపూరు వెంకట్రమణారెడ్డిగారు

కనుపూరు వెంకట్రమణారెడ్డిగారు 22 తేదీన మనుబోలులో సత్యాగ్రహంచేసి, అరెస్టయి 28 తేదీ పొదలకూరులో కొంత విచారింపబడి, మళ్లీ 29 తేదీన గూడూరులో కేసువిచారణకు వచ్చింది. [పొ]దలకూరు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు సాక్ష్యం:- ముద్దా[యికి] 3½ ఎకరా పొలంవున్నది. హరిజనుల[కు] … చేయలేదు. చర్కా తెలుసునట.]

[ప్ర]శ్న:- హరిజనులకు సేవేం చేశావు?

…:- 4 ఏండ్లక్రితం 150 ఎకరాల పొలం [హరిజ]నులకిప్పించాను దరఖాస్తుమీద.

…:-వడకుతావా నిత్యం?

…- వడకడం తెలుసు, తీరకవున్న … కుతాను.

శ్రీ గలెట్ గారి జడ్జిమెంట్లు

ప్రశ్న:- బ్రిటిషు ఇండియా రక్షణకు జనధన సహాయంచేయకూడదన్నావా?

సమాధానం:- బ్రిటిషువారు చేసేయుద్ధానికి జన, ధన సహాయమేమీ చేయకూడదని చెప్పాను.

ప్రశ్న:- పులివచ్చి గొర్లమీదపడి చంపితే, గొర్లకు నీవిచ్చే సలహా ఏమిటది?

జవాబు చెప్పలేదు.

మళ్ళీప్రశ్న:- జర్మన్లు రాక్షసుల్లాగా ప్రవర్తిస్తున్నారుగదా! జెకోస్లోవేకియాలో ఏంచేశారో చూచారుగదా! చేసిందానికి క్షమాపణ వస్తైరా జాన్తానైగదా!

సమాధానం:- ఈ ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమివ్వదలచుకోలేదు.

ప్రశ్న:- విద్యార్థులు అల్లరిచేస్తే లాఠీచార్జి చేసినందుకు గవర్నమెంటును నిరసిస్తున్నారే ఈ రాజధానిలో!- జెకోస్లవేకియాలో అల్లరిచేసిన విద్యార్థులను కాల్పించివేసిన జర్మన్లసంగతి ఎరుగుదువా?

జవాబు లేదు.

ఇక జడ్జిమెంటు వ్రాయబోతూ మేజస్ట్రేట్ ఇట్లా అన్నాడు:- నీ యిష్టం వచ్చినట్లు కేకలు వేసుకో- నిజమైన సత్యాగ్రహివైతే కాలినడకనే ఢిల్లీదాకా పోవాలె. లేకపోతే నల్గురికి చెప్పి నన్ను వెక్కిరింపచేస్తాను.

ఇక జడ్జిమెంటులో ఇట్లావ్రాశాడు:-ఈయన ఉపన్యాసాన్ని ఉల్లాసంతో ప్రజలు విన్నారనీ సాక్ష్యం. ఉల్లాసమంటే వినోదం-శ్రద్ధ కలిసి వుంటుంది. బ్రిటిష్ అన్నప్పుడు ముద్దయి ఉద్దేశ్యం ఇండియా గవర్నమెంట్ అనిగాక బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అని తెలుస్తున్నది. ముద్దాయికి కొన్ని ప్రశ్నలువేస్తే, వాటికి సమాధానమివ్వలేదు. దానివల్ల తేలేదేమంటే ప్రపంచస్థితిని గురించి ఇతనికేమీ తెలియదు. తాను మాట్లాడిందానికి అర్థం తనకే తెలియదు. గ్రామపంచాయితీ బోర్డులో, జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీలో ఈయనసభ్యుడైనంత మాత్రాన పలుకుబడి గలవాడని చెప్పడానికి లేదు. ఇతనుచేసింది ఒక నేరంక్రింద లెక్కరాదని నా అభిప్రాయం. అందువల్ల ఇతర్లని చక్కబెట్టేముందు తాను అవసరమైన సంగతులు తెలిసికొని, తనకంటె బాగా తెలిసినవారికి దేశంసంగతి వదిలేస్తే బాగుంటుందని సలహా యిచ్చిపంపినాను.

అనపల్లి సుబ్బరామిరెడ్డిగారు

(అనపల్లి సుబ్బరామిరెడ్డిగారు గూడూరులో సత్యాగ్రహంచేసి 22 తేది అరెస్టయి 29 తేదీ గూడూరులో కేసు విచారణయింది. కోర్టు లేచే వరకుశిక్ష, జరిమానా రు 1000 లు, కట్టకపోతే వెంటనేజప్తీకి వారంట్.)

కేసువివరాలు:- గూడూరు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు సాక్ష్యం- ఆస్తి 30వేలు. 2 రైస్ మిల్లుల్లో అర్ధభాగాలు. మైకావ్యాపారం. కాంగ్రెసుకమిటీసభ్యుడు, పంచాయతిబోర్డు మెంబరు, స్కూల్ ఫైనల్ వరకు చదివాడు. ముద్దాయి క్రాస్ చేయలేదు. సాక్ష్యంలో చెప్పింది నిజమేనా అని కోర్టు ప్రశ్నిస్తే నేనేం చెప్పను అని ముద్దాయి అన్నాడు.

కోర్టుప్రశ్న:- నీవు స్థితిమంతుడివి. వాకాడు గూడూరుకు 20 మైళ్ళదూరంలో వుగడే హరిజనహాస్టల్ వున్నదని నీకు తెలుసు. నిర్మాణ కార్యక్రమంలో, హరిజనోద్ధరణలో నీకు శ్రద్ధవుంటే నీవీ హాస్టల్‌కు సహాయం చేశావా?

సమాధానం:-హాస్టల్ నాకు తెలియదు. నన్ను అడగలేదు. అడిగివుంటే చందా యిచ్చివుందును.

కోర్టువారు:- నీవు ప్రజాసేవకుడని చెప్పుకుంటూ ఆహాస్టల్ సంగతి తెలియదనడం హాస్యాస్పదం. యుద్ధనిధికి చందాలివ్వకపోతే పోయేను- ఆహాస్టలుకు సహాయం చేయమని ఎంతోమంది గూడూరు కాంగ్రెసువార్లకు చెప్పాను. ఇదేనా నీప్రజాసేవ, హరిజనోద్ధరణ? ముందునీవు రు 200 లేవు ఆహాస్టలుకు యిచ్చేయి. నిన్న బెదిరించి లాగుతున్నాను డబ్బు అనుకోవద్దుసుమా! నీవు చెప్పేమాటల్లో ఎంతవిలువ వున్నదీ చూదామని ఈమాట చెప్పినాను......హాస్టలుకు డబ్బివ్వకపోతే ఇంక దేనికి సహాయం చేశావో చెప్పండి గూడూరు కాంగ్రెసు వాదులు. ఏ ప్రజాహిత సంస్థకు సహాయం చేశావునీవు? మంచి స్థితి గలవాడివిగదా?

సమాధానం:-ఈప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పదలచుకోలేదు.

కోర్టు:- నీ స్నేహితులకు ఆదర్శ ప్రాయమైన ఔదార్యాన్ని ప్రకటించి ప్రవర్తించావయ్యా! ఆహా!...హరిజన హాస్టలును గురించి పదేపదే చెప్పాను. నేను- ఎందుకోసం? చూదాం, వీళ్లలో ఎవ్వరు నిజంగా ప్రజా సేవ చేసేవారనేది పరీక్షలో తేలిపోయిందిగా ఫలితం చక్కగా.

జడ్జిమెంట్ సారాంశం:- ముద్దాయి చెప్పిన మాటలు కాంగ్రెస్ పార్టీ నేర్పిన అల్లాపాతపాటేను. ఈయన ఎటువంటి మనిషి అని కనుక్కోడానికి హరిజనహాస్టల్ సంగతిని గురించి ప్రశ్నిస్తే నాకు తెలియదన్నాడు. గూడూరు చుట్టుప్రక్కలవారు దీనికెంతో సహాయపడ్డారు, దాన్ని చక్కబెట్టేందుకు నేను కృషిచేశాను. ఇదంతా ఈయనకు తెలియకుండా పోయిందా - నిజంగా ఈయన ప్రకటించుకునే ప్రజాసేవాభావం ఈయనకు వుంటే...స్వాతంత్ర్యంకన్నా, డబ్బుమీదే ఈయనకు ఎక్కువ అపేక్ష...ఈయన్ను జైల్లో పెట్టి, ఇంతకన్నా ముఖ్యమైన అల్లరి పెద్దలకుండే స్థానాన్ని ఈయన ఆక్రమించేట్టు చేయడం దేనికి? అందువల్ల రు 1000 లు జరిమానా విధించా. కట్టకపోతే వెంటనే జప్తీకి నోటీస్ పంపిస్తాను.

మాదాసు వెంకటస్వామినాయుడుగారు

(మాదాసు వెంకటస్వామినాయుడు నాయుడుపేటలో తే 27 దీన 9-15 గం||లకు సత్యాగ్రహం చేసి అరెస్టయి గూడూరులో తే 29 దీన కేసు విచారణ జరిగింది. ముద్దాయి విడుదలచేయబడినాడు. విచారణ వివరాలివి.)

కోర్టుప్రశ్న:- నీవు చెల్లించే శిస్తు 130 రూపాయలనుండి 800 వరకు హెచ్చిస్తే ఏమంటావు? తటస్థదేశంగా అమెరికాలో యుద్ధసన్నాహం సంగతి తెలియునా?

సమాధానం:- కేసుకు సంబంధించని ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పదలచుకోలేదు.

సరే అట్లయితే పెద్దగా కేకలువేస్తుంటూ గుంపుపోగుచేస్కుంటూ ఇంటికి పొమ్మని ముద్దయిని సంబోధించి కోర్టువారు చెప్పారు.

ముద్దయి జడ్జిమెంటుకు తెలుగుతర్జుమా కావాలన్నాడు. కాపీకావాలని అప్లయి చేస్కోమని కోర్టువారన్నారు.

జడ్జిమెంట్:- ముద్దాయిని చూడగానే వివరాలు చాలా తెలిసినవాడివలె కన్పిస్తాడుకాని, నిజానికి దేశరక్షణ విషయం ఏమీ తెలియదు. నాయుడుపేటలో ఇదివరకు ఏమంత యుద్ధనిధికి సహాయం రాలేదు...వాళ్లదగ్గర ఇటువంటివాళ్లు ఏం చెప్పినా, ఇంతకన్నా చెడిపోయేదేమీలేదు నాయుడుపేటలో వ్యతిరేకమైన చర్య ఎవ్వరైనా చేయడమనేది అసంభవం. ఒకవేళ అటువంటి దేమాత్రమైన సాధ్యమైనా అది చాలా చిన్న నేరమే. అందువల్ల తాను ముందు తెల్సుకుంటే ఇతరులకు సలహా తర్వాత యివ్వవచ్చునని ముద్దాయికి సలహాయివ్వడమైనది.

కె. యల్. నారాయణరావుగారు

వీరికేసు 28 తేది పొదలకూరులో విచారణ జరిగింది. 29 తేది తిరుగా గూడూరులో వీరిది కొంతసేపు మేజిస్ట్రేటు హితోక్తులు చెప్పి తిరుగా 30 తేదికి వాయిదా వేసినారు. 30 తేదినాడు 3 మాసాలు కఠినశిక్ష, రు 100 లు జరిమానా విధించబడినది. వీరికి ఎ. క్లాసు యివ్వబడినది. వీరిజడ్జిమెంటు వివరాలు వచ్చేదఫా.

పొన్నలూరు వీర్రాఘవరెడ్డిగారు

(వీరు 27 తేది వీరారెడ్డిపల్లెలో (గూడూరు ప్రక్కన) సత్యాగ్రహంచేశారు. వేలకొలది ప్రజలు సమావేశమైనారు. హారతులకు, పుష్పహారాలకు లెక్కలేదు. వీరిని అరెస్టుచేసి నెల్లూరుకు కలెక్టరువద్దకు తీసుకరాగా పై గూడూరు డివిజన్ కేసులన్నిటితో పాటు గూడూరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటుగారికే విచారణకు పంపిరి. 29 తేది విచారించి 30 తేది జడ్జిమెంటు చెప్పిరి. వీరికి 3 మాసాలు కఠినశిక్ష, రు 500 లు జుల్మానా విధించి, ఎ. క్లాసు యిచ్చిరి. వీరివిచారణకు గూడూరు పౌరులేగాక దొడ్లవరదయ్య, రేబాల పట్టయ్య, కిద్దారపు నారాయణరెడ్డి, పొన్నలూరు రెండు రమణయ్యలు యింకా ఎంతోమంది బంధు, మిత్ర, ఆప్తవర్గములు విచ్చేసి యుండెను. జడ్జిమెంటు వివరాలు వచ్చేదఫా.)

చార్జిషీటు పెట్టలేదు.

(తిరుగా యాగంటి రామలింగంగారు 29 తేది నాయుడుపేటలో సత్యాగ్రహం చేయగా అరెస్టుచేసి గూడూరు తీసుకవచ్చిరి. అట్లే అప్పకాయల విశ్వనాథంగారు (చెమ్నూరు) సత్యాగ్రహం చేయగా వీరినికూడా అరెస్టుచేసి తీసుకవచ్చిరి. వీరిరువురిమీదా కేసుపెట్టకుండానే విడుదల చేసిరి)

చాబుసాహెబ్.

(వీరిది వెంకటగిరి. స్వచ్ఛమైన కాంగ్రెసు భక్తుడు. 30 తేది వెంకటగిరిలో సత్యాగ్రహం చేయగా అరెస్టుచేసి గూడూరు తీసుకవచ్చిరి. జాయంటు మేజిస్ట్రేటు విచారించి కోర్టులేచే వరకు శిక్ష, 0-2-0 లు జుల్మానా విధింపబడెను. జుల్మానా ముద్దయి కట్టనందున మేజిస్ట్రేటే చెల్లించెను)

ముంజులూరురాజా.

(ముంజులూరు చెంచురాఘవులు శెట్టిగారిది నాయుడుపేట-నిజాయితీ కాంగ్రెసువాలా. వీరు 30 తేది నాయుడుపేటలో సత్యాగ్రహం చేసిరి. వైశ్యసంఘమంతా [illegible] కదిలింది. అంగళ్లన్నీ మూసిహర్తాలు చేశారు. ఆ రెక్కడి ప్రజలే అరెస్టుచేసి గూడూరు తీసుకవచ్చారు. జాయంటు మేజిస్ట్రేటు గలిటీగార కేసు విచారించి కోర్టు లేచేవరకు శిక్ష రు 500 జుల్మానా విధించి జుల్మానాకు నెలరోజులు వాయిదాయిచ్చారు.

అమరా శివయ్యను అరెస్టుజేయలేదు

వీరిది ప్రస్తుతం చెమ్నూరు. సంస్కరణవాది. తే 30-ది మంగళపూరులో సత్యాగ్రహం చేస్తే అరెస్టు చేయలేదు. మంగళపూరు, చెమ్నూరు, తుంగపాళెం, నెల్లటూరు, గూడూరులో వరుసగా యుద్ధవ్యతిరేక కేకలు వేస్తూ తిరుగుతున్నాడు.

కోటపోలూరులో అరెస్టులేదు

వవని వెంకటకృష్ణయ్యగారు తే 30 ది కోటపోలూరులో సత్యాగ్రహం చేశారు. సబ్ యిన్‌స్పెక్టరు వచ్చాడుగాని అరెస్టుచేయకనే వెళ్లిపోయినాడు)

—స్వ. E.

Printer, Publisher, and Editor: N. V. Ramanayudu, Zamin Ryot Power Press, 168 Dandurvari St. Nellore.